

ሀይወት ብዙሕ ትእውደና እንተኾይና፡ ኩሉ ጽቡቅ ነገር ብጸዕሪ ድኣ ምበር፡ ብኣጋጣሚ ዝመጽእ ኣይኮነን!!! ሰብ ኮይኑ ዘይእብስ ዕንጨይቲ ኮይኑ ዘይጥይስ የለን!!!

መእተዊ፡-

እነቕርቦ ዘለና ጽሑፋት፡ ኣብ ምርድኡን ክውንነት ፈጽምታቱ ኣብ ምግንዛብን፡ ብሀድኣት ክትከታተሉና እንዳ ኣተሓሳስብና። ነዛ ሰረተ እምነት ህላዌኣ፡ ኣብ ደምን ዓጽምን ሰማእታት ምኃን ብምግንዛብ፡ ብመጠን ዝኸፈለቶ መስዋእቲ፡ ዋጋ ሓንቲ ስድሪ መሬት ኤርትራ፡ ዋሕዚ ጠሊ ደም ሓደ ስውእ ከም እትሓትት ብምግንዛብ፡ ኣብዛ ከም ሃገር ሃገራት ዘይኮነስ፡ ከም ሃገር ሰማእታት!!! ብሕድሪ ናይ ዝተኸፍለ ረዚን ዋጋ ዝጸንዐት ሃገርን!! ጸኒዑ ዘጸነዐ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ደው ብምባል፡ ንዝተሓልፈን፡ ዝሕለፍ ዘሎ ናይ ውሽጥን ናይ ግዳምን ተጸብኦታት፡ ብዝርዝርን ደቂቕን ምስናይ መርትዖታቱ፡ ህዝብና ክፈልጦ ዝግባእ ሓቅታት ክንገልጽ፡ ግዜ ዘሰክመና ግዝያዊ ናይ ህርፋን ጨረርታ ዘይኮነስ፡ ነባሪ ናይ ሰማእታትና ሕድሪ፡ ኣብዛ ሃገር ሰማእታትን፡ ምድረ ገነት ስውኣትን ዝኾነት ሃገረ ኤርትራ፡ ንእተሰከምናዮ ዘይበታተኽ ነባሪ ሕድሪ ሰማእታትና፡ ንቐጻሊ ወለዶ ንምርካብ ኢዩ። ምክንያቱ፡- እታ መሬት! መሬት ሃገረ ኤርትራ፡ ንዘለ-ኣለም ነባሪትን ህልውትን ኢያ!!! ትማሊ ሎሚ ኣይኮነትን፡ ወዲ ሰብ ሓላፋይ ኢዩ፡ ታሪኽ ግን ነባሪ ኢዩ።

ሰላም ከመይ ቀኒኹም። ኣብዚ ናይ ሎሚ ጽሑፍና፡ ካብቲ ናይ ቅድሚ ሕጂ ፍልይ ብዝበለ፡ ነቲ ብመንገዲ ናይ ትማሊ ናይቲ ግሁድ ሕቡእ ጋዜጤኛ፡ ኣባል ማእከላይ ወኪል ስለያ ኣሚሪካ (ማወስ) ኮይኑ ንሰውራ ኤርትራን መንግስቲ ኤርትራን ዝሰልል ዝነበረ ዳን-ኮኔል፡ ኣብ ድሮ ወርሒ መስከረም፡ ኣብ ወርሓት ነሓስ፡ ቅድሚ ምቕያድ ጉጅለ 15 ምስ ገለ ካብ ኣባላት ጉጅለ 15 ዝገበሮ ቃለ መሕትት፡ ብሩት ሃብተማርያም ናይ ዝተተርጎመ መወከሲ ሰነድ መበገሲ ብምግባር፡ ነቲ ዘካየደሎም ቃለ መሕትት ብምህያስን ዝተጨበጠ ምላሽ ኣቐዲምና ናይቲ ምስ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞን፡ ምስ ሚጅር ጆነራል ብርሃነ ገረዝጊሄር፡ ምስ ጆነራል ዑቕብ ኣብርሃ ዘካየደ ሰፊሕ ቃለ መሕትት ምርኩስ ብምግባር፡ ናይ ዝገበርናዮ መድርኽ ምቅላዕ ክውንነታዊ ነገራት ሓቅን ሓሶትን፡ ገጽ-ንገጽ! ቀጻልና ኣቕራብናልኩም ምንባርና ብምዝካር፡ ንሎሚ ኸኣ፡ ምስ ቀንዲ ካብ ኣውራታት ናይ ጉጅለ 15 ዝኾነ፡ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያትን፡ ኣብ መወዳእታ ኸኣ ሚኒስተር ንግድን ኢንዱስትሪን ዝነበረ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ነቕርብልኩም። ብተወሳኺ ኣብዚ ናይ ሎሚ ኣቀራርባና፡ ክፋል ናይ ዳን-ኮኔል ዕላል ምስ ዑቕብ ኣብርሃ ከነካትት እንከለና፡ ንዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ካብቲ ምሉእ ትሕዝቶ ኣብቲ እዋናዊ ሕቶታት ጥራይ ብምትኳር፡ ናይ 2ይ ክፋል ዕላል ምስ ዳን-ኮኔል ዝተኸየደ ጥራይ ብምቕራብ፡ ኣብቲ ክሳብ ሕጂ ኣብ 1ይ ክፋል ዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን፡ ዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ማሕመድ ሸሪፎ ዝተኸየደ ዕላል፡ ንሕሉፍ ታሪኽ ሰውራ ኤርትራ ዝምልከት ብምኃን፡ ኣብዚ ታሪኽ እዚ ብዙሕ ዝተደለዘን ዝተበረዘን ብዘይምህላው፡ ግዜ ንዘይምውሳድ ሰጊርናዮ ኣለና። ኣብዚ ዝቐጽል እነቕርቦ ትሕዝቶ ጽሑፋትና ግን፡ ዝያዳ ንምርድኡ ክጥዕም፡ **ንነባቢ ንዘይምድንጋር ነቲ ብወገና ዝቐረበ ጽሑፍ፡ ብቐይሕ ሕብሪ ጺሒፍናዮ ኣለና። ብተመሳሳሊ ነቲ ናዕታ ዘለዎ ኸኣ፡ ኣብ ሳንዱቕ ሕብሪ የእቲናዮ ኣለና።**

ሰናይ ንባብ ን2ይ ክፋል፡-

ዕላል ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)
ብዳን-ኮኔል
ትርጉም ሩት ሃብተማርያም
13 ነሓስ 2001

አባል (ማወስን ጋዜጤኛን ዳን-ኮኔል)

ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)

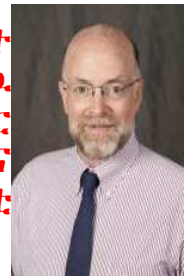
ዕላል: ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) 13 ነሐሴ 2001::

እዚ ዕላል: ኣብ ሰምበል ኣብ ዝርከብ: ብልምዲ እንዳ ኮርያ ተባሂሉ ኣብ ዝፍለጥ መንበሪ ገዛይ ኢዩ ተገይሩ:: ኣብ ትሕቲ ምክትታል ዘምህረት ዮውሃንስ: ንሚኒስትሪ ዜና (ሃንድ-ቡክ) ንምድላው: ንዕኡ ዝኸውን ነገራት እእክበሉ ኣብ ዝነበርኩሉ ግዜ ኣትሒዞ: ኣብዚ ከባቢ እነበር ነበርኩ::

ኣብዚ ጉዳይ ክንጸቅጥ ኣለና ኢልና:: ኣብ ሳልሳይ ወራር ብዘጋጠመ ውድቀት: ነብስ ምክልኻል ንምግባር ኩሉ ዓይነት ጸገማት ክፈጥሩ ስለ ዝኸለሉ: ኩሉ ነገር ረሲዕና ንቕድሚት ብምጥማት: ናይ ግዜ ሰሌዳ ከነዳሉን: ካልኣት ንቕድሚት ዘሳገሙና መሰረታውያን ነገራት ክንገብር ነይሩና::

ሚጀር ጀነራል መሓመድ ታይስር ማሳደህ

ኣምባሳደር ሮናልድ ማክሙለንን

ኣየኖት ኢዮም እቶም ንቕድሚት ዘሳገሙና መሰረታውያን ነገራት ክትግበሩ ነይሩዎም ዝበሃሉ ዘለዉ? እቶም ምስ ኣንቶኒ ለክ ዝተኣትዉ ስምምዓት: ዋላ እቲ ኣብ ኤምባሲ ጣልያን ብመንገዲ ኣምባሳደር ኣንቶንዮ ባንዲኒ ንጉጅለ 15 ዝተኣትዉ ውሕሰነት: ጌና ዘይዘርዘርናዮም ብዙሓት ኣገደስቲ ጉዳያት እኮ ኣለዉና:: ንምኻኑ እቲ ጠንቁ ምብራር ኢጣልያዊ ዲፕሎማሲኛ እንታይ ድዩ ነይሩ? ኪኖ ደረተ ስልጣኑ ኣብ ዘይምልከቶ ናይ ሓንቲ ሃገር ጣልቃ ብምእታዉ:

ኣምባሳደር ኣንቶንዮ ባንዲኒ እንዶ ኣይኮነን! ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት:-

<http://www.tesfanews.net/no-diablo-is-saint/> ተራን ግደን ኣምባሳደር ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣብ ኤርትራ ኣምባሳደር ሮናልድ ማክሙለንን: ናይ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ተጸብኦን ከ እንታ ድዩ ነይሩ? ኣብ እዋኑ ጥራይ ዘይኮነ: ነቲ ናይ ሽዑ ዝዘራእኩሞ ናይ ዕንወት ርክብ: ኣብ ዝቐጸለ ዓመታት ንፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ንምቕታሉ: መደብን ውጥንን ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ካበይ ድዩ ዚነቅል እቲ ጥጅእ? እዚኣም ድዮም እቶም መሰረታውያን ነገራት? ካብዚ ክውንነታዊ ሓቂ እዚ ተበጊስና: እስክ ነቲ ኣብ ልዕሊ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ብሚሳይል ንምቕታሉን:

ተንዘግዛጊ ሚሳይል

ፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ

ምህግሕን ናይ ዝነበረ ዝርዝር መደብ: ንቑል ሚጀር ጀነራል መሓመድ ታይስር ማሳደህ: ናይ ዓቃብ ሰላም ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ኤራ ኢትዮን ናይ ትሕቲ ጥኑግ መርቡብ ሰኪዔት ርክብ ኣምባሳደር ሮናልድ ማክሙለን ምርኩስ ብምግባር: ምስ ኩሉ ጭቡጥ ሰነዳዊ መርትዖታቱ እስክ ከነቕርብ::

<http://www.nation.co.ke/news/africa/-/1066/1074538/-/view/printVersion/-/6i8q3fz/-/index.html>

ጅርዳናዊ ኮማንደር ሚጀር ጀነራል መሓመድ ታይስር ማሳደህ: ካብቲ ከይድዎ ዝነበረ መገሻ ናብ ኤርትራ ተመለሱ ኣሎ:: ንሱ ሓደ ካብቶም ላዕለዎት ሰብ-ስልጣን ዓቀብቲ ሰላም ሰራዊት

ኤርትራን ኢትዮጵያን ኢዩ። እቲ እዋን ዕለት 10-12-2007 ሰዓት 12:06 ናይ ቀትሪ ኢዩ ዘሎ።
ሜጀር ታይሰር ምስ ኣዘዘቲ ሰራዊት

ጅርዳናዊ ኣዘዘ ሓብ ሰላም ሰራዊት ኣብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ኮማንደር ሜጀር ጀነራል መሓመድ ታይሰር ማሳደህ፡ ድሕሪ ክልተ ቕኝ ምምጽኡ ነቲ ናይ ኤርትራ ወትሃደራዊ ሓይሊ ኣቋውማኡን፡ ናይ ውደባን ምክልኻል ዓቕሙን ይድህስስ ኣሎ። እቲ ሜጀር ጀነራል፡ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣብ ልዕሊ ፕረዚደንት ሃገሪ ኤርትራ ናይ ምቕታል መደብ ከም ዘለዎ ኣረጋገጹ ፈሊጡ ኣሎ። እንተኾነ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ብኸመይ ነቲ ናይ ቅትለት መደብ ከተተግብሮ ከም እትክእል፡ ብፍላይ ከኣ ነቲ ፕረዚደንት

ኣመልኪታ ፈልፆ ክትሃርም ንዘለዎ ተክእሎ ቫቅሎት ከም ዘለዎ ኣይሓብእን። ምክንያቱ እቲ ፕረዚደንት ኣብ ኩሉ መዓልታዊ ንጥፊታቱ ካብ ተራ ህዝቢ ተፈልዮ ስለ ዘይንቀሳቅስ፡ ነቲ መደብ ናይ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ጸገም ኮይኑ ከም ዘሎ ንምርድኡ ኣይተጸገመን።

ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ቤት ጽሕፈቱ ኣብ ከተማ ምጽዋዕ ሰሪቱ ከም ዘሎ ርጡብ ሰነዳዊ ሓበሬታ በጺሕዎ ኣሎ። እዚ ሓበሬታ እዚ ካብ ሓደ ጥቡቕ ርክብ ምስ ፕረዚደንት ኢሲያስ ዘለዎ ሰብ ኢዩ ተረኺቡ ዘሎ። ምሉእ ኣቋውማ ናይቲ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ከም ቤት ጽሕፈቱ ዝግልገለሉ ቦታን፡ መንበሪ ገዝኡን መዓስ ይርከብን ወትሩ ንህልዊ ኩነታቱ ኣመልኪቱ ብንጽር ይገልጽ ኢዩ ዝበሃል ሃበሬታ ናብ ማእከላይ ወኪል ስለፆ ኣሜሪካ ሓሊፉ ኣሎ። ኣዘዘ ሓብ ሰላም ሰራዊት ኤርትራን ኢትዮጵያን ሜጀር ጀነራል መሓመድ ታይሰር ማሳደህ፡ እዚ ፍጻሜ ኣብ ውሽጢ ናይ 6 ወርሒ ዘሎ ግዜ ተጻፊኡ ክፍጸም ትጽቢት ገይሩ ኣሎ።

እንተኾነ ግን ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ካብቲ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ዝውጥንዎ ዘለዉ እከይ መደብ፡ ኣዝዩ ብዝረሓቐ መንገዲ ሓሊፉ ኢዩ ዝጸንሖም ዘሎ። ሜጀር ጀነራል ታይሰር ከምዚ ይብል፡- "ንጉዕዞ ፖለቲካዊ ከይዲ ፕረዚደንት ኢሲያስ፡ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ነቲ ፕረዚደንት ከም ሱር ጸረ ኣሜሪካ ከም ዝወስድዎ ኣቐዲሙ ኣነጻሩ ይፈልጥ ኢዩ። ምምሕዳር ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ነቲ ናይ ቅትለት ስጉምቲ ብመደብ ኢዩም ክገብርዎ መዲቦም ዘለዉ። ነቲ ፍጻሜ ኸኣ፡ ካብ ባሕሪ ብዝውንጨፍ **ኣምባሳደር ዖስማን ሳልሕ** ተንዘግዛጊ ሚሳይል፡ ናብቲ ቀንዲ ብሰነድ ዝተሓበረ ኣብ ምጽዋዕ ዝርከብ መንበሪ ቦታን ብቐጥታ ክትኮሰሉ ኢዩ ተመዲቡ። ሜጀር ጀነራል ታይሰር ነቲ ቀንዲ ምንጪ ናይዚ ጉዳይ ካብ ምዝርጋሕ ተቐጢቡ ኢዩ ዘሎ። ንሱ ኣብ ናይ ኢዱ ናይ ኖት መዝገብ ካብ ዘሰፈሮ፡ ምስ ላዕለዎት ጀነራላት መንግስቲ ኤርትራ ጥቡቕ ዝምድናን ርክብን ዘለዎ ምዃኑን፡ ድሕሪ እቲ ዝፍጸም ናይ ቅትለት መደብ ክሰዕብ ብዛዕባ ዝክእል፡ ማለት እቲ ድሒሩ ክፍጠር ዝክእል ኩነታት ተመያይጡ ኣሎ። ብተወሳኺ ኣብ ናይ ኢዱ ናይ ኖት መዝገብ ድያሪ፡ ምስ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ኤርትራ ዖስማን ሳልሕ ኣብ ሕዳር 30 ንመደባት ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣብ ኤርትራ፡ ስርዓት ንምቕያር ብዝምልከት ብኣሉታዊ መልክዑ ተዘራሪቡ ኢዩ። ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ኤርትራ ዖስማን ሳልሕ ተሪርን ገናሕን መልሲ ከም ዝሃዕ ኣብ ሰነድ ድያሪ ናቱ ኣሰፊሩ ኣሎ።

ናይ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ኣዘዘ ሜጀር ጀነራል መሓመድ ታይሰር ማሳደህ፡ ኣብ 3ይ ደረጃ ካብ ዝሰርዑ ናይ ሃገሪ ጅርዳን ኣባል ሰራዊት ኢዩ። ንሱ ከም ናይ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ሰለስተ ግዜ ዑደት ናብቲ ሰራዊት ገይሩ ኣሎ። እቲ ክልተ ናይ ዑደት ጉዕዝኡ ናብ ኣስመራ ዘቐንዐ ክኸውን እንክሎ፡ እቲ 3ይ ጉዕዝኡ ኸኣ ናብ ኢትዮጵያ ኮይኑ፡ ምስ ሓደ ናይ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ላዕለዎይ ኮማንደር ጀነራል ምስ ምሉእ ስታፋቱ

አሰንዶ ኢዩ ናብ ኢትዮጵያ ተጓዷቸው። አብቲ ዑደት ሓደ ናይ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ናይ ስልጠና ጉጅለ ሓቢሩ ተጓዷቸው ነይሩ ኢዩ። ጸኒሑ እዚ ጉጅለ ናብ የማን ክብጽሕ ኢዩ። እዚ ኣብ ታሕሳስ ኢዩ ክኸውን ኢዩ ተመዲቡ ዘሎ። ምናልባት 'ውን ምስ ማእከሎት ናይ ጅርዳን ወትሃደራዊ መኮንናት ጸምቢሩ ጉዕዞኡ ከሰላሰል ይኸእል ይኸውን።

ይኹን ድኣ ምብር እቲ ናይ ኤርትራ ፕረዚደንትን፡ ወትሃደራውያን ስታፋቱን ነቲ ኸኣታት ቦጺሖም አለው። ንኹሉ እንተታት ኣብ ግምት ብምእታው ከኣ፡ ንድሕነትን ርግኣትን ናይታ ሃገር ብስጥመት ኢዮም ዝሰርሑ ዘለው። ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ካብቲ ዝተሞህቦ ናይ ምቁጽጻር ዞባ ወጸኢ ብዘይ ፍቓድ መንግስትን ሚኒስትሪ ምክልኻልን፡ ናብ ሕምብርቲ ትእምርቲ ቃልሲ ዝኾነት ናቅፋ ክንቀሳቀስ ፈቲኑ ካብ መንገዲ ከም ዝምለስ ተገይሩ ኣሎ።

አባላት ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ካብታ ሃገር መንእሰያት ሓሓፊሶም ብርክት ዝበለ ገንዘብ እንዳ ኣኸፈሉ ናብ ግዳም የፍልስዎም ኣለው። ምስ አባላት መንግስቲ ብምትሕብባር 'ውን ብገንዘብ ገይሮም መንእሰያት ናብ ኅረባብቲ ሃገራት ብዘይ ሕጋዊ መንገዲ የሰጋግሩ ኣለው። እታ ሃገር ናይ ዓያዖ ጉልበት ዓቕሚ መንእሰያ ተዞቐቐ ከም ዝወጽእ ክግበር ብመደብ ኢዩ ተታሒዞ ዘሎ። ነቶም ቀዳሞት ካብ ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ዝሰገሩ መንእሰያት፡ ብወግዲ ኣብ ሓጺር እዞን ናብ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ከም ዝኸዱ ንምግባር ብዝወጸ መደብ፡ ናይ ጉዕዞኦም መደብ ጌና ኣብ ኤርትራ እንከለው፡ ብመንገዲ አባላት ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ከም ዝሰለጥን ከም ዝውዳእን ንምግባር፡ ምስ ናይ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ቆንሰላዊ ጉዳያት ኣቐዲሙ ከም ዝጻፈፍ ይግበር ኣሎ። ቅድሒ ጥብቆ ተመልከት፡

https://www.wikileaks.org/plusd/cables/08ASMARA72_a.html

ስሉሳዊ ኣኼባ ካቢና ሚኒስትራት ኤርትራ

መንግስቲ ኤርትራ፡ ንኹሉ ኣካይዳ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብዕምቆት ድሕሪ ምክትታሉ፡ ንኹሉ ዘድልዮ ጭቡጥ መርትዖታት ምስ ናይ ድምጺ ቅርጽን ናይ ስእሊ ቅዳሕን "ቪድዮ ሪከርድ" ብምስናይ፡ እኹል መርትዖታቱ ካብ ፈጸምቲ እከይ ተግባራት ናይ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ተሓባብርቶም ኤርትራውያንን ብጽፈት ሰነዱ ኣኪቡ ኣሎ። መንግስቲ ኤርትራ ስሉሳዊ ኣኼባ ሚኒስትራት ኣካይዱ ኣሎ። እዚ ማለት ኣባላት ካቢና ሚኒስትራትን፡ ናይ ስራሕት

አዘዘትን፡ አመሓደርቲ ዞባታትን ዘጠቓለለ ኣኼባ ኣካይዱ ኣሎ። ብመሰረት ዘሕለፎ ውሳኔ ኸኣ፡ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ካብ ኤርትራ ጠቐሊሉ ክወጽእ ኣዚዞ ኣሎ። ቅድሒ ጥብቆ ተመልከት፡

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/7246173.stm>

ናይ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ውጥን ምቕታል ብተንዘግዛጊ ሚሳይል ንፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ፈሺሉ። ነቲ ውጥን ኣብ ምፍሻል፡ ትካላት መንግስቲ ኤርትራ ሓያል ጻዕርን ስራሕን ከም ዝገበሩ፡ አምባሳዶር አሜሪካ ኣብ ኤርትራ ማክሙለን ይገልጽ።

ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ንፕረዚደንት ንምቕታታል ዝተዳለወ ዝተመረዘ ብዮቲ

ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ናይ ድራር ግብጃ ዕድመ ተገይሩሉ ቀሪቡ ኣሎ። እቲ ናይ ድራር ግብጃ ካብቲ ዝተዳለወሉ ቡፌ ነፍስ-ወከፍ ዕዱም ባዕሉ ኢዩ ዘድልዮ ዓቂኑ ዝወስድ ዘሎ። ነቲ ናይ ኤርትራ ፕረዚደንት ግን፡ ንሱ ብዘይ መረጸ መደብ ኢዩ ካብቲ ናይ ኩሉ ሰብ ብዝተፈልየ፡ ምስ ናይ ዋዕዋዕታኡ ምወቕ ጸወታን ዕላልን ኣብ ዘለዎ መድርኽ መግቢ ክቕረቡሉ ቢያቲ ዝወሃቦ ዘሎ። እቲ ወትሩ ዘይህመል መራሒ

ናይታ ኤርትራ እትብሃል ሃገር ፕረዚደንት ዝኾነ ኢሰያስ አፈወርቂ ግን፡ ቦቲ ሓልዮት ዝመስል ናይ ኣቀራርባ ኣገባብ ኣይተሃመለን። ነታ ዝተሞህቦ ብዮቲ ኣቐሚጡ ካልእ ብዮቲ ይወስድ

አሎ። ነታ ብያቲ ኸአ፡ ንሓደ ካብ ኣምባሳደራት ናይቶም ዓደምቲ የቐብሎ አሎ። ብምምራዝ መግቢ ንምቕታሉ ዝተወጠነ መደብ 'ውን ፈሺሉ። ነዚ ኸነታት ካብ መጀመርታ ክሳብ መፈጸምታኡ ዝተኸታተለ ኣምባሳደር ቐጠር። ነቲ ኩነታት ብኣንክሮ ብምስትብህልን ምዝካርን፡ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነት ዘይኸበርን ዘይግራህን መራሒ እንተሃልዩ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኢዩ ክብል ምስክርነቱ ብምሃብ፡ ኣብ ልዕሊ እዚ ፕረዚደንት ስጉምቲ ንኸትወስድ ከቢድ ስራሕን ሓያል መስዋእትን ዝሓትት ኢዩ ክብል ዝገለጸ። ነዚ መስርሕ 'ውን ናብ ኣምባሳደር ማክሙለን በጺሕዎ ኢዩ። እቲ ፈተነ ናይ ምምራዝ ቅትለት ግን፡ ብመን ከም ዝተወጠነ ኣየንጸረን። ንሓቕነቱ ብዝምልከት ግን ብግብሪ 'ኳ እንተኣረጋገጸ፡ ምንጩ ካብ ምግላጽ ግን ተቐጢቡ ኢዩ። ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡-

https://wikileaks.org/plusd/cables/07ASMARA930_a.html

በዚ ምክንያት ድማ ኢና ነዚ ኹሉ ዛዕባታት ክንውስን ዝኸአልና። እዚ ብማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍን ፕረዚደንትን ተቐባልነት ኣይነበሮን። ኣብ ወርሒ መስከረም ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ምስ ተገብረ፡ ሞራሎም ተተንኪፉ ስለ ዝነበረ ኩሉ ነገር ተቐቢሎም። ንሰልፍታት ዝምልከት ሕጊ ብዙሕ ተቓዋሞም እንተኾነ ተሰኒፎም።

ንምቛም ሕጊ ሰልፍታት ብዝምልከት ረቂቕ ኣቐዲሙ ተዘትዮሉ ስለ ዝነበረ፡ ውጹኢት ናይቲ ጉጅለ 15 ዘቕረቡኩም ሕቶ ኣይኮነን። እንታይ ድኣ ውጹኢት ናይቲ ሃገራዊ ባይቶ በብእዋኑ ዘካይዶ ዝነበረ ሃገራዊ ዘተን ዛዕባን ኢዩ ነይሩ። ንምንታይ ኢዩ ኸ ሞራሎም ክትንክፍ? ወያነ ኣብ ሳልሳይ ወራር ናብ ባረንቱ ብምእታወ? ወያነ ከም መደቡ እኹ ካብ ባረንቱ ክምለስ ኣይኮነን ነይሩ መደቡ። ኩናት ንግደት ኣይኮነን! ወያነ ኣብ ባረንቱ በጺሑ ክምለስ ዘጋጠዎ

ኤርምያስ ለገሰ

ስዕረት፡ኣብ 3ይ ወራር ዝተረፍረፈ ሰራዊቱን፡ ዝወረዶ ሰብኣዊ ክሳራን ንኸምለስ ገዲድዎ ጥራይ ዘይኮነ፡ ነቲ ናይ ሰላም ስምምዕ 'ውን ንኸቐበል ቀሲብዎ። ናይዚ ሰነዳዊ መርትዖ ኣብ እዋኑ ናይ ስርዓት ወያነ ናይ ኮሚኒኬሽን ሚኒስተር ዲኤታ ዝነበረ፡- ኤርምያስ ለገሰ ዝሃዞ መግለጺ ዝስዕብ ጥብቆ ቅዳሕ ካብ ቃሉ ንምስማዕ ተመልከት፡- <https://www.youtube.com/watch?v=Gei2sSzeeMM>

ከም ውጹኢት ስዕረቱ ኸአ፡ ሰራዊት ኤርትራ ብዓይነት ዕጥቅን ብዘሕን ክቕነሰሉ፡ እንተዘይኮይኑ ንህላዌኡ ውሕስነት ዝኾነ ፕ.ቡ.ታ.ፈ.ሊ.ቻ ቀ.ሚ.መለስ ዝኾነ ነገር ከም ዘየለ ብምምልካት፡ ዓቕሚ ሰራዊት ኤርትራ ብቐጽሪ ክጎድል ሓቲቱ። ነዚ 'ውን ሚኒስተር

ወጻኢ ጉዳይና ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ዝርስዖ ኣይመስለናን። ኣብቲ ናይ 2000 ኣብ ጀርመን ዝሃዞ ናይ ህዝቢ ሰሚናር ገሊጽዎ ኢዩ። ሓንቲ ካብቶም ኣውሓስቲ ሃገራት ውዕል ኣልጀርስ መራሒ ዝኾነ ፕረዚደንት ቡ.ታ.ፈ.ሊ.ቻ፡ ንሕቶ ጠለብ ወያነ ምንካይ ሰራዊትን ምቁጽጻር ወትሃደራዊ ዕጥቅን ብዝምልከት፡ ኤርትራ ሉኡላዊት ሃገር ክሳብ ዝኾነት፡ ወያነ ከምዚ ዓይነት ጠለብ ከተቐርብ ቅቡል ከም ዘይኮነ፡ ንወያነ ምላሽ ከም ዝተዋህባ ቢሉ ዝገለጸ ዘረባ ድሮ ረሲዕዎ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ሞራሎም ተተንኪፎም ነይሮም ኢሉ ይገልጽ ኣሎ። ሞራሎ ዝተተንኪፈ ጥራይ ዘይኮነ፡ ሞራሎ ተሰባቢሩ ዝማህመነ ብተግባር ጉጅለ 15 ኢዩ ነይሩ። ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ኣብ ጀርመን ዝሃዞ መግለጺ ቅዳሕ ጥብቆ ካብ ቃሉ ንምስማዕ ኣብዚ ተመልከት፡- <https://www.youtube.com/watch?v=Prr4JbMWmyY>

ዳን-ኮኔል በዓል መን አብኡ ነይሮም?

ድሩዕ ካብ ህግደፍ የማነ ገብረአብ፡ ዘምህረት የውሃንስ ነይሮም። ኢሰያስ 'ውን ነይሩ። እንተኾነ አስቂጡ!.....

አብ ምዑት ጉዳይ ዘዛርብ አይነበሮን።

ዳን-ኮኔል ሓጎስ ኪሻን ዓብደላ ጃብርን ከ ነይሮም ዶ?

ድሩዕ ሓጎስን ዓብደላን አይነበሩን። ምክንያቱ ንብረት ክገዝኡ ይኸኑ ዝፈለጥኩም የብለይን ስራሕ ተዋሂብዎም ነይሩ። ስለዚ አብ'ቲ አኼባ አይነበሩን። ቅድሚቲ አኼባ ምክያዱ ኢሰያስ ነቲ ሃዋህው ቦቲ ንሱ ዝደልዮ መንገዲ አንፈት ንምትሓዙ፡ አብ'ቲ እዋን ቃለ መጠይቕ ብምግባር "ሰልፍታት ዝጫጫሕ ኢንኩፔተር የብልናን" ክብል ተዛረበ።

አይፋል! አቐዲሙ ሚኒስተር ጳጥሮስ ሰሎሞን፡ አብ ጋዜጣ ሰቲት "ስልጣን ናብ ሓድሽ ወለዶ ክሰጋገር አለዎ። ሰልፍታት ከኣ፡ ሕጂ ክቐማ አለወን" ኢሉ ምስ ገለጸ። ብሃ.ጣ.ጣ.ተ.ኤ. እትሕተም ጋዜጣ ትርጉታ "ሰልፍታት ከም ጨቓዊት ኢንኩፔተር ብሓደ ረፍዲ ዝቐማ አይኮናን። መስርሕ ዘድልየን ኢዩ" ክትብል አብ ርእሰ ዓንቀጽ አስፊራ። ፕረዚደንት ኢሰያስ ከኣ፡ ንምቛም ሰልፍታት ዝምልከት ሕጋዊት ከም ዝቐመን፡ ሰልፍታት ከኣ አብ መስርሕ ካብ ውሽጢ ናይቲ ህዝቢ ትርጉታ ዝቐማ ድኣ ምበር፡ አብ ጋዜጣታት ብዝግበር መደረታት ዝነትዓ ናይ ጽሑፍ እናብር አይኮናን ክብል ገለጹ። ሕጂ 'ውን ሰልፍታት ክቐማ ይኸእላ ኢየን፡ ግን መሰረት አቐውመኡን ካብ ናይቲ ህዝቢ መሰረት ክኾና አለወን እዚ ኢዩ እቲ ሓቂ።

እንተኾነ አብ'ቲ አኼባ ህላዌ ሰልፍታት አትሪሮም እተቐወሙ፡ የማነን ዘምህረትን ኢዮም ነይሮም። ኢሰያስ እቲ ዝበዝሐ ህዝቢ ንህላዌ ሰልፍታት ከም ዝድግፍ ምስ ረአዩ፡ "ጸገም የለን ዝዚ እተርቅቅ ኮሚቴ ከነቐውም ንኸእል ኢና" ኢሉ።

ምድግጋም ይኸነና አሎ። ንምቛም ሰልፍታትን፡ ንምቛመን ዝሕግግን ዝድንግግን ሕጊ ምርቃቕን እኮ አቐዲሙ ተዘሪቡሉ። ሃገራዊ ባይቶ ደገፍ ሂቡ አጽዲቕዎ ውሳኔ ተዋሂብዎ ዝሓለፈ ጉዳይ ኢዩ ነይሩ።

ዝዚ መርገጺ ሕጂ ካብ ምቅዋም አብ ትግባራኡ ሓኒቕካ ምሓዝ ዝብል አብ ሓሳቡ ነይሩ። ካብ ባይቶን ማእከላዊ ሽማግሌን ወጻኢ ኢሰያስ ከም እተቐወሞ ወረ ከም ዝንዛሕ ስለ ዝፈልጥ፡ ካብ ምቅዋሙ ዘይምትግባሩ መሪጹ።

ንምኻኑ ንምንታይ ዝዓለመ ኢዩ ወረ ክንዛሕ፡ ናይ ምድጋፍን ምቅዋምን መስርሕ መሰል እንዶ አይኮነን። ብዘይ ብኡ ኸኣ፡ ንዘይምትግባሩ ዝተሓለነ ናይ ተንኮል አካይዳ አይነበረን። ንኸይትግበር ዝሓለኸ መሰረታዊ ነጥቢ ግን፡ እቲ መካኒዝም ኢዩ። ምክንያቱ ከም'ቲ ልዕል ኢሉ ዝተገልጸ፡ ቅድም እቲ ሕጊ ክረቅቅ ነይሩዎ። ብድሕሪኡ ናይ ትግባረ መቐን ይወጽ። እዚ ኢዩ እቲ ግብራዊ ሓቂ። ባዚ መንገዲዚ ንኸስርሓሉ ኢዩ ኸኣ ዝትግበር ነይሩ።

አብ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ዘለዉ ሰባት፡ ነቲ ናይ ነሓስን መስከረምን አኼባታት ውጺኢት አይነበሮን ከም ዝብሉኻ እፈልጥ ኢዩ። አብ ወርሒ ነሓስ ናይ ማእከላይ ሽማግሌ አኼባ ከሎ፡ አብ መስከረም ናይ ሃገራዊ ባይቶ አኼባ ተኻይዱ። እዚ አኼባታት ብእተበጸሐ ስምምዕ ዕጉባት ስለ ዘይኮኑ ዕውት አይነበረን ክብሉኻ ኢዮም።

ውርጽጽቴ አደ ግዕዝይና ሱዛን ራይስ

አብ ስምዒት ተሞርኪስካ ዝወሃብ ምላሽ ስለ ዝኾነ ትርጉም ዘለዎ አይኮነን። ምክንያቱ መጀመርያ ዳን-ኮኔል አብ ከውሊ ኮይኑ ኢዩ ንጉጅለ 15 ቃለ መሕትት ዘካይደሎም ዘሎ። ንምኻኑ ዳን-ኮኔል ባዕሉ ንኣባላት ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ፡ ብኣካል ጸሓይ ዝወቕዖ ቦታ ኮይኑ ምሓተቶም እሞ፡ እቲ መልሲ ካብኣም ምተረኽቡ። ይኹን ድኣ ምበር ዳን-ኮኔል።

ውርጽጽቴ አደ ግዕዝይና ገይለ ስሚዝ

ነቲ ንዓመታት ዝዓቕሮ ምስጢራዊ ተልእኾኡ አብ ሸትኡ ንኹባኡ፡ ነቲ ኩነታት ክምዘምዘሉ ናብ ዝኸእል ሃዋህው ኢዩ ዝዘውሮ ዘሎ። ንምኻኑ አብ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ዝነበሩ ሰባት ንምንታይ ዕላማ ኢዮም ኣኼባታት ናይ ነሓሰን መስከረምን ውጺኢት አይነበሮን ክብሉ። ነቲ ሓሲብክሞ ዝነበርኩም ሸረኽ ዝተበንጠሰሉ ውጺኢት ስለ ዝነበረ። ብናይ መስከረም ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ኣዞዮም ምበር ዕጉባት ነይሮም። ስለምንታይ ነቲ ቦታ መሰረት አደ ግዕዝይና ሱዛን ራይስ **Susan Rice: Mother of Disasters** ተባሂላ ብደረጃ ዓለም ዝተጠመቐት ቅድሖ ጥብቆ ተመልከት፡- <http://www.weirdrepublic.com/episode165.htm> ንዝቐረበ ናይ ሰላም እማመ ኣዳቂቕም ድሕሪ ምጽናዕ፡ ብሓባራዊ ነጥብ ስምምዕ ነቲ መደብ ተንኮላታ ስለ ዘፍሸልዎ። ነቲ ብመንገዲ ኣንቶኒ ለክ ዝቐርብ ዝነበረ ናይ ታህዳድ ዳንኬራ ሕጂ 'ውን አብ መትከልና ኣለና ስለ ዝበሉ። አብ መዓልቱ እኮ እቲ ብድምጽን ቅርጽን ዝተቐድሖ ሰነድ ናብ ህዝቢ ምዝርግሖ

አምባሳደር ደቪድ ሼን

አይተርፎን ኢዩ። ከም መቐጸልታ ናይ'ቲ ኣብ'ቲ እዋን እቲ ዝሓዘኦ ህልኽ ኢዮን ከኣ፡ እተን ወይዘራዝር ግዕዝይና ዝኾና ሱዛን ራይስን፡ ጋይላ ስሚዝ ነዚ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ዘሎ ናይ እገዳ መንጠልና ነኹሰን ሒዘነኦ ዘለዎ። ነዚ መረዳእታ ብምግባር ኣቐዲሙ ንንቕጽኡን ዝተረደኦ መንግስቲ ኤርትራ፡ ክሳድና ኣይነድንን ክብል ዝነጸገን። መሰረት ምትሕልላኻን ኽኣ ኣምባሳደር ደቪድ ሸንን ኣምባሳደር ሀርማን ኮሂንን ኣብ ልዕሊ

ኤርትራ ተጻዒኑ ዘሎ ዘይፍትሓዊ እገዳ አደ ግዕዝይና ዝኾነት ሱዛን ራይስ ካብ ምምሕዳር ዋይት ሃውስ ከይተባረረት ክቕጽል ኢዩ ክብል ኣብ ኣኼባ መጻኢ ኩነታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ንምጽናዕ ተባሂሉ ብዕለት 18-10-2015 ኣብ ዋሽንግቶን ዲሲ ዝተኻየደ ዓወደ መጽናዕቲ ዘቐረበ ቅድሖ ጥብቆ ተመልከት

<http://ethsat.com/report-of-the-conference-on-the-future-of-eritrea-and-ethiopia/>

እዚ ኹሉ ዝገልጸልካ ዘለኹ እንታይ ንምባል ኢዩ፡ ኣባላት ማእከላይ ሽማግሌ ኣኼባ ክግበር ምይይጥ እንዳገበሩ እንከለዉ፡ ኣብ ወርሒ ለካቲት 2001 ህ.ግ.ደ.ፍ. ውዲት ብምፍጻምም፡ ፕረዚደንት ሰጉምቲ ክወድስድ ኢዩ ካብ ዝብል ሰግኣት ብዙሓት ኣይፈረሙን። እቲ ፕረዚደንት ኣኼባ ከም ዘየካይድ ንፊልጥ ነይሮና። በዚ ምክንያት ኢና ደብዳቤ ክንጽሕፍ ኣለና፡ ወይ ክንገጥም ኣለና ዝበልና፡ እዚ ግን ኣይመጽናን

ወዮ ተቓሊስናስ ተዋዲቕና 'ኳ ድዩ ዝብሃል። ብመሰረት ቅድምን ድሕርን ካብ መወዳእታ ዓመተ 1998 ዝፈለምኩም ናይ ተጽብኦን ሽርሕን ተንኮልን ተበግሶታት፡ እቲ ውዲት ናትኩም ጥርዙ በጺሖ ምስ ፈሰሰ፡ ናብ ኩሉ ኣባል ማእከላይ ሽማግሌ ግምባርን፡ ኣባላት ሃገራዊ ባይቶን ክታም ክንብርልኩም ሓቲትኩም በዚ ምዕዋት ምስ ሰኣንኩም፡ ናብ ጽሑፍ ምቕራብ ኣቲኹም።

ስለ'ዚ አበይ ኢዩ እዞም ሰባት፡ ፕረዚደንት ካብ ክወስዶ ዝኸኸል ስጉምቲ ፈሪሖም ክታሞም ምንባር ኣብዮምኹም? እቲ ፕረዚደንት ኸ በዮናይ ውልቀ ስልጣን ኢዩ ነዚ ስጉምቲ 'ዚ ክወስድ? ብደረጃ ኹሎም ኣባላት ማእከላይ ሽማግሌ ግምባርን ኣባላት ሃገራዊ ባይቶን ናይ'ቲ ፕረዚደንት ስልጣን፡ ቦቲ ናይ ባይቶን ግምባርን ቅዋም መሰረት ዝተደረተ እንዶ ኣይኮነን ነይሩ? ንዝቕረብኩም ሕቶ ብብጻጎኩም ስለ ዘይተኣምኑሉ፡ ካብ መስመር ሕጊ ስለ ዘድልሃጽኩም፡ ንኸውሰደኩም ዝኸኸል ናይ ሕጊ ሓይሊ ብዓይኒ የብለይ፡ ስኒ የብለይ፡ ጉዕዞ ፋሉልነት መሪጽኩም፡ ኣብ ክንዲ ነቲ "ትጋዦ ኣለኹም" ዝብል ምክሪ ምቕባል፡ ናብ ንቕጽና ኣቲኹም ኣንጻር ሕግን ሕጋዊ መትከላትን ብምኻድ፡ ነቲ ዝተነበረልኩም ህዝባዊ እምነት ብምክሓድ፡ ነቲ rule of law ጥራይ ዘይኮነ፡ ነቲ መቐየዲ ናይ ስራሕ ስልጣን መሰላሰሊ ዝርጋሕ ሓላፍነትን ደረተ ስልጣንን ዝገልጽ code of conduct ብምጥሓስ፡ ነቲ ንሰኹም እትደልይዎ ጥሙሓት ከተወቱ፡ ብቐንዱ ነዚ ዝስዕብ ኤርትራዊ ሕጊ ጥብቆ ቕዳሕ ተመልከት፡-

<http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan023263.pdf> ብምጥሓስ፡ ዘዩላ ሰብብ ብምፍጣር ኢኹም፡ ናብቲ ዘንበድበድኩም ጽሑፍ ኣብ ምጽሓፍን ናብ ዘይምልክቶ ናይ ሃውራ ጎልጎል ምዝርጋሕ ኣቲኹም፡ ስለ'ዚ ዝመረጽኩም ናይ ግጥምያ ባይታ ኣንጻር ሕጊ ደው ምባል ካብ ኮነ፡ ሕጊ ደው ከብለኩም ግዴታ ኢዩ ነይሩ፡-

ዋላኳ ኣኼባ ክግበር ዝጠልብ ሓሳብ ዝድግፍ ብዙሕ ሰብ እንተነበረ፡ ብዙሓት ምፍራም ዝኣበዩ በዚ ምክንያትዮ፡ ዋላኳ ኣብ መጀመርያ እቶም ዝፈረሙ 18 እንተነበሩ፡ ገለ ካብዚኦም ስለ ዘፈራርሑዎም ኣንሳሒቦም፡-

ሓደ ካብዚኦም ሚጀር ጀነራል ሙሳ ራብዓ ኢዩ ምሳና ፈሪሙ ነይሩ፡ ደሓር ግን፡ ወትሃደር ስለ ዝኾንካ ኣብ ከምዚ ዓይነት ምንቅስቃስ ምስታፍካ፡ ኣብ ወትሃደራዊ ቤት ፍርዲ ዘኸሰሰካ ኢዩ ክብሉ ኣፈራሪሖም፡ ስለ'ዚ ደብዳቤ ብምጽሓፍ፡ "ብሰንኪ ዘለኒ ቦታ ወትሃደር ብምኻነይ ኣብ ከምዚ ዓይነት..." ኢሉ፡-... ካልእ ናይ ሬዲኤት ስደተኛታትን ኮምሽነር ዝነበረት ወርቁ ተስፋሚካኤል ኢያ፡-

መሓመድ ብርሃን ብላታ

ካብቶም ዝፈረሙ 'ውን ብሪጋደር ጀነራል ሙሳ ራብዓ ጥራይ ኣይኮነን ፈሪሙ ነይሩ፡ ብዓይኒ ሕጊ ክረክ እንከሎ፡ ናይ ሓይልታት ምክልኻል ኣባላት ሰራዊት፡ ሃገር ዝከላኸል ሓይሊ ክሳብ ዝኾነ፡ ኣብ ፖለቲካ ናይታ ሃገር ምትእትታው ክገብር ሕጊ ኣይፈቕደሉን ኢዩ፡ ከም ብሪጋደር ጀነራል ሙሳ ራብዓ ዝኣመሰሉ ናይ ፖሊስ ኤርትራ ኣዘዘቲ ኸኣ፡ ሕጊ ንምክባርን ንምክልኻልን ክሳብ ዝቐመ፡ ጸግዒ ዘይሕጋዊ ፖለቲካዊ ምንቅስቃስ ሓዞም ክዋስኡ እቲ ሕጊ ኣይፈቕድን ኢዩ፡ እዚ እንተላይ ነቶም ሓንጊዶም ኣብ'ቲ ምንቅስቃስ ዝተኻተቱ ጀነራላት ዝምልከት ኢዩ ነይሩ፡ እዞም ኣንሳሒቦም ዝበሃሉ ዘለዉ ኸኣ፡ ከምቲ መጀመርያ ዝመሰሎም ተደናጊሮም ፈሪሞም፡ ኣጓውላ ናይ'ቲ ትሕዝቶን ከይዲ ናይ'ቲ ዕላማን ምስ ፈለጡ ኸኣ፡ ነብሰ ምግታእ ገይሮም ዘፈራርሑም ሰብ ግን ኣይነበረን፡ ካብቶም ኣቡኡ ዝነበሩ እሞ ዝፈረሙ፡ ንወርቁ ተስፋሚካኤል እሞ ደሓን ንጎኒ ንግደፋ፡ ምክንያቱ ኣብ ውሽጢ ሃገር ስለ ዘላ፡ ብሰሪ ጸቕጢ ፍርሒ ክትዛረብ ኣይከኣለትን ዝብል ምክኒት ክወሃቦ ስለ ዝኸኸል፡ ካብ ጉይይ ምውዓል፡ ክሳድ ምሓዝ፡ ዝብልኹም፡ ኣይሓመመ፡ ኣይጸመመ ኣማሓዳሪ ከተማ ደቀ-ምሓረ ዝነበረ ሓመድ ብርሃን ብላታ ካብ ሽወደን፡ ነቲ ሓቂ ቅድሚ ሕጂ ብናይ ህዝቢ ሕቶን፡ ብነጻ ድልዮቱን ገለጽዎ ኢዩ፡ ህዝቢ እንተሓቲትዎ 'ውን ሓመድ ብርሃን ብላታ ደጊሙ ከብርሀ ዝኸኸል ይመስለና፡-

ዳን-ኮኔል ወርቁ ሕጂ ኣበይ ኣላ?

ድሩዕ ኣብ ናይ መስከረም 2000 ናይ ባይቶ ኣኼባ፡ ኣብ ልዕሊ መሓዞትናን መሻርኽትናን ዝኾና ዘይመንግስታውያን ትካላት ዘለና ኣተሓሕዛ ብዝምልከት ርሱን ክትዕ ተኻይዱ ነይሩ፡ ኣነ ይኹን ካልኣት ኣብ ልዕሊ እዚኦም ብዙሕ ጌጋ ከም እተፈጸመ ተዛሪብና፡-

ገይላ ስሚዝ

ዳን-ኮኔል

መን ኢዮም እቶም መሓዙትና መሻርኸትናን ዘይ መንግስታውያን ማሕበራት ዝበሃሉ ዘለዉ፡ እቶም ከም በዓል ገይላ ስሚዝ ዝመርሖም ናይ ሕቡራት መንግስታት ኣሚሪካ ዩኤስ ኤይድ፡ ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡- <http://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/2015/may/08/gayle-smith-obama-usaid-senate> ገይላ ስሚዝ እኮ፡ ነዚ ሕጂ ቃለ መጻኢት ዘግብረኩም ዘሎ ዳን-ኮኔል በዓልቲ ቤቱ ዝነበረት፡ ኣብ

ምምሕዳር ጸዕዳ ገዛ (ዋይት ሃውስ) ናይ ምምኻር ሓላፍነት ስራሕ እትሰርሕ፡ ኣብ ግዜ ቃልሲ ንነጻነት ኤርትራ፡ ምስ ወያነ ኮይና፡ ቅድሚ 1984 ብድሕሪኡን ኣንጻር መትከላት ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ እትሰርሕ ዝነበረት፡ ቀንዲ ብሌን ዓይኒ ናይ ወያነ ኮይና እትሰርሕ ዝነበረት፡ ነዚ ዩኤስ ኤይድ እትመርሖ ናይ ማእከላይ ወኪል ስለያ ኣሚሪካ

ክንፊ ገብረመድህን መሳርሒ ኮይኑ፡ ኣብ ኤርትራ ውዲት ናይ መለስ ዜናዊ ኣዜብ መሰፍን

ዝኣልም ዝነበረ፡ ከም መተካእታ መንግስቲ ኮይኑ ክሰርሕ ናይ ዝምድብ ዘይመንግስታዊ ማሕበር ድዩ መንግስቲ ኤርትራ ተጻቢኡ ተባሂሉ ዝኸሰሰ ዘሎ? ርክብ ገይላ ስሚዝን ናይ ሓላፊ ጸጥታ ዝነበረ ክንፊ ገብረመድህን፡ መብረ ዝቕበሎ ዝነበረ መለስ ዜናውን ርክብ እኮ፡ ኪኖ እቲ ፖለቲካውን ጸጥታውን ቅብብል፡ ኮበርታ ዝሰተሮ ዘረገገ ጸወታ ይካየድ ምንባሩ እኮ፡ ካብ ኣባላት ማለሊት ሰውር ኣይነበረን፡ እሞ እዚ ዘይመንግስታዊ ትካል እዚ

እኮ ጌና ኤርትራ ኣብ ፈለግ ናይ 1ይ ዓመት ሉኡላውነታ ኢዩ ብመንገዲ ጳውሎስ ተስፋገርግሽ በዓታይ ኣቢሉ፡ ሓደ ቦቲ ኣብ ኣሚሪካ ዝመደበሩ ብሂማን ራይት ዎቶ ዝዘወር ማሕበር ተጣብቑቲ ሰብኣዊ መሰላት ዝበሃል ማሕበር ክምስረት ተመዲቡ ዝነበረ፡ ነዚ ብዝምልከት ኣብ ሕሉፍ ጽሑፋትና ዘርዚርናዮ ስለ ዝነበርና፡

ኣንቲኒ ሌክ **ገይላ ስሚዝ** **ጆን ካርሰን** **ሱዛን ራይስ** **ፓትሪክ ማዚምሃካ**

ዝርዝር ቅድሖ ጥብቆ ኣብ መደብ ትግርኛ ተመልከት፡- <http://www.tesfanews.net> ገይላ ስሚዝ ብዘይካ እዚ፡ ኣንቲ ካብቶም ናይ ርዋንዳን ኣሚሪካ ናይ ሰላም ስምምዕ ነጥብታት ኣብ ምትግባር ካብ ዝመርሖ ዝነበሩ ኣርባዕተ ወክልቲ ኣሚሪካ ኣንቲ ኢያ ነይራ፡፡ 1. ኣንቶንዮ ሌክ 2. ገይላ ስሚዝ 3. ጆን ካርሰን 4. ሱዛን ራይስ 5. ርዋንዳዊ ሚኒስተር ፕረዚደንታዊ ቤት ጽሕፈት ፓትሪክ ማዚምሃካ ነዚኦም ብሕጊ ምትሕሓዞም ድዩ ተጻቢእናዮም ዝበሃል ዘሎ፡፡ እዞም ብስም ዘይመንግስታውያን ማሕበራት ዝጽውዑ ትካላት እዚኦም እኮ፡ ብፍቓድካ ንኸዕንወኻ ንግዲ ፍቓድ ዝሓቱ ሸፋቱ ናይ ከተማ ኢዮም፡፡ ነዚኦምን ከምኡም ዝኣመሰሉን ብመስመር ሕጊ ንክኸዱ ምትሕሓዞም ድዩ ከም ኣንጻርም ምጉዓዝ ገይርካ ዝግለጽ ዘሎ፡፡ ንምንታይ ዕላማ?

ወርቁ ሓሳብ ደጊፋ ስለ ዝነበረት፡ ድሕሪ ኣኼባ ፕረዚደንት ጸዊዮ ደስኪልኪ ኣለኹ ኢሉዋ፡

ንከረን ከም እተመደበት እውን ሓቢርዎ፡ ንኸረን ምኻድ ነጹጋቶ፡ ሓንቲ ካብቶም ነዚ ቅሉዕ ደብዳቤ ዝፈረመን ነይራ፡ ደሓር ግን የማነ (ቻርሊ) ካብ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት፡ ጌጋ ከም ዝፈጸመት ሳዕቤኑ ከም እትስከሞን ኣጠንቂቕዎ፡ ቻርሊ ኣባል ማእከላይ ሽማግሌ ይኹን፡ ኣባል ሃገራዊ ባይቶ ኣይኮነን፡፡

ወርቁ፡ "ንሰኻትኩም ሰብ ዓቢ መዝነት ኢኹም፡ ኣብ ልዕሌኹም ስጉምቲ ኣይወስዱን ይኹን፡ ንዓይ ግን ግዳይ ክገብሩኒ ኢዮም፡ ክኣስሩኒ ስለ ዝኸእሉ ኣይገብርን ኢዮ፡ በጃኻትኩም ስመይ ካብቲ ዝርዝር ኣውጽእዎ" ኢላትና፡፡ ኣሸካዕላል ኢዮ ነይሩ፡፡

የማነ ገብረመስቀል (ቻርሊ)

ኣሸካዕላል ዘይኮነ እቲ ክውንነታዊ ሓቂ ስለ ዝተጋህደሎም ጥራይ ኢዮም ስሞም ክስረዙሎም ሓቲቶም፡ እቲ መንግስቲ ብፍላይ ከኣ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ስምዒታዊ ነይሩ እንተዝኸውን ንወርቁ ተስፋሚካኤል፡ ኣፈኛ ፕረዚደንት የማነ ገብረመስቀል (ቻርሊ) ጌጋ ከም ዝገበረት ሳዕቤኑ ከቢድ ምኻኑ ምዒድዎ ክነሱ፡ ጸኒሓ መንግስቲ ንዝሃባ ናይ ስራሕ መደብ ዕጭ ሓንፈፍኩ ኣይክይድን ኢላ ምሕንጋዳ፡ ሕጋዊ ስጉምቲ ወሲዶ ዘይምእሳሩ ኢዮ ክገርመና ዘለዎ ምበር፡ የማነ ገብረመስቀል (ቻርሊ) ኣባል ማእከላይ ሽማግሌን፡ ሃገራዊ ባይቶን ዘይምኻኑ ኣይኮነን ከተሓሳስበና ዘለዎ፡፡ ኣፈኛ ናይቲ ፕረዚደንት ክሳብ ዝኾነ ኸኣ፡ ንወርቁ ይኹን ንኻልእ ሰብ፡ ካብቲ ፕረዚደንት ንዝተወህቡ ትእዛዛት ናይ ምክርን ተግሳጽን ሓበሬታታት ከም ዘለዎም፡ ናብ ዝምልከቶም ኣካላት ከመሓላልፍ ምሉእ ስልጣን እኮ ነይሩዎ ኢዮ፡፡ ምክንያቱ እንተላይ ናይቲ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት ናይ ምምሕዳር ሓላፊ 'ውን ኢዮ እኮ ነይሩ፡፡

ስለዚ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ጥሪ ፕረዚደንት ንዕኡ እንተዘይማእሚእዎ ኣኼባ ከም ዘይገብር ሓቢሩና ኢዮ፡፡ ስለ ዝኾነ ነቶም ካልኣት ፕረዚደንት ክእክበና ክንሓቶ ኢና ኢልናዮም፡፡ ከምኡ ድማ ገይርና፡፡ ስለዚ ነቲ ፕረዚደንት ናይ ማእከላይ ሽማግሌን ናይ ሃገራዊ ባይቶን ኣኼባ ብመሰረት ቅዋም ክገብረልና ምሕታት ዘይሕጋዊ ኣይኮነን ቅዋማዊ ኢዮ፡፡

ቅዋማዊ ዘግብር ሕጋዊ ቅዋማውነት የብሉን፡፡ ምክንያቱ እቲ እትሓትዎ ዘለኹም ኣኼባ ዘይሕጋውን ዘይቅዋማውን ምኻኑ፡ ምስናይ ሕጊ ተሓታትነቱን ሕጋዊ ቅዋማውነቱ ልዕል ኢልና ኣብ 1ይ ክፋል ዘቕረብናዮ ጽሑፍ ኣብሪህና ስለ ዘለና፡ ምድጋሙ ትርጉም የብሉን፡፡

ዳን-ኮኔል:- ይኹ ድኣ ምበር ቅዋም የለን፡፡

ድሩዕ:- ግርም እንተወሓደ ግን መሰጋገሪ ቅዋም ኣሎ፡፡

ንናይ ግምባርን ሃገራዊ ባይቶን ዝቕይድ ቅዋማዊ ሕጊ ኣሎ፡፡ ብርግጽ ግን እዚ ሕጊ እዚ ብፍጹም ኣይተጣሕሰን ዘሎ፡፡ ንሱ ስለ ዘይተጣሕሰ ኢኹም እኮ ደገፍ ስእንኩም፡፡ እቲ ብሓባር ዘሳርሕ ዝነበረ መሰጋገሪ ቅዋም ተጣሒሱ እንተዝነበር፡ ሓሳባትኩም ሕጋዊ ተቐባልነት ረኺቡ ምተራዕመ፡፡

ኣብቲ ናይ መሰጋገሪ ቅዋም ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣብ ሸሽዱሽተ ወርሒ፡ ማእከላይ ሽማግሌ ድማ ኣብ ኣኣርባዕተ ወርሒ ክእከብ ከም ዘለዎ ብንጽር ሰፊሩ ኣሎ፡፡ ካቢና ሚኒስትራትን ሓጋጊ ኣካል ናይቲ ግምባር ኣብ ወወርሒ ክእከብ ኣለዎ ይብል፡፡ ስለዚ እዞም ኣካላት ኣኼባ ክገብሩ ቅዋማዊ መሰሎም ኢዮ፡፡

ናይ ግምባር ሓጋጊ ኣካል እቲ ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ኢዮ፡፡ እዚ ኣካል እዚ ኪኖ ወርሓዊ መዓልታዊ 'ውን ይራኸብ ስለ ዝነበረ፡ ነቲ ስሩዕ ወርሓዊ ኣኼባኡ 'ውን ሰጊርዎ ኣይፈልጥን ኢዮ፡፡ እቲ ናይ ግምባርን ሃገራዊ ባይቶን ኣኼባን ኸኣ፡ ጉጅለ 15 ምልኣት ናይ ሰለስተ ርብዓ

ድምጺ ንህጹጽ ኣኼባ ክሳብ ዘይረኸቡ፡ እቲ ናይ ጉጅለ 15 ጠለብ ኣኼባ ናይ እንኪሒራ ዕላማ ጥራይ ኢዩ ነይሩ።

ኢሲያስ ነታ ናይ መጀመርያ ሕቶ "ትጋዦ ኣለኹም" ክብል መሊሱልና። ኣብቲ ካልኣይ ኣኼባ ክገብረልና ጥራይ ዘይኮነ፡ ንምንታይ እዚ ኣኼባ ኣገዳስነት ኣለዎ ኢልና ከም እንሓሰብ ክንሕብሮ ኣለና ኢልና።

ብህግደፍ ሓደገኛ ጎስጓስ ይካየድ ስለ ዘሎ፡ ገበን ዝፈጸሙ ሰባት እንተ ድኣ ሃልዮም ጭብጥታት ሓዘና ናብ ኣኼባ ንምጻእ፡ ሕጊ ድማ እጃሙ ይግበር ኢልና። እቲ ካልእ ነገር ድማ፡ ኢሲያስ ነቲ ረቂቕ እተዳሉ ኮሚቴ ስለ ዘፍረሳን፡ ኣብ ነሓሰን መስከረምን ንእተብጽሑ ስምምዓት ብምጥሓስ፡ ኩሉ ዓይነት ስጉምታት ይወስድ ስለ ዝነበረ፡ ንሕና ኩሎም ስጉምታት ይጠሓሱ ስለ ዘለዉ ክትግበሩ ንደሊ ኣለና ኢልናዮ። ስለዚ ድማ ኢና ናይተን ኮሚቴታት ኣኼባ ክግበር ዝደለና፡ ነዚ ኢሲያስ ነጸግዎ።

እቲ ጎስጓስ ብቐንዱ ብጉጅለ 15 ኢዩ ተጀመሩ። ናይ 1999 ንጉጅለ 13 ምምስራት ኣብ 2000፡ ኣብ ፊስቲቫል ጀርመን ዝተዋህበ መግለጺ እኹል መረዳእታ ይመስለና። ድሕሪ ናይ ነሓሰን መስከረምን ኣኼባ ኸኣ፡ እቲ ቦታ ናይ ሰልፍታት ምጃም ሕጊ ዘርቀቐት ኮሚቴ ስርሓ ምስ ዛዘመት፡ ከም ዕድሚኣ ነቲ ዝመዘዛ ፕረዚደንት ዕዮኣ ክተቐርብ ጥራይ ኢዩ ዕድመ ስልጣና፡ ኪኖኡ ዝኸይድ ዕድመ ስልጣን ክሳብ ዘይነበራ፡ ናይ ኮሚቴታት ኣኼባ ጠለብ ሕጋውን ቅዋማውን ጠለብ ኣይነበረን። ስለ ዝኾነ ኸኣ ፕረዚደንት ክነጽጎ ባህርያዊ ኢዩ ነይሩ።

ኣወንታዊ መልሲ እንተዘይሂቡና፡ ሓደገኛነት ናይዚ ነገርን ነዚ ቅልውላው ብኸመይ ከም እንሕዞን ንህዝብና ክንሕብር ሓላፍነት ኣለና ኢልናዮ። እዚ ሕጋዊን ቅዋማውን ስለ ዝኾነ ክኸሰሰና ዝኸእል ነገር የለን ኢልና መልሲ ሂብና።

ኣብ ሕጊ ዘሎ ሰነድ ተመልኪትካ ክትሟጎትን፡ ኣብ ስምዒታትካ ደረቕካ ክትጓዳዝ ምርጫ ናይቲ ምጽባእ መስመር ኢዩ። ንህዝብና ከነረድእ ክትብል እኮ ኣብ ቅዋማዊ ሕግን ቅዋማዊ ክውንነትን ተሞርኪሶካ ዝካየድ ምበር፡ ሃገር ንምዕናውን ሕንፍሽፍሽ ንምስራጽን ናብ ህዝቢ እትወርደሉ ባብ ኣይከፍተልካን ኢዩ። መንግስቲ 'ውን ስለ ዘይመረጸ ብሕጊ ክሪኦ ግድነታዊ ኢዩ ነይሩ።

ዉልቀ ሰባት ቃለ መጠይቕ ገይሮም ንዝብል ብካልኣይ ደረጃ ዝመጸ ዘረባ ውዲት ዝጀመራ ማእከላይ ቤት ጽሕፈታት ህግደፍ ኢያን ክንብል መሊሰና። ብቑሉዕ መንገዲ ከነኣንግዶም ኢና ደለና። ሓቲትና ስለ እተነጻግና ብቑሉዕ ክንገብሮ መሪጽና። ስለዚ ነዚ ቅልውላውን ነቲ ጸገምን ብዘይ ኣገባብ ብምሓዘን ሓላፍነት ዝሰከማ ማእከላይ ቤት ጽሕፈታት ህግደፍ ኢያን። እቲ ፕረዚደንት እውን ኣኼባ ክካየድ ብዘይ ምግባሩ ሓላፍነት ዝሰከም ንሱ ኢዩ። ስለዚ ክኸሰሰ ዘለዎ 'ውን ንሱ ኢዩ።

ኮር ተገልበጥ ኢዩ ነገሩ። ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህ.ግ.ደ.ፍ. ንህዝብን ኣባላቱን ካድረታቱን ክገልጽ ቅዋማዊ ሓላፍነቱ ኢዩ ነይሩ። እቲ ብጉጅለ 15 ዝተኻየደ ጎስጓስ ግን፡ ቅድሚ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህ.ግ.ደ.ፍ.፡ ባዕሎም ጉጅለ 15 ካብ 1999-2000 ኣትሒዞም ዝነጥፍሉ ምንባሩ፡ ምስናይ መርትዖታቱ ደጋጊምና ስለ ዘብራህናዮ፡ ናይ ሕጊ ተኸሰስቲ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህ.ግ.ደ.ፍ.ን ፕረዚደንትን ዘይኮነ፡ ባዕሎም ኣባላት ጉጅለ 15 ኢዮም ናይ ሕጊ ተኸሰስቲ ኮይኖም ክቐርቡ ዘለዎም።

ቡብውልቂ ኣብ ዝሃብናዮ ቃለ መጠይቕ፡ ነዚ ቃለ መጠይቕ ዝጀመርዎ ኢሲያስን ኣል-ኣሚንን ኢዮም ኢልና። ክልቲኦም ምስ ናይ መንግስትን፡ ናይ ወጻኢ ናይ ብሕቲ ሜድያን፡ ኣብ ማእከላይ ሽማግሌ ይኹን ኣብ ሃገራዊ ባይቶ ሓባራዊ ስምምዕ ዘይተብጽሑም ጉዳያት እንዳ

አልዓሉ ይዛረቡ ነይሮም። ልዕሊዚ ብምኻድ ኣብ ሃገራዊ ባይቶን ማእከላይን ሽማግሌን ናይ እተበጽሑ ስምምዓት ተጻራሪ ሓሳባት ብምምጻእ ፕሮፖጋንዳዊ ዘመተ የካይዱ ነይሮም።

አል-አሚን መሓመድ ስዒድ

ጉጅለ 15 ቅድሚ ኣብ ኤርትራ ዝነበራ ናይ ብሕቲ ጋዜጣ ቃለ መጻኢት ምክያድም፡ 1ይ ገጽ ናይ ተጻብኦም መንስኤ መደባቶም ቦቲ ብጉጅለ 13 ኢሎም ዝወደብዎ ኣካል ኢዮም ጀሚሮም። ጽሑፋት ናይ ጉጅለ 13 ኸኣ፡ ኣብ ግዳም ዝመደበረን መርበባት ሓበሬታ ኣብ ሰደቕን ሰቂለን ኣጋዊሐኑኦ። 2ይ ገጽ ናይ ተጻብኦ ከይዲ ኸኣ፡ ብመንገዲ ጉጅለ 15 ብቐጥታ ነቲ እንናኻዕ ከም መፈራርሒ ዝጥቀምሉ ዝነበሩ፡ ምስቲ ዝኸተምሉ ሰነድ ዘቐረብዎ ጽሑፍ ምርኩስ ብምግባር፡ ናብ መርበባት ሓበሬታ ናይ ግዳም ድሕሪ ምዝርገሖም፡ ናብ ናይ ብሕቲ ጋዜጣ ናይ ኤርትራ ቃለ መጻኢት ምክያድ ድሕሪ ምእታዎም ኢዮ፡ ዋና ጸሓፊ ሀ.ግ.ደ.ፍ. ኣቶ አል-አሚን መሓመድ ስዒድ ምስ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ኣብ ነሐሴ 2001፡ ቃለ መጻኢት ዘካየደ። ንሱ ኣብ ቃለ መጻኢቱ፡ በዚ ዘሎ ጉዳይ ተሓተትቲ ኩሎም ኣባላት ጉጅለ 15 ኣይኮኑን ክብል ምግላጽ፡ ነቶም ብምድንጋር ክታሞም ኣምቢሮም ዝነበሩ ዝተወሰኑ ኣካላት ኣብ ግምት ብምእታው፡ ነቲ ሓቀኛ ክውንነት ምግላጽ ከም ኅስጋስ ዝረኣ ጉዳይ ኣይኮነን። እንታይ ድኣ ኣማቲ ናይ ሕጊ መንገዲ ናብ ህዝቢ ንምትሕልላፍን፡ ካብ ዝተደባለቐ ሓበሬታ ሓራ ንምግባርን ዝግለመ ኢዮ ነይሩ። እዚ ኸኣ፡ ኹሎም እቶም ብስም ጉጅለ 15 ዝፍለጡ ውልቀ ሰባት፡ ኣብተን መሳሪሒኦም ኮይነን ዘንበድብዳ ዝነበራ ናይ ብሕቲ ጋዜጣ ድሕሪ ዝህብዎ ዝነበሩ ተደጋጋሚ መግለጺ ዝተሞህበ መብርሂ ኢዮ ነይሩ።

ስለዚ ዝኾነ ኣባል ማእከላይ ሽማግሌ ድምጹ ከስምዕ መሰልዮ። ህዝቢ 'ውን ብዛዕባ ሓደ ጉዳይ ካብ እተፈላለዩ ኩርናዕ ንዝመጸ ሓበሬታ ክሰምዕ መሰል ኣለዎ። እዚ መሰል ህዝቢ ኢዮ። ሰቡ ስልጣን ካብ እተፈላለዩ ኩርናዕን ማእከንን ህዝቢ ነዚ ጉዳይ ከም ዘተኩረሉ ናይ ምግባር ሓላፍነት ኣለዎም።

ዝኾነ ኣባል ማእከላይ ሽማግሌ፡ ኣብ ዝምልከቶ ናይ ኣኼባ፡ ወይ ጉባኤ ዝህቦ ሪኢቶን ድምጽን ብሕጊ ዘሕትቶ ኣይኮነን። እንተኾነ ግን ካብ ዝተደረተሉ ናይ ቅዋማዊ ሕጊ ከይዲ ወጻኢ ኣብ ፈቐዶ ኩርናዕ፡ ነቲ ኣባል ማእከላይ ሽማግሌን፡ ኣባል ሃገራዊ ባይቶን ብምጻኢ ጥራይ ንዘለዎ ስልጣን ጉልባብ ተጠቐሙ። ፋሉላዊ ኅስጋስን ምንቅስቃስን ከካይድ ግን፡ ሕጊ ኣየፍቅደሉንዮ። ብሕጋዊ መንገዲ ክሕተት ከኣ ናይ ግድን ኢዮ። ህዝቢ ንምፍላጥን ኣትኩሮ ንምትሓዝን ግንዛቤታትን ንምዕባይን ዝካየድ ምንቅስቃስ ከኣ፡ ካብቲ ቅዋማዊ ምንቅስቃስ ወጻኢ ምስ ዝኸውን፡ ካብ ናይ ሕጊ ተሓታትነት ነጻ ኣይገብረካን ኢዮ።

በዚ ዝኾነ ሰብ ክኸሰስ ኣይግባእን። ነዚ ኅስጋስ ዝጀመሩ ፕረዚደንት ኢሰያስን አል-አሚንን ኢዮም። ሓባራዊ ስምምዕ ዘይተበጽሑሎም ጉዳያት እንዳኣልዓሉ ኅስጋስ ይገብሩ ነይሮም። ኣብ ውሳኔ ማእከላይ ሽማግሌ ናይ ዝተበጽሑ ስምምዕ ተጻራሪ ሓሳባት ይገስገሱ ነይሮም። ስለዚ እቲ ካልኣይ ጉዳይ እዚ ኢዮ።

ስምምዕ ዘይተበጽሑሎም ጉዳያት ማለት እንታይ ማለት ኢዮ። ናይቲ ስምምዕ ቀይዲ እኮ ኣብ ሞንጎ ክልተ ተጻረርቲ ዝኸይድ ናይ መእሰሪ ነጥብ ስምምዕ ቀይዲ 'ምበር፡ ኣብ ሓደ ብሓባር ዘሎ ብቅዋማዊ ሕግታቱ ተቐይዶ ዝኸይድ መሪሕነት፡ ናይ ነጥብ ስምምዕ መቐየዲ ልገም ኣይድረተሉን ኢዮ። እቲ ኹይኑ እቲ ግን፡ ፕረዚደንት ኢሰያስ ይኹን ዋና ጸሓፊ ሀ.ግ.ደ.ፍ. ኣቶ አል-አሚን ዝወሰድዎ ወይ ዘገልጽዎ ኢ-ቅዋማዊ ዝኾነ ኣካይዳ ኣይነበረን የለን ከኣ።

ዳጎ-ኮኔል:- ቁጽሪ ሰለስተ ብሃገራዊ ክሕደት ዝኸሰስ ኢዮ

ድሩዕ:- ሃገራዊ ክሕደት ኣብ ዝብል ክልተ ዛዕባታት ኣለዉ። ብቐዳምነት ኣብቲ ንጉዳይ ሰላምን

ኩናትን አብ ዝብል መርገጺ ዝሃብናዮ መልሲ ኢዩ። እዚ ምስ ወያነ ዝተኣሳሰር ናይ ኩናትን ሰላምን ጉዳይ ነዊሕ ታሪኽ ዘለዎ ኢዩ። ዋላ 'ውን ቅድሚ ኩናት ምብርቦ ኣዝዩ እተሓላለኸ ጉዳይ ኢዩ ነይሩ። ስለ ዝኾነ ኣዝዩ ተኣፋፊ ብምዃን፡ ነቲ ጉዳይ ቦቲ ተኣፋፊ ባህሪ ክንሕዞ ዝብል ስምዒት ነይሩና። ብሓፊሻ ኣብ ሃገራዊ ጸጥታ ዘሎ ረብሓና ብቑሉ-ዕ ክንዛረብ ኣይደለናን። ይኹን ድኣ 'ምበር ንባህሪ ናይቲ ኩናትን፡ ንባህሪ ናይቲ ሰላማዊ መስርሕን ኣመልኪትና ኣብቲ ናይ ነሓስን መስከረምን ኣኼባና ገምጊምና፡ ከምቲ ኣብ ኩሉ ነገር ዝግበር ነቲ ወትሃደራዊ ፍጻመታት፡ ወይ ነቲ መስርሕ ሰላም ኣብ እትግምግሙሉ ግዜ ኣያልን ድኹምን ጎንኻ፡ ከምኡ 'ውን ናይቲ ካላእ ወገን ኣያልን ድኹምን ጎኒ ክትግምግም ኣለካ። ስለ ዝኾነ ሰባት ኣብ ዝህብዎ ገምጋም ክፈላለዩ ይኽእሉ።

ቅድሚ ወያነ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ኩናት ምብርቦ ንዝነበረ ሕልኽላኽ ኩነታት ክንገልጽ እንተኾይና፡ ብመሰረቱ ነዊሕ መስርሕ ኢዩ ክወስደልና ጥራይ ዘይኮነ፡ ንሱ ዝገደፎ ጽልዎ ኣብ ሃገራዊ ጸጥታና ካብ መጀመርታኡ ብልዑል ዓቕምና ክንብድህን ክንምክቶን እንተዘይንኽእል ነይርና፡ ምናልባት ህላዌና ሎሚ ነበረያ ነበረ ምኾነ ነይሩ። እዚ መሪሕነት እዚ ዝጸሮ ጸር ክንዝርዝር እንተፈቲና፡ ምናልባት ካብቲ ሪቕ ሕፍንቲ ጥራይ ኢና ክንዝርዝር እንኽእል። ሓደ ካብቲ ቅልውላው መሪሕነት ኤርትራ ብልቦና ተቐቢሉ ንናይ መጻኢ ወለዶታት ሰላም ክሰርሕ ስለ ዝሓለነ እንተዘይኮይነ፡ ንፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ምስ ምሉእ ስድራ ቤቱ ንምቕታሉ፡ መለስ ዜናዊ ዝፈሸለ ፈተነ ኣየካደን ድዩ? ዝርዝሩ ኣብ ቀጻሊ ከንቕርቦ 'ኳ እንተኾና ንመፈለሚ ሕሳባት ቅማሬና ግን ክፋል ትሕዝቶኡ ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡-

<http://www.theguardian.com/world/us-embassy-cables-documents/195418>

ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኢሲያስ ኣፈወርቂ

ቀዳማይ ሚኒስትር ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ መለስ ዜናዊ

ክልቲኦም ኢሲያስን መለስን፡ ክልተ ኣሕዋት ናይቲ ኣብ 80ታት ዝካደድ ዝነበረ ርሱን ኩናት ኢዮም ነይሮም። ሕጂ ግን ቀንዲ ናብ ጽርዲ ዝተቐየሩ ናይ ደም ተጻባእቲ ኢዮም ኮይኖም ዘለዉ። ስለምንታይ ግን?

ዝሊ ሕቶ እዚ ዘልዓሉ ሸነኻት፡ መበገሲኦም እንታይ ኮን ይኸውን? ነቲ ኣብ ሞንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ዘጋጠመ ኩነታት ብኸመይ

ፕረዚደንት ቡሽ

ፕረዚደንት ባራክ ኦባማ

ስለ ዝጠመትዎ ኢዩ? እቲ ሓቀኛ መበገሲ ኩናት ኤርትራ-ኢትዮ ሕዳር ጥሙሕ ስርዓት ኣዲስ ኣበባ ዝወለዎ ኩናት ምዃን ኩሉ ዝፈልጦ ሓቂ ኳ እንተኾነ፡ ናይ ኣሜሪካ ኣምባሳዶር ኣብ ኤርትራ፡ ኣምባሳዶር ሮናልድ ማክ-ሙለን ናብ ኩለን ናይቲ ከባቢ ዝርከባ ኤምባሲታት ኣሜሪካን፡ ናብ ምምሕዳር ቡሽ ንእሽቶን፡ ምምሕዳር ባራክ ኦባማን፡ ነቲ ኣብ እዋን ምምሕዳር ቢል ክሊንተን ኣብ ልዕሊ መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገር ዝተወጠነ ውጥን ዘሕለፎ ጸብጸብ፡ እንታይ ኮን ይብል ነይሩ ይኸውን? ዝርዝሩ

ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡-

https://wikileaks.org/plusd/cables/08ASMARA543_a.html

እቲ ሰናይ ጉርብትናን ርገእ ህይወትን ተዓጻጻፊ ምዕብልናን ዓለሙ፡ ምስ መራሕቲ ኢትዮጵያ ብፍላይ ከኣ ምስ ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ፡ ንኢትዮጵያ ዝመርሕ ዘሎ ኢ.ህ.ወ.ደ.ግ.ን ምስናይ ምክብባሩ ብሓባር ንምስራሕ ዝገደ ዘሎ መንግስቲ ኤርትራ መራሕ ዝኾነ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ናብ ከንያ ናይ ስራሕ ምብጻሕ ንምግባር ንመጀመርያ ግዜ ስድራ ቤቱ ሓዘ ይንቀሳቐስ ኢዩ ዘሎ። እቲ መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገር ኤርትራ፡ ናይ ከንያ ዑደቱ ፈጸሙ

ንእግረ መንገዱ ናብ ኢትዮጵያ ከተማ አዲስ አበባ ቦሌ መዕርፎ ነፈርቲ አላጊሱ አሎ።

በረራ ሂሊኮፕተር ኢትዮጵያ

ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኢሰያስ አፈወርቂ፣ ናብ ኢትዮጵያ ይመጽእ ምህላው ዝፈለጠ ቀዳማይ ሚኒስትር ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ መለስ ዜናዊ፣ ዘድሊ ምድላዎት ብምግባር ንምቕባሉ ይሸገሸብ ኢዩ ዘሎ። ንፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኢሰያስ አፈወርቂ ናብ ሃገሩ እትመልሶ ፍልይቲ ሂሊኮፕተር ብምድላው ከኣ፣ ነታ ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ተሰቓሊ-ላ ዝነበረት ነፋሪት ብኻልእ ነፋሪት ከም እትትካእ ብምግባር ዘድሊ ምድላዎቱ አጻፊፉ ወዲኡ አሎ።

መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገር ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ኣብ ዓለም ለኻዊ መዕርፎ ነፈርቲ ቦሌ ወሪዱ አሎ። ቀዳማይ ሚኒስትር ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ መለስ ዜናዊ፣ ነቲ ናይታ ሓዳስ ሃገር መራሕ ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ዝግባእ አቀባብላ ገይሩሉ፣ ናብ ቤተ መንግስቲ አምራሖም አለዉ። ክልቲኦም መራሕቲ ንክልቲኦም ሃገራት ኣብ ዘገድሱ ከነታት ይዛተዩ አለዉ። ብመሰረት ዝጸንሖም ናይ ሓባር ወትሃደራዊ ስምምዕ ከኣ፣ ነቲ ኣብ ደሴታት ሓኒሽ ምስ ሪፓብሊክ የመን ዘጋጠመ ከነታት ይዛተይሉ አለዉ። ምክንያቱ ኢትዮጵያ ሓንቲ ካብተን መሻርኽቲ ሃገራት ኤርትራ ኢያ ጥራይ ዘይኮነ፣ ናይ ሓባር ወትሃደራዊ ሓገዝ ስምምዕ ዝኸተማሉ ስለ ዘለወን ኢየን ዝዛተያ ዘለዋ። ጉዳይ ደሴታት ሓንሽ፣ ኤርትራን የመንን ይግባይ ብዘይበሃሎ ዓለም ለኻዊ ቤት ፍርዲ ንዝወሃበን ውሳኔ ንክቕበላ ተሰማሚዐን አለዋ። ክልቲኦም ሃገራት ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣብ ኩሉ መዳይ ዘተኮረ ዘተ አካይደን አለዋ። መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገር ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ናይ ሓጺር እዋን ዑደቱ ፈጸሙ ናብ ሃገሩ ክምለስ ኣብ ምድላዎት ኢዩ ዘሎ። ሓላፊ ግራውንድ ቴክኒሻን ሓይሊ አየር ኢትዮጵያ፣ እታ ንፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቅን ስድራ ቤቱን ሒዛ እትኸይድ ሂሊኮፕተር ድልውቲ ምህላዋ ኢዩ ዝሕብር ዘሎ።

ሳባ ሃይሉ

ኤልሳ ኢሰያስ አፈወርቂ

እቲ ናይታ ሓዳስ ሃገረ ኤርትራ መራሕ ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ፣ ምስ መላእ ስድራ ቤቱ ኢዩ ናብ ኢትዮጵያ ዝኣቱ ዘሎ። እታ እትዳለወሉ ዘላ ሂሊኮፕተር 'ወን ንመላእ ስድራ ቤቱ ወሲኻ ኢያ እትዳሎ ዘላ። ቀዳማይ ሚኒስትር ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ መለስ ዜናዊ፣ ምስ ፍሉያት አካላት ናይ ሓይሊ አየር ብጽዑቕ ይዛተ አሎ። ኣብቲ ዘተ ዝተጸምበረ ሰብ የለን። ብማዕዶ ግን እቲ ዝካየድ ዘሎ ዘተ ናይ ደሓን ዘይምኻን ኣብርሃም ኢሰያስ

ኣብርሃም ኢሰያስ

ዘስተውዓሉ ሰባት ውሑዳት ኣይነበሩን። እቲ ተገሪሁ ዘሎ መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገር ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ዝኾነ ተንኮል ኣብ ልቡ የለን። ድሕሪ እቲ ምስ መዘንኡ ዝኾነ መራሕ ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ ቀዳማይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊ ናይ ዘካየዱ ኩለንትናዊ ዝርርብ ኢዩ ዘሰላስል ዘሎ። መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገረ ኤርትራ ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ፣ ናብታ ዝተዳለወትሉ ናይ ውልቂ ሂሊኮፕተር ክስቀል ኣብ ዝንግዘሉ ዘሎ ህዋት ግን ሓድሽ ከነት ኢዩ ተኸሲቲ። እቲ መራሕ ናይታ ሓዳስ ሃገረ ኤርትራ ዝኾነ ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ፣ ናብታ ዝተዳለወትሉ ናይ ውልቂ ሂሊኮፕተር ከም ዘይስቀልን፣ በታ አቕዲማ ሒዛቶ ዝመጸት ነፋሪት ጉዕዞኡ ናብ ሃገሩ ከም ዝቕጽል፣ በቲ ልሙድ ተሪር ቃሉ፣ ንቕዳማይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊ የፍልጦ አሎ። ንሱ ዝኾነ ሓድሽ ምትእትታው ኣብቲ ናይ ጉዕዞ መስመሩ ክህሉ ከም ዘየፍቅድ ኢዩ አትሪሩ ዝእዝዝ ዘሎ። ፕረዚደንት ኢሰያስ አፈወርቂ ካብ ምንታይ ተበጊሱ ኾን ይኸውን ከምዚ ዓይነት ተሪር ስጉምቲ ዝወስድ ዘሎ? ክምለስ ዘለዎ መሰረታዊ ነጥቢ ኢዩ።

ጀነራል ስብሐት ኤፍሬም

የማነ ገብረአብ

እዚ ሃንደበታዊ ግብረ መልሲ ናይታ ሓዳስ ሃገረ ኤርትራ መራሒ ዝኾነ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ፡ ንቐዳማይ ሚኒስትር ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ መለስ ዜናዊ አሰንቢድዎን አባህሪርዎን ኢዩ። ምክንያቱ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ነቲ ኣብ ልዕሊኡ ዝተወጠነ ተንኮል አቕዲሙ ክፈልጦ ብምኽኣሉ ጥራይ ዘይኮነ፡ ብኸመይ ክፈልጦ ኪኣሉ ከየሰንበዶ ኣይተረፈን። ቀዳማይ ሚኒስትር ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ መለስ ዜናዊ፡ አቕዲሙ ሓደ ጥብቂ ትእዛዝ አመሓላሊፉ ኣሎ። ኩሉ ርእሲ

ዘለዎ ሓሲቡ ይርከቦ። ኩሉ እዝኒ ዘለዎ ሰሚዑ የስተማቕሮ። ኩሉ ዓይኒ ዘለዎ ነዚ ሓቂ መልእኽቲ እዚ የንብቦ። መራሒ ናይታ ሓዳስ ሃገረ ኤርትራ ዝኾነ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ፡ ኣብታ ነፋሪት ምስ ተሰቕለ ኣብታ ሂሊኮፕተር ኣብ ጉዕዞ እንከሎ፡ ምስ መላእ ስድራ ቤቱ ክቕተል ወሲኑ ኣሎ። ሳዕቤን ናይቲ ፍጻሜ ኸኣ ነታ ሂሊኮፕተር የመን ብሚሳይል ከም ዝሃረመታ ኣምሲልካ ንነብሰኻ ሓራ ምግባር ዝዓለመ እከይ ውዲት ኢዩ ነይሩ። ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡- https://www.wikileaks.org/plusd/cables/08ASMARA543_a.html

ሜጀር ጀነራል ኣብርሃ ካሳ

ወያነ ነታ ሃገር ናይ ምጽናት መደባታ ንምትግባር ዘይከደቶ ጸልማት መንገድን፡ ዘይበርበረቶ ናይ ተንኮል በዓትን ኣይነበረን። ስለ ዝኾነ ኢያ ኸኣ ነቲ ናይ ሰላም ምዝርራብ ንምክያድ፡ ናይ ኤርትራ ላዕለዋይ ልኡኽ ኮይኑ ናብ ኢትዮጵያ ዘምርሐ፡ ብሚኒስትሪ ምክልኻል ኤርትራ ጀነራል ስብሐት ኤፍሬምን፡ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ኣቶ የማነ ገብረአብን፡ ሓላፊ ሃገራዊ ድሕነት ብሪጋደር ጀነራል ኣብርሃ ካሳን ኣብ ከበባ የጸትዩ፡ ከም ጅሆ ንክሕዞም ዝነበሮ መደብ ምፍሻሉ ኸኣ፡ ምስ ምንታይ ኢና ክንቆጽር? እዚ ድዩ ከም ተራ ምትሕልላኽ ዝረኣ ዘሎ? ወያነ ንመደብ ተጸብኦኣ ብረቂቕ መንገዲ ንምትግባር እንዶ ኣይኮነትን፡ ንቐንዲ ርእሲ ክትቆርጽ ዝመደበት። ንምሉእ ዝርዝር ብፍሉይ ትሕዝቶ ናይቲ ፍጻሜ ክንገልጽ ኢና።

እንተ ድኣ ድኹም ጎድንኻን፡ ሓያል ጎድኒ ጸላእን ኣብ ምግምጋም ኣብ ኣረኣእያ ተፈላሊኻ፡ እቲ ሓደ ነቲ ክልእ ናይ ጸላኢ ተሓባባሪ ኢኻ ኢሉ ክኸሶ ኣይግባእን። ገለ ሰባት "ንሕና ድኹም ጎድኒ የብልናን" ክብሉ ዝደልዩ ይህልዉ። ስለዚ ብዛዕባ ድኹም ጎድንኻ ስለ እተዛረብኻን፡ ሓያል ጎድኒ ጸላኢ ስለ ዝገለጽኻን፡ ንጸላኢ ኣሕሊፍካ ትህብ ኣለካ ዝብል ትርጉም የብሉን። ውድዓዊ ክትከውን ኣለካ። ድኻምካ ክትቐበልን፡ ሓያል ጎድኒ ጸላኢ ክትፈልጥን ኣለካ። ነዚ ብዝምልከት ኣብ ኣኼባ ማእከላይ ሽማግሌን፡ ሃገራዊ ባይቶን ተዘራብሉ ኢዩ። ካብዞም 15 ንወያነ ካብ ናይ ኹናት ተሓታትነት ናጻ ብምግባር ንኤርትራ ዝጠቀነ የለን።

ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃ፡ ኣብቲ ምስ ዳን-ኮኔል ዝገበሮ ቃለ መሕትት እንታይ ድዩ ዝበለ? ከምዚ ክብል መሊሱ ነይሩ፡ ብወገና 'ወን ምላሽና ሂብናሉ ንዘለና፡ ከም መወከሲ ጭብጢ ናይዚ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ዝኸሕዶ ዘሎ ጉዳይ ክነቕርብ፡ ብዓይኒ ጠመተ ጉጅለ 15፡ ኩናት ኤርትራ ኢያ ጀሚራቶ። ስለ ዝኾነ 'ወን ክጸረን ክምርመርን ኢያም ዝጠልቡ። ምላሽ ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃን ዳን-ኮኔልን ንመልከት፡-

ዕላል ዳን-ኮኔል፡ ምስ ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃ፡ 02 ነሓሰ 2001።

ይኹን ድኣ እምበር፡ ብድሕርዚ ጉዳይ ዘሎ ምክንያታት ክጽናዕ ነይርዎ። እቲ ኹናት ብኸመይ ጀሚሩ ዝወሃብ ዘሎ መግለጽታት ብወገይ ኣይቕበሎን። ስጋብ ሕጂ ንባድመ ክንከይድ ዝኣዘዘ መን ምኻነ! ዝፍለጥ የለን።

ጀነራል ዑቕብ አብርሃ

ዳን-ኮኔል

Gen. Ogburn Abrahah

ካብ ቀዳማዊ ዳኤራዩ ዝገድድ ብሂል፡፡ መበገሲ ኩናት ክጽናዕ ኣለዎ፡፡ መበገሲ ኩናት ድኣ ርእሰ ግሉጽ እንድዮ፡፡ ባድመ ኣብ ክሊ ግዝኣታዊ መሬት ኤርትራ ዝሰፈራ ንባብ ካርቶግራፊ ምጻኑ፡ መግዛእታዊ ሰነዳት ዝሕብሩዎ ሓቂ ኢዮ፡፡ ህዝቢ ብተደጋጋሚ ብሰብ-ስልጣን ወያነ ዝበጽሖ ዝነበረ በደላት ናብ መንግስቲ ጥርግኑ የቕርብ ነይሩ፡፡ ወያነ ንጉሆ፡ ንጉሆ ናይ ምጥራር መስርሖ ይቕጽል ስለ ዝነበረ፡ መንግስቲ ኤርትራ ነዚ ጉዳይ ፍጹም መዓልቦ ክገብረሉ፡ ኣብ ናይ ዘተ ጽምዶ ኣትዩ ብደረጃ ሚኒስተር ምክልኻል ዝምራሕ ዝለዓለ

ልኡኽ መንግስቲ ኤርትራ፡ ብጉዳይ ናይ ባድመን ኣብ ህዝቢ ዝበጽሖ ዘሎ በደላትን ምጽራይ ዶብ ክዘራረብ ናብ ኣዲስ ኣበባ ተጓዲዞ፡ ብወያነ ዝግበር ዘሎ ዘይሕጋዊ ጠረራን፡ በጺሕዎ ዘሎ ደረጃን ስፍሓቱን ክለ ከባብያዊ ኩነታቱን ክዕዘቡ ብማለት፡ ኣብ ገዛእ መሬቶም ኮለላ ከካይዱ ካብ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል፡ ናብቲ ቦታ ምስ ተንቀሳቕሱ፡ ወያነ ቶኽሲ ብምኽፋት ኣውዲቕዎም፡ ነዛ ሓላል መሬት ክብሉ ኸኣ በጃ! ሓሊፎም፡ ነዚ ሓቂ እዚ ድዩ ጀነራል ዑቕብ ብኸመይ ከም ዝጀመረ ኣይፈልጥን ኢዩ ዝብለና ዘሎ? ዶስ፡ ጀነራል ዑቕብ እምነቱ ልክዕ ከምቲ ወያነ ኤርትራ ኢዩ ወራራትና ዝብሎ ኢዩ ክብለና ደልዩ ዘሎ? ነዚ ናይ መንግስቲ መግለጺታት ዘይቕበሎ እንተኾይኑ፡ ነዩናይ ኢዩ ክቕበል? ጀነራል ዑቕብ ክሳብ ሕጂ ኣብ ስልጣን ጸኒሖ ነይሩ እንተዝኸውን፡ ምናልባት ነቲ ወያነ ኤርትራ ኢዩ ወጊኣትና ብማለት፡ ከም መከሓሓሲ ኢሎም ዘቕርብዎ ዘለዉ፡ ነቲ መለስ ዜናው ዘቕረቦ ናይ 5 ነጥብታት እማመ ሰላም ምተቕበሎ ነይሩ ይኸውን፡፡ "ናብ ባድመ ክንክይድ መን ከም ዝኣዘዘ? ክሳብ ሕጂ መን ምጻኑ? ዝፍለጥ የለን፡፡" ኢሉና ጀነራል ዑቕብ፡ ናይ ሓንቲ ንእሽቶ ኣሃዱ መን ከም ዝኣዘዘ? ንምፍላጥ ዝግበር ሃተምተም እሞ ይጽንሓልና፡፡ ንሃገር ምልእቲ ዝበከለ ኩናት፡ ብወያነ ክኸፈት እንክሎ ኣብ 4 ዓመታቱ ትፈልጥ እንተኾይንካ ድኣ፡ ናብ ባድመ ክንቀሳቕስ ናይ ዝኣዘዘ ሰብ ክትፈልጥ ዓመታት ዘይኮነ፡ ዘመናት ክወስደልካ ስለ ዝኾነ፡ ሱቕ እንተትብል ምሓሸ፡፡ ብኻ! ተሪፋትካ እሃ ቃለ መሕትት፡፡

ጭቡጥ ንምግባር ግን፡ ንጉዳይ ኩናትን መስርሕ ሰላምን ብዝምልከት ንህዝቢ ክፋት ክኸውን፡ ኣብ ናይ ማእከላይ ሽማግሌን ሃገራዊ ባይቶን ኣኼባ ሓሳብ ኣቕራብና፡፡

ዳን-ኮኔል:- ሽዑ እዚ ዲኹም ትብሉ ነይርኩም?

ድሩዕ:- ኣብቲ ዝሃብናዮ መልሲ ዶ? እዉ፡፡ ንወያነ ሓራ ገይሩ ንኤርትራ ዝጠቀነ ኣካል እንተድኣ ሃልዩ ምእንቲ ክቃላዕ፡ ኣብ ክልቲኡ ኣኼባታት ዝነበረ ምዕባሌታት ንህዝቢ ክፋት ንግበር ኢልና፡፡ ኣብ ባይቶ ዝግበር ክትዓት ህዝቢ ከይፈልጦ ናይ ምግባር ባህሊ ስለ ዘለና፡ ነገራት ፈልዮም ክርእዩ ዝኸእሉ ዓበይቲ ዓዲ፡ ኣብ ክልቲኡ ኣኼባ ንእተገብረ ክትዕ ይርኣይዎ ኢልና፡፡ ድኸመታትኩም ክትሸፍኑ ንገለ ሰባት ምስ ጸላኢ ተሓባቢሮም ብዝብል ክትጥቅኑ እንተ ድኣ ሃቂንኩም፡ ቅቡል ኣይኮነን ኢልናዮም፡፡

ንርቱዕ ውዱእ ጉዳይ ምኽሓድ ትርጉም ዘለዎ ኣይኮነን፡፡ መንግስቲ ናይ ጠቕነ ስጉምቲ ኣይወሰደን፡፡ ነቲ ሓቂ ከም ዘለዎ ኢዩ ናብ ተሓታትነት ኣቕራብዎ፡፡ ሃንደበት ካብ ዝኣተኻዩ ደልሃመት መውጽኢ ክኾነካ፡ ህዝቢ ምሳና ኣብቲ ናይ ሓበራዊ ባይቶ ኣኼባ ተሳቲፉ ይመሚ ማለት፡ ኣብ ነብስኻ ዘይምትእምማን ዘምጽኦ ገዢ ናይ ሕልና ወቕሳ ኢዮ፡፡

ኣብ ተሞክሮና ኣብ ኩናት ዓወት እንተ ድኣ ተረኺቡ፡ እቲ ዝመጸ ዓወት ኩሉ ሰብ ብውልቁ ዘምጸኦ ዓወት ገይሩ ይገልጹ፡፡ ስዕረት ምስ ዝህሉ ግን ተሓታቲ ዝኸውን ሰብ ሃሰው ትብል፡፡ ስለዚ ነብሱ ክከላኸል ዘይክእል ድኹም ሰብ ግዳይ ይኸውን፡፡ ስለዚ እቲ ጉዳይ እዚ ኢዩ

ኢልና፡ እንተዘየሎ ነዚ ጉዳይ ክፋት ግበርዎ ክንብል መልሲ ሂብናሉ። እቲ ካልኣይ....

ኩነታት ከከም ኣመጸጽኡ ኢዩ ዝተሓዘ። እቲ ቦቲ ዝተፈጸመ ጉዳይ ዝሕተት ሰብ፡ ኣብ ናይ ሕጊ መሕተቲ ኢዩ ክበጽሕ ዘለዎ 'ምበር፡ ሓድሽ መካኒዝም ንዑኡ ተባሂሉ ሕጂ ክፍጠረሉ ዕንደራ ጥራይ ኢዩ ክኸውን።

ዳን-ኮኔል:- ኢሲያስ ካብ ስልጣኑ ክወርድ ሓቲትኩም ዶ?

ድሩዕ:- እወ ቅድሚ ካልኣይ ወራር፡ ካልእ ዙርያ ኩናት እንተ ድኣ ተገይሩ፡ ተኣምር ክንሰርሕ ኢና ብምባሎም ብሓፈሽኡ ህዝቢ ከም ዝኣምን ተገይሩዩ።

መደባት ሕልሚ ወያነ ንኤርትራ ተቐጻጺሮም፡ ናቶም ዝኾነ ናይ ሕንጻይ ምምሕዳር ብምትካል፡ ንመሪሕነት ኤርትራ ቐርፊዶም። ንፕረዚደንት ሃገር ኤርትራ ኣቶ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ከም ምርኮኛ ምሓዝ ኢዩ፡ እንተዘይኮይኑሎም ከኣ፡ ካብ ስልጣኑ ምውራድ። እሞ ሕጂ ድኣ መራሒ ናይ'ዛ ሃገር ኢሲያስ ኣፈወርቂ ናይ ህዝቢ ሞራል ክብ ብምባሉን፡ ንህዝቡ ሞራል ብምሃቡን ድዩ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ካብ ስልጣኑ ክወርድ ተደልዩ? ንሓደ ህዝቢ ኣብ ጽንኩር ኩነታት ክሰዓረልካ እንተዘይተኻኢሉ፡ ቦቲ ርእሲ ኮይኑ ዝመርሖ ዘሎ ኢኻ እትመጽ። እዚ ኸኣ ኣይተዓወተን። እቲ ፈተነ ግን ብኹሉ መዳይ ተፈቲኑ ኢዩ። ክሳብ ናይ ምቕንጻል ፈተነ ብብመዳዩ ዘርዚርና ከነቐርቦ ኢና።

ስለ ዝኾነ ኩሉ ሰብ ኩናት ዝጀመርሉ ግዜ ይጽበ ነይሩ። እቲ ዝበዝሕ ህዝቢ ናብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ብምእታው፡ ስጋብ መቐለ ክንበጽሕ ንኸእል ኢና ኢሉ ይሓስብ ነይሩ። ስነ-ኣእሙራኣዊ ምቕርርባት ተኻይዱ ነይሩ። ቅድሚ ሳልሳይ ወራር ምጅማሩ ካልእ ኩናት ከይግበር ዝደፍኡ ሰባት ነይሮም። እዞም ሰባት ብፕረዚደንትን ካልኣትን ብተምበርኻኸነት ተጠቂኖም።

ኤርትራ ናታ ኣይትህብን! ዘይናታ ኸኣ ኣይትደልን! ውጥን ወትሃደራዊ ስትራተጂ ኤርትራ ሉኡላዊ መሬታ ናይ ምክልኻል ተበግሶ እንተዘይኮይኑ፡ ካብ ሸነክ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነት ኳሕ እትብል ፈላሚት ጥይት ከም ዘዩ፡ ኣብ ዝብል መርገጽ ዘትከል ናይ ርእሰ ምክልኻል ቅዳ ኩናት ኢያ እትኸተል ነይራ። ካበይ ኢዩ መጺኡ እዚ ክሳብ መቐለ ወትሃደራዊ ገሰጋስና ከነካይድ ኢና ዝብል ፈኸራ? ህዝቢ ኤርትራ ኸኣ፡ ኣብ ታሪኹ ተወራሪ 'ምበር፡ ወራሪ ኮይኑ ኣይፈልጥን ኢዩ። እቶም ነቲ ናይ ምክልኻል ቅዳ ኩናት ዘይተቐበሉ፡ ሃገር ናብ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካን፡ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ነረክባ። ተሰኒፍና ኢና። ቁልፍና ፈቲሕና ኢና ዝበሉ ጉጅለታት ኸኣ፡ ፕረዚደንት ብተምበርኻኸነት እንተገለጸም ምጥቃን ኣይኮነን። ካብ እዝግበ 'ምበር፡ ደቂ ደቅና ኢዮም ናብቲ ኩናት፡ ሃገር ከውሕሱ ብሓያል ወኒ ዝረጋገገ ነይሮም።

ይኹን ድኣ 'ምበር ሳልሳይ ወራር ምስ ጀመረ ወያነ ኣብ መጀመርያ መዓልቲ ንድፋዓትና ሰይሮም። ኣብቲ ከባቢ ዝነብር ህዝብን ምምሕዳርን፡ ወያነ ዳህሳስ ዝገብር ስለያ ናብዚ ከባቢታት ይሰድድ ከም ዘሎን፡ በዚ ቦታ ክመጽእ ምጃኑን ይሕብሩ ነይሮም።

ህዝቢ ብመትከል ምስ መንግስቱ ኢዩ ነይሩ። ንሓበሬታኡ ግን ተቐቢሉ ዘዩተግበረ ጉጅለ ግን ክንጸር ነይርዎ። ኣብቲ መስርሕ ኩናት ወያነ ብገንዘብ ዝሸመቶም ኣካላት ኣይነበሩን ድዮም። ንምንታይ ድዩ ብዘይ ኣገባብ ፈንጅታት ናይ ወገን ሓይሊ ክወጽእ ከም ዘለዎ ዝግበር ዝነበረ። ኣፕረይተር ክፍለ ሰራዊት ዝነበረ ተኸስተ መሃንዘል፡ ዝነበሮ ተራ ኣብቲ ምስባር ዕርድታትና ብጸላኢ ምስ መን ዝተኣሳሰረ ድዩ ነይሩ? ኢድና ሕጂ ከም ጲላጦስ ሕጽባት ክንከውን ኣይንድለ። ኩሉ ምዝርዛር ብብዕሉቱን ሰዓቱን ንጸበ ጥራይ። ግዜ ንኹሉ ከቃልዎ ኢዩ። ንሕና 'ውን ካብ ምዝርዛሩ ኣይክንደክምን ኢና። ህዝቢ ኸኣ ካብ ጉዳዩ ጓና ከም ዘይከወን ናይ ምግባር ሓላፍነት ኣለና።

ኩሉ ሰብ ከምኡ ይብል ነይሩ። ምክልካልና ተገዳስነት ስለ ዘይገበሩ ወያነ በዚ ቦታ ሰይሩ አትዩ። እዚ ምስባር ናይ ድፋዓትና ኣብ መጀመርያ መዓልቲ ናይ'ቲ ኩናት ኢዩ ኣጋጠመ። ኣብተን ናይ መጀመርያ ሰለስተ ኣርባዕተ መዓልቲ ህዝቢ ሃንደበት ኮይንዎ ጥራይ ዘይኮ፡ በቲ መንግስቲ ከም እተጠልመ ተሰሚዖም። ካብ ባረንቱ ምዝላቕ ምስ ተገብረ ከኣ ኩሉ ደንጽይዎ።

ፕረዚደንት ኢሲያስ ጆንራል ስብሓት

ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ወያነ፡ ሰራዊት ኤርትራ ካብ ባድመ ጠቕሊሉ ክወጽእ ኣለዎ ኢላ ኣብ ትግዕረሉ ዝነበረት ግዜ ሓደ መልእኽቲ ኣመሓላለፉ ነይሩ። ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ይጠቕስ "ካብ ባድመ ወጻእና ማለት፡ ጸሓይ ሞይታ ማለት ኢዩ!!!" ክብል ገሊጹ ነይሩ ኢዩ። እንታይ ማለት ኢዩ እዚ ኣበሃህላ እዚ? ከምቲ ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን ኣባላት ጉጅለ 15 ከ ብኸመይ ኢዮም ዝገልጽዎን ዝርድኡዎን ዘለዉ? ፕረዚደንት "ካብ ባድመ ወጻእና ማለት ጸሓይ ሞይታ ማለት ኢዩ!!!" ክብል እንከሎ፡ ኣብ ኩናት ይኹን ኣብ ንግዲ ዋላ 'ውን ኣብ ስነ ጥበብ ድራማ፡ ነቲ ኩነት ብናዕታ ዝርኢ ማእከል ስሕበት ኣለዎ። ኣብዚ ናይ ኤርትራን ኢትዮጵያን ወጥሪ ኹናት ከኣ፡ ብመንገዲ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ምስቲ ወያነ ባድመ! ባድመ! ዝብልዎ ዝነበሩ ግዕረትን፡ ዓለማዊ ፕሮፖጋንዳን፡ ናይ'ቲ ናይ ክልቲኣን ሃገራት ወትሃደራዊ ማእከል ስሕበት ባድመ ኢዮ ነይራ። ስለ ዝኾነ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ነዚ ወትሃደራዊ ማእከል ስሕበት በዩናይ መልክዕ ክጥቀሙሉ ከም ዘለዎ፡ ነቲ ዕቕር ወትሃደራዊ ክእለትን ብቕዓትን ናይታ ሃገር ክጥቀሙሉ ክውስን ነይሩዎ። ሚኒስትሪ ምክልካል ናይ ኤርትራን፡ ወትሃደራዊ ስታፋቱን፡ ባድመ ናይ'ቲ ኩናት ወሳኒ ማእከል ስሕበት ምዃና ብምምዛን፡ ወያነ ምሉእ ኣድህቦኣ ኣብ ቁልፊ ማእከል ስሕበት ባድመ ንክትደፍእ ዝገብር ወትሃደራዊ ስልቲ ኤርትራ ክትጥቀም ስለ ዝነበራ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ድሕሪ እቲ "ካብ ባድመ ወጻእና ማለት፡ ጸሓይ ሞይታ ማለት ኢዩ!!!" ኢሉ ዝገለጸሉ ወቕቲ፡ ወያነ ንናይ ዛግምበሳ ግምባርና ለቕቕቕና ናብ ሰንገራ እንተ ድኣ ዓሪፍና ወይ 'ውን፡ ኣብ ታሪኻ ከስከሰ ምላሽ ክንግርድ ከም እንክእልን ኣድላይነቱ ምስትብሃል ከኣ ናብ ናይ ቀደም ዕርድታት ጎበታት ኩዋ ማሕንቕ ከም እንገብር ነቲ ናይ 135 ኪሎ ሜተር ዝርሕቀቱ ብወትሃደራዊ ዳርባ ናብ ዘጸብብ ናቱ ማሕንቕ ክትገብረሉ ከም እትክእልን፡ ብሸነኽ ናይ ጸሮና ግምባራትና ዓቕን ርሕቀቱ ናብ ኣስመራ ከባቢ 95 ኪሎ ሜተር ኣብ ከባቢ ማይ ዓይኒ ሓለፍካ፡ ሓደ ቀታሊ ክሳድ ከም ዝተሓዘ ብምንጻር፡ ሸነኽ ዓዲ ኳላ ዘሎ ግምባራትና ብወትሃደራዊ ስቕሎ ርሕቀት ናብ ኣስመራ 86 ኪሎ ሜተር ምስ እተዘልቕ፡ ኣብ መንገዱ ክዕረድ ከም ዝከኣል፡ ይኹን ድኣ ምባር ንዳርባ ከቢድ ብረት ምክልካል ኣስመራ ኣሸጋሪ ከም ዝኸውን ጽጽይ መጽናዕቲ ብምውሳድ፡ ንወያነ

ህልቂት ሰራዊት ወያነ

ናብ ታኼላ ዓዘቕቲ ዝሸምም ነባሪ ስምብራት ዝገድፍ ቀታሊ ወትሃደራዊ ስትራተጂ ክሕንጸጽ ስለ ዝነበሮ፡ ምክልካል ኤርትራ ነቲ ናይ ኣስታት 300 ኪሎ ሜተር ናብ ኣስመራ ርሕቀት ዝህልዎ ዕርዲ ባድመ፡ "ካብ ባድመ ወጻእና ማለት፡ ጸሓይ ሞይታ ማለት ኢዩ!!!" ክበሃል እንከሎ፡ ነቲ ማእከል ስሕበት ወትሃደራዊ ስትራተጂ ናይ ወያነ፡ ኣብ ክንዲ በቲ ወያነ ክቕልሶ ዝክእል መትኒ ምክያድ፡ ሓይልታት ምክልካል ኤርትራ ብዝቆጸጸሮ ወትሃደራዊ ስትራተጂ ከም ዝቕየስ ብምግባር፡ ካብ ባድመ ናብ ባረንቱ ከም እንግርድን፡ ወያነ ክሳብ ናይ ሞታ መቓብር ባዕላ እተቀላጥፍ፡ ናብ ናይ 78 ድፋዓትናን ናብ ኣቕርደት ደፊእካ 'ውን ናብ ቀታሊ መንቀራቕሮ ስሕበት ውትህድርና

ብምሽማም፡ ጥፍኣታ ኣዊጃ ባዕላ ከም እትቐበር ንምግባር ዝዓለመ ወትሃደራዊ ስልቴ ንምዕዋት ኢዩ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቅን፡ ናይ ኤርትራ ሚኒስትሪ ምክልኻልን፡ ስታፍ ስራሒታቱን ካብ ባድመ ንምዝላቕ ዝወሰኑ። እዚ ማለት ግን ዋላ 'ኳ እቲ መስርሕ ናይ ባዕሉ ዝኾነ መኻልፍ እንተነበሮ፡ እቲ መስርሕ ናይ'ቲ ውጥን ወትሃደራዊ ስትራቴጂ ከመይ ገይርካ ንወያነ ናብቲ ማእከል ስሕበት ወትሃደራዊ መቐተሊ ተእትዎ ኢዩ ነይሩ እቲ ዕላማ። ነዚ ኸኣ ኤርትራን መራሕታን ህዝባን ሓይልታት ምክልኻላን ተግባራዊ ኢዮም። ኣብዚ መቐተሊ ወትሃደራዊ ማእከል ስሕበት እዚ፡ ከም ሕሱም፣ ምስ ተጨፍጨፈትን፡ ኣብ ዓሰብ ዝነበረ ኣሃዱታት ከኣ፡ ካብ'ቲ ዝነበሮ ቀዋሚ ዕርድታት ናብ ሓደ ድፋዕ ዘይብሉ ስሒቡ፡ ንሰራዊት ወያነ ብዘይ መላሲ ኣውያት ከትርፎም እንክሎ፡ ናይ ዓዲ ባሪያን ጸዕዳ ቐላይን ቅዝፈት ሰራዊት ወያነ፡ ትርጉም ናይ'ቲ "ካብ ባድመ እንተወጸእና፡ ጸሓይ ሞይታ!!!" ዝብል ዘረባ ፕረዚደንት፡ ሓደ ካብ'ቲ ረቂቕ ማእከን ቅያረ ወትሃደራዊ ስትራቴጂ ምውንዋን ምስሕሓት መጻወድያ መቐተሊ ጸላኢ ተባሂሉ ዝተመደበ ምንባሩ፡ ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድፋዕ) ዝተረደኦ ኣይነበረን። ስለ ዝኾነ ኢዩ ኸኣ፡ ነቲ ካብ ባሪንቱ ምዝላቕና ጥራይ ብምምልካት፡ ከም ሽንፈት ገይሩ ክምዘምዞ ዝፈተነ። ወትሃደራዊ ስልትታትና ንጸላኢ ኣብ ማሕንቕ ዘእተወ፡ ነቲ ማዕበላዊ ገሰጋስ ጸላኢ ኣብ መደምሰሲ ጋህሲ የእቲኻ ምድሃኹ 'ኳ እንተነበረ፡ ነቲ ናይ ዝሃልቕ ዝነበረ ሰራዊቱ ዘይግደስ ዝነበረ ወያነ፡ ኣብ መቐተሊ ቦታ ንምእታው፡ ነቲ ካብ ናይ ወገን ሓይሊ ዘጋጠመና መኻልፍ ንምትዕጽጻፍ፡ ካብ ባሪንቱ ከነዝልቕ ግዴታ ኢዩ ነይሩ። ምክንያቱ ህዝብን ሃገርን መንግስትን ኤርትራን ሓይልታት ምክልኻሉን፡ ኣስተውዕል ነባቢ ምስ ሰለስተ ግምባራት ኢዩ ኩናት ገጠሙ ነይሩ።

1. ፊት ንፊት ምስ ወያነ ኣብ ግምባራት ተፋጠጡ ይዋጋእ ነይሩ።

2. ምስ ናይ ውሽጢ ነቲ ንመግስትን ህዝብን ኤርትራን ሓይልታት ምክልኻሉን፡ ኣብ ውሻጠኡ ኮይኑ ከዳኸሞ ዝደሊ ዝነበረ ሓይሊ 'ውን ዝኸፍኦ መሪር ዕረ። ብውሽጢ ዘቐንዙ ኩናት የካይድ ነይሩ።

3. ምስቶም ነቲ ኩናት ብውክልና ኣንጻር ህዝብን መንግስትን ኤርትራ ዝኸፈቱ ሰብ ፍሉይ ረብሓ፡ ኣብ ዲፕሎማሲያውን ፖለቲካውን ኩናት ኢና ገጠምና ነይርና። ስለዚ በዩናይ መለክዒ ኢዩ ህዝቢ ብመንግስቲ ከም ዝተጠልመ ክስምዖ? በቶም ንወያነ መሳኽቲ ዝኸፈቱ ገለ ውሑዳት ወገናት ከም ዝተጠልመ ግን፡ ህዝቢ ኤርትራ ብዝወሓደ ነቲ ሓቂ ፈሊጡ ንዝጠለምዎ ከለሊ ግን ግዜ ኣይወሰደሉን። ስለ ዝኾነ ኢዩ ኸኣ እዞም ሰባት መንግስቲ ኣድላዩ ዘበለ ሕጋዊ ቀጥሒ ተኸቲሉ፡ መግትኢ ክገብረሎም ኣለዎ ብማለት ኣብ ውሽጥን ኣብ ግዳምን ዘሎ ህዝቢ ኤርትራ ጠለቡ ናብ መንግስትን ግምባርን ዘቐርብ ዝነበረ።

ኩሉ ሰብ እቲ ዝንገሮ ዝነበረ ሓሶት ምዃኑ ፈሊጡ። ኩሉ ሰብ ኣብ እተፈላለዩ እንተታት ክሓሰብ ጀሚሩ። ኩሉ ሰብ ብፍላይ ድማ፡ ኣብ ኣስመራ እዚ ሰብኣይ ተሓታቲ ኢዩ ክብል ጀሚሩ።

ኣብ ወጻኢ ዝነበር ህዝቢ 'ውን ወያነ እኹል ኣጽዋር ይገዝእ ኣሎ፡ ብወገና ኸ እኹል ምድላዋት ገይርና ዲና? ክብል ይሓትት ነይሩ። ኢሲያስ ውን "ወያነ ልክዕ ከም ናይ ቺቸንያ፡ ኣብ ካታሎግ ዝረኣዩ ኣጽዋር ይገዝእ ኣሎ" ክብል ብርእሰ ተሓማንነት ናይ ባጫ መልሲ ሂቡ። ኤርትራ ርኡይ ስምዒት ፈጠሩ።

ኣበዩናይ ኣኼባን ባይቶን ኢዩ ህዝቢ ኣስመራ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ እዚ ሰብኣይ ተሓታቲ ኢዩ ዝበለ? ድልዩትን ክውንነትን መቐም ብነንበይኑ ትርግታ ክልካዕ እንክሎ፡ ውጹኢቱ ውድቀት ኢዩ ዝዕድም። ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ነቲ ወያነ ዝገብሮ ዝነበረ ናይ ምዕዳግ ኣጽዋር ጠባይን ባህግን ገሊጾም። ንህዝቡ ኣብ ዝምልከት ከኣ፡ ክዉን ናይ ሞራል ስንቂ ኣስኒቑ፡ ናይ'ቲ ዕርድታትና ብወያነ ምብሳዕ ዘጋጠመ መኻልፍ፡ መንግስቲ ፋይል ብፋይል

ይጸባጸቡ ስለ ዘሎ፡ ምስ ተወደአ ክንዛረቡ ይምረጹ።

ሚኒስትራት ንግዥ ርእሶም እንታይ ይግበር ከም ዝነበረ ከም ዘይፈልጡ አረጋግጻልካ አለኹ። ሚኒስትራት ናብ ገለ ሓበሬታ ክህብዎም ዝኸኸሉ ብምኻድ፡ እንታይ ይፍጸም ከም ዘሎ፡ ነገራት ከመይ ይኸዱ ከም ዘለዉን ይሓቱ ነይሮም።

ከምዚ እም ዓይነት ሓበሬታ አይነበረናን ዝብሉ ሰብ ስልጣናት፡ ካብ ሸነሽ ጉጅለ 15 ምንባሮም ባዕሉ ጀነራል ዑቕብ አብርሃ፡ ነቲ ዝነበረ ምጅማር ኩናት ቅልውላው ኢሉ ድሕሪ ምግላጽ፡ ድሕሪ ናይ ሰለስተ አርባዕተ መዓልቲ ምስ አሕለፊ ከም ዝፈለጠ ኢዩ ገለጹ። እዚ ንበሃሊኡ ዘምዘንን ዘሕፍርን ኢዩ። ናይ ህዝብን ሃገርን ገዢ ሓላፍነት ተሰኪምካ ከተብቅዕ፡ ንወራር ሃገርካ አመልኪትካ ፍጹም ሓበሬታ አይነበረንን ክትብል፡ ፍርዲ ናብ ህዝቢ ንገድፎ።

ህዝብን ካድራት ንምንታይ ዘይንኸትት ይብሉ ነይሮም። እቲ ሰራዊት ጥራይ ዘይኮነ እቲ ህዝቢ 'ውን ኣብ ሓደጋ ነይሩ። ህዝብን ካድራትን ብውሕዱ ጥራይ ብምሃብ ነቲ ነገራት ከተሃዳድኡ ምኸኣሉ። እንተኾነ እቶም ካድራት ነገር ከመይ ይኸይድ ከም ዘሎ ዝፈልጥዎ አይነበሮምን። ኢትዮጵያውያን ነዘን ነትን ቦታታት ብምሓዝ ንግስግስ አለና ክብሉ ከለዉ፡ ናትና ናይ ሓበሬታ ምንጪ ግን ተግጽዮ ነይሩ። ካብ ናይ መንግስቲ መራኸቢ ብዙሓን ዝወሃብ ሓበሬታ አይነበረን። ስለዚ ዓቢ ሓደጋ ነይሩ።

ብብደረጀእም ክንከትት ዝብሉ ዝነበሩ ኣካላት ተኸልኪሎም ኢዮም። ሚኒስተር ዞባዊ ምምሕዳር ኣብ ትሕቲኡ ዝነበሩ ናይ ሕጊ ተአረምቲ፡ ምኩራት ተጋደልቲ አስታት 108 ዝበጽሑ መኮንናት ኩናት፡ ሃገር ተወሪራ ኣብ ጸገም ዘላትሉ ህሞት፡ ዋላ ዋሕስ ገይርኩም አውጽኡና፡ ኩነታት ሃገር ናብ ንቡር ምስ ተመልሰ ናብ ማእሰርትና መለሰኩም ጉዳይና ንክታተል። ሕጂ ግን ሃገር ንምውሓስን ሉኡላውነታ ንምክልኻልን ክንከትት ኢሎም ኣብ ዘመልከትሉ፡ ማዕረ ዳርጋ ሰላማዊ ሰልፊ ምስ ዝዳረግ ምንቅስቃስ ከካይዱ እንከለዉ፡ ካብ ሚኒስተር ዞባዊ ምምሕዳር ማሕሙድ ሸሪፎ፡ ጉዳይ ሃገር አይምልከተኩምን ኢዩ ዝብል ምላሽ እኮ ተሃሂቡዎም ኢዩ። ብአንጻሩ ግን ወያኔ፡ ነቶም ካብ ሰራዊት ደርግ ማሪኹ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ንሸውዓተ ዓመት ዳጊኑዎም ዝነበረ መኮንናት፡ ናይ ሸውዓተ ዓመት ውህሉል ደሞዞም ከፊሉ ኢዩ አንጻር ኩናት ኤርትራ አሰለፍዎም። ኣብ ካልእ ቦታታት 'ውን ከሙኡ ዝአመሰለ መኻልፍ ንናይ ወገን ሓይሊ ምድኻም እኮይ ውዲታት ተኻይዱ ኢዩ። መራኸቢ ቡዙሃን ኤርትራ ኸአ፡ ንኹሉ ግስጋሴን ፍጻሜታትን ናይቲ ኩናትን ውጺኢቱን ኣብ ነፍስ ወከፍ ፍጻሜ ብዝርዝር ይሕብራ ነይረን ኢዮን። እቲ እዘኩ ዝጻጸዉ ከም ናይ ጀነራል ዑቕብ አብርሃን መሰልቱን ግን፡ ምናልባት ድሕሪ ሰለስተ አርባዕተ መዓልቲ ምሕላፉ ነቲ ሓበሬታ ይሰምዕዎ ነይሮም ይኾኑ ኢዮም።

ዳርጋ ኩሉ ሰብ ፕረዚደንት ክወርድ ኣለዎ ይብል ነይሩ። ናይቲ ህዝቢ ስምዒት ከምኡ ዝብልዩ ነይሩ። ዋላ 'ውን ብዙሓት ካድራት ከምኡ ይብሉ ነይሮም። ካብ ባረንቱ ምስ አዝለቕና ኢሰያስ ናብቲ ስብሓት ኤፍሬም ዝነበሮ ቀንዲ መአዘዚ መዓስከር ከይዱ። ጳጥሮስ ብርሃነ ዑቕብ ኣብርሃን ናይ ምክልኻል ብቕዓትና ንምሕያል ብውልቆም ተበግሶ ብምውሳድ፡ ናብዚ መአዘዚ መዓስከር ከይደም። ምክንያቱ ድሕሪ ናይ ጥሪ 2000 ኣኼባ ፕረዚደንት ንዑቕብ ኣደስኪልዎ ነይሩ።

አንቱም ሰባት ህዝቢ አንጻር መራሕቱ እንተተበጊሱ ዝግግቶ ሓይሊ የለን። ህዝቢ ንህዝቡ ኸአ ከም ህዝቢ ኤርትራ ዝአመሰለ ህዝቢ። እስከ በዚ ሎሚ ዘሎ ንለከዓዮ፡ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ዳርጋ ብረት ዘይግጠቕ የለን። ሕራይ እቲ ቕደምሲ ህዝቢ ጥራይ ኢዱ ስለ ዝነበረ፡ ንፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ህዝቢ ዘይቅበሎ እንተኾይኑ መን የእዳዉ ኣሲርዎ። እዚ ህዝቢ ጠበንጃ ኣብ ኢዱ ዓትዒት ሒዞ እንከሎ ኢዩ እኮ፡ ፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ኣብ ማእከል ህዝቢ ኣትዩ ዝሞላእን፡ ኣብ በዓላት ዝስዕስዕን፡ መዓልታዊ ምንቅስቃሳቱ ኣብ ማእቶት ከይተረፈ፡ ምስቲ ሰራዊትን ህዝብን ከም ተራ ሰብ ዝንቀሳቀስ ዘሎ። እሞ እዚ ህዝቢ እዚ ንፕረዚደንት ኢሰያስ

አፈወርቂ ከውርድ እንተዘደልሰ፡ እንታይ ኢዩ እግሩን ኢዱን ሓሊኹ ሒዘዎ ኢሉ ዝሓሰብ ዶ ተሳኢኑ? እዚ ህዝቢ ኪኖ ፍቕሪ ህዝብን ሃገሩን ዓዚዘዎ፡ ብሰማእታቱ ዝተነበረሉ ሓደራ ካብ ምትግባር ካልእ ሕርያ የብሉን። ስለዚ እቲ እከይ ዝኣልም ወትሩ ኩሉ ሰብ፡ ከምናቱ ዝሓልም ኢዩ ዝመስሎ ዝብልኹም ከምዚ ኢዩ።

12 ግምቦት ሳልሳይ ወራር ምስ ተጀመረ፡ ዑቕብ ናብ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት ብምድዋል፡ "ኩናት እንዳተኻየደ ኣብ ገዛ ኮፍ ክብል ኣይክእልን ኢዩ። ስለዚ ናብ ዝኾነ ቦታ ለኣኹኒ" ኢሉዎ። ንሱ ሓላፊ ስታፍ ግብሩኒ ኣይበለን።

ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃ ሓላፊ ስታፍ ግብሩኒ ኢሉ! ኢሉ ዝኾሰሰ፡ ወይ ዝተሃረበ ኣካል ኣሎ ድዩ?

ዳን-ኮኔል:- እዚ ኣብ ወርሒ ግምቦት ድዩ ኮይኑ?

ድሩዕ:- 12 ግምቦት ሳልሳይ ወራር ምስ ተጀመረ እንተኾነ፡ ኢሲያስ ነቲ ጸዊዒት ናይ ዑቕብ ነጻግዎ ክሳተፍ 'ውን ከፍቅደሉ ኣይደለየን። ስለዚ ከምቲ ካልኣት ዝገበርዎ ናይ ውልቀ ተበግሶ ብምውሳድ፡ ናብቲ ስብሓት ዝነበሮ ቀንዲ መእዘዚ መዓስከር ከይዱ። ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ ዝነበረ መስፍን ሓጎስ፡ ነገራት ከመይ ይምዕብሉ ከም ዘለዉ ንምክትታል ምስቲ ህዝቢ ኣብኡ ነይሩ። እዞም ኩሎም ነቲ 1991 ናይ መወዳእታ ዓወት መሪሖም ዝመጹ ሰባት ኢዮም።

ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ መስፍን ሓጎስ **ኣመሓዳሪ ከተማ መንደፊራ ኣበድ ተስፋይ**

ናይ 1991 ኩናት መሪሖም ስለ ዝመጹ ቦታ ውሃ ዘበሉ ብጹኣት ኢዮም። ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ መስፍን ሓጎስ ከ እንታይ ዝገብሩ ህዝቢ ኢዩ ምስኡ ኣሰለፉ ናብቲ ናይ መእዘዚ ቦታ ገስገሱ? ረኣዩና ንሕና ኢና ቅጥዓት ኢልካ ቅድመ ጎስጓሳዊ ኩነት ንምክያድ! ዋላ ናይ ብሓቂ ነታ ሃገር ካብቲ ኣትያቶ ዝነበረት ዓዘቕቲ ንምግልጋል? ኩናት እኮ ዓርኪ ሕልፎት እትወርደሉ ናይ መርዓ ዓይኒ

ኣይኮነን። ስለዚ ናይ መስፍን ሓጎስ ምስ እቶም ህዝቢ ኮይኑ ናብ መእዘዚ ናይ ሚኒስተር ምክልኻል ምኻድ እንታይ ኢዩ ነይሩ ዕላምኡ? ልሳን ናይቲ ህዝቢ ዝምልሶ ሓቂ ኢዩ። ኣመሓዳሪ ከተማ መንደፊራ ዝነበረ ኣበድ ተስፋይ፡ ንብረት ካብታ ከተማ ናብ ኣስመራ ከግዕዝ እንከሎ፡ ሰነዳት መንግስትን ንብረት መንግስትን ንምቅጻል ትእዛዛት ክህብ እንከሎ፡ ንምራል ህዝቢ ዝተንከፈ መግለጺታት ክገብር እንከሎ፡ ንባዕሉ ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ መስፍን ሓጎስ እቲ ዝካየድ ዝነበረ ኩነታት ካብ ኣፍልጥኡ ዝረሓቐ ዶ ነይሩ ይኸውን? ኣበድ ተስፋይ ነቲ ኹናት ኣመልኪቱ ንህዝቢ ዝሃቦ ቁናን መግለጺ ካብ ቁጽጽር ጉጅለ 15 ነጻ ድዩ ነይሩ? ብመን ድዩ ዝዘወር ነይሩ? ንቀጻሊ ናይ ናዕቢ መንገዲ ሰባት ኣዳሊኻ ንምጽናሕ ዝተገብረ ውዲት ምንግሩ ዝተኸሸሐ ይመስለና። ናይ ሕጂ ናይ ኣበድ ተስፋይ ጭራ ወያነ ሒዝካ ዝግበር ዘሎ ናይ ለውጢ ደሊና ዝብል ዓበድበድ፡ እንታይ ዝወለዶ ምዃኑ መን ይስሕቶ። ነዚ ብዝምልከት ኣብ ናይ ቀጻሊ መደብና ገለ ክንብል ኢና።

ስለዚ ኢሲያስ ናብቲ ቀንዲ መእዘዚ መዓስከር ብምኻድ፡ ካብ ባረንቱ ከነዝልኹ ኢና ኢልዎም። ኣብኡ ስብሓት ኤፍሬም፡ ጴጥሮስ ሰሎሞን፡ ብርሃነ ገረዝሃይ፡ ዑቕብ ኣብርሃ ነይሮም። ኣብርሃ ካሳ ኣብቲ ከባቢ ነይሩ ክኸውን ይኸእል። ኣብቲ ኣኼባ ግን ዝነበረ ኣይመስለንን። ኣብርሃ ካሳ ሓላፊ ሃገራዊ ድሕነትዮ። ስለዚ ኢሲያስ ካብ ባረንቱ ነዝልኹ ኣለና ምስ በሎም፡ "ሕጂ እቲ ኩነታት ሓደገኛ እንዳኾነ ይኸይድ ስለ ዘሎ፡ ዘለውና እተፈላለዩ ኣመራጺታት ንምርኣይ ብሓደ ኮፍ ክንብል ኣለና" ኢሎሞ።

ግርም፡ ድራማ ነገራት ንምጥዕዓም ተባሂሉ ዝቐርብ ዘሎ ምዃኑ ነባቢ ይኹን ሰማዒ ዝዝንግግ ኣይመስለናን። እዞም ዝተጠቐሱ ሰባት ንኢሲያስ ክሰምዕዎ እንተዘይከኢሎም፡ ሓላፊ ሃገራዊ

ድህነት አብቲ ከባቢ ስለ ዝነበረ፡ ኣብ ትሕቲ ሕቡእ ሓለዎ ነይሮም ንምባል ድዩ ቀሪቡ ዘሎ? እቲ ንኩነተ ኩነት ምክንያት ምዝላቕ፡ ባረንቱ ዝኾነ ወትሃደራዊ ምክንያታት ብዝምልከት ኣብ ላዕሊ ጠቐስናዮ ዘለና እኹል ኢዩ ንብል።

እዚ ምስ በልዎ፡ "ሕጂ ሓደስቲ ሓሳባት ክቕበል ሓንጎላይ ከጨንቕ ኣይደልን ኢዩ" ኢሉ፡ ሓዲግዎም ናብ ቤት ጽሕፈቱ ተግዝረ። ናብ ቤት ጽሕፈቱ ምስ ተመልሰ፡ ንዓይን ንዮማነ ገብረኣብ ክረኽበና ከም ዝደሊ ንጸሓፊቱ ሓቢርዎ።

ክልተ ተገራጫዊ ሓሳባት ኣብ ሓደ ርእሰ፡ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኩሉ ኣብ ከባቢኡ ዝሰርሐ ሰብ ከም ዝፈልጦን፡ ባዕሉ 'ውን ናይ ቀረባ ምስክሩ መስፍን ሓጎስ፡ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ከም ባህርን ጠባይን ዝያዳ ኣብ ጽንኩርን ወጣርን ኩነታት ዘይሻቕልን በሊሕን፡ መፍትሒ ሓሳባትን ዘቕርብ መራሒ፡ ከመይ ኢሉ ኢዩ ኣብ ሕጂ በጸሐ፡ "ሕጂ ሓደስቲ ሓሳባት ክቕበል ሓንጎላይ ከጨንቕ ኣይደልን ኢዩ" ኢሉ ተባሂሉ ዝንገረና ዘሎ? በቲ ሓደ መዳይ ከኣ፡ መፍትሒ ሓሳባት ንምቕባልን ንምንዳይን ንዓይን ንዮማነ ገብረኣብን ክረኽበና ከም ዝደሊ ንጸሓፊቱ ሓቢርዎ ዝበሃል ዘሎ፡ ሃይለ ወልደትንጎኤ (ድሩዕ) ኩሎም ብላሽ ኢዮም ነይሮም፡ ኣነ እየ ኣብ ኩሉ መዳይ መፍትሒታትን መዋጽኦ ኣፍ-ደጌታትን ምሂዘ ኣድሒኹም ድዩ ክብለና ዝደሊ ዘሎ?

ብወገነይ ኣብታ ፍልይቲ እዋን ኣብ ባረንቱ እንታይ ይግበር ኣሎ ሓበሬታ ኣይነበረንን። እታ ጸሓፊት ፕረዚደንት ንዓይን ንዮማነን ክረኽበና ከም ዝደሊ ሓቢራትና። ናቡኡ ምስ ከድና፡ "ኣብ ባረንቱ ክንከላኸል ስለ ዘይክኣልና ከነዝልቕ ኢና፡ ሕጂ እንታይ ንግበር? ኢሉና። "ውድብ ሕቡራት ሃገራት እንታይ ክገብር ይኸእል? ክብል ንዓይ ሓቲቲኒ። ብወገነይ "ሕጂ ዝግበር የለን። ወያነ ነዚ ኩናት ንምቕጻል ምክንያት ኣለዎ። ብማሕበረ-ሰብ ዓለም ኣየወግዞምን ኢዩ" ኢለዮ።

ፕረዚደንት ቢል ክሊንተን

ወያነ ኩናት ንምቕጻል ዝኾኖ ዝኾነ ምክንያት ኣይነበሮን። ምውጋዝ ናይ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ኣይኮነን። እቲ መሰረታዊ ሕቶ እቲ ቕንዲ ቅወም ነገር፡ ነቲ ኩነታት ብኸመይ ንመዘኖ ኢዩ። ናብ ባረንቱ ምዝላቕና ንጸላኢ ኣብ ክዳቕቕሉ ዝኸእል መሓንቕ ከም እትኣቱ ምግባርናን፡ ኣብ ዓሰብ ዝነበረ ግምባራትና ንጸላኢ ከመይ ከም ዝደሃኾን፡ ብጠቕላላ ጸላኢ በቲ ዝወረዶ ክሳራ ንኸመጽእ ዝኸእል ኣሉታዊ ሳዕቤን ስልጣኑ ክስእን ስለ ዝኸእል፡ ዝኸተሎ ዝነበረ ወትሃደራዊ ቕዲ ናይ ዕንወትን ህልቂትን ስልቲ ስለ ዝነበረ፡ ካብ ቀረባ መሓዙቱ ካብቲ ቦታ ከዝልቕ እንተዘይኪሉ፡ ናይ ጥፍኣቱ መዘዘሚ ኩነት ከጋጥሞ ከም ዝኸእል ስለ ዝተሓበሮ ኢዩ ንድህነቱ ክብል ኣዝሊቐ ጥራይ ዘይኮነ፡ ቅጽበታዊ ቶኽሲ ደው ናይ ምባል ስምምዕ ክግበር ዝተቐበለ። ነዚ ናይ ሽዑ ናይ ኢትዮጵያ ናይ ስርዓት ወያነ ናይ ኮሚኒኬሽን ሚኒስተር ዲኤታ ዝነበረ ኤርምያስ ለገሰ ዝሃቡ መግለጺ እኹል ናይ ምስክርነቱ ቻል፡ ልዕል ክብል ምስ ቅዳሕ ጥብቆታቱ ቀሪቡ ብምህላዉ.

ንዘይምጥቕቓዕ ነፈርቲ ምእጋድ

እኹል መርትዖዩ ንብል። ኣብቲ እዋን ኢዩ 'ውን ወያነ ኤርትራ ብሓይሊ ኣየራ ንኸይተጥቕዓ፡ ብኣየር ናይ ዘይምጥቕቓዕ ስምምዕ ኤርትራ ክትፍርመላ ናብ ናይ ሽዑ ፕረዚደንት ኣሜሪካ ቢል ክሊንተን ጥርግን ዘቕረበት። እዚ ውጹኢት ናይቲ ኢትዮጵያ ዝወርዳ ዝነበረ ስዕረት ናይ ውድቀታ መድሕን ኢዩ ናብ ስምምዕ ኣትዮ። ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡-

<http://www.hurriyetaidailynews.com/default.aspx?pageid=438&n=ethiopia-eritrea-to-halt-air-raids-in-border-war-1998-06-16>

ማሕበረ-ሰብ ዓለም ኣብ 98 ኢትዮጵያ የመሓድሮ ነይሩ ንዝበለቶ ከባቢታት ኤርትራ ምስ ሓዘቶ

አይተወገዘትን ይብል ነይሩ። እቲ ግዝአት ናይ ኤርትራ ድዩ ናይ ኢትዮጵያ እቲ ሕቶ ንሱ አይነበረን። ስለ ዝኾነ የመሓድርዎ ስለ ዝነበሩ ካብኡ ክንወጽእ ሓቲቶም። ቅድሚ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ንዓና አየወገዘናን ሕጂ ድማ ንየአም አየውግዞምንዩ አለዮ።

ወያነ ብቕሉዕ ኣብ ምዕራባዊ ከባቢታት ኤርትራ ይግስግሱ ከም ዝነበሩ አዊጅም ነይሮም። እዚ ከባቢታት ናይ ኢትዮጵያ ግዝአት ኢዩ ንምባል ዘይኮነ፡ ኤርትራ ግዝአት ስለ ዝሓዘትልና ንወትሃደራዊ ምክንያታት ናብ ዝኾነ ቦታ ክንከይድ መሰል ኣለና ይብሉ ነይሮም። ስለዚ ወያነ ኩናት ንክቕጽል ዕድል ክንህቦ የብልናን። ማሕበረ-ሰብ ዓለም ነዚ ወራር ደው ኣብ ምባሉ ኣብ ጎንና ከም ዘሎ ከነረጋግጽ ነይሩና።

አንቶኒ ሌክ

ማሕበረ-ሰብ ዓለም ነቲ ኩናት ደው ከብሎን ክውግዝን ድሌት እንተዝነበሮ። ኢትዮጵያ መጀመርያ ነቲ ኩናት ብወግዒ ብፓርላማ ደረጃ ምስ አወጀቶ ደው ንክተብሎ ምቕሰባ ነይሩ። እዛ ማሕበረ-ሰብ ዓለም እንብላ ዘለና እኮ፡ እዚ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኢዩ። እዚ ትካል እዚ ኸአ ብመን ይዝወር መንግስቲ ኤርትራን ህዝቢ ኤርትራን አዳቑቕም ዝፈልጥዎ ሓቂ ኢዩ። ከመይ ኢልና ኢና ነቲ ባዕሎም ባሪኾም ዝኸፈቱልና ኩናት ከወገዙልና ክንጽቦ ዝድለ ዘሎ? ጌይ ወራር ክካየድ ምጅናን፡ ዝተበሃልናዮ እንተዘይገይርና ንዕርብርብና ክንጠፍእ ምጅና እኮ፡ አንቶኒ ለክ ብመንገዲ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) አቢሉ እኮ ንመንግስቲ ኤርትራ አፍሊጥዎ ኢዩ። እዚአም ድዮም ነቲ ኩናት አወጊዞም ደው ከብሉልና ክንጽቦ? እቲ ንያት ከ! እቲ ጽንዓት ከ! እቲ ሓቦ! እቲ መስዋእቲ ኸ! ስረ ህዝቢ ኤርትራ ስለዘይተፈትሐ ጥራይ ኢዮም፡ ካብ ስዕረቶም ንክገላገሉ ክብሉ ኩናት ደው ናብ ምባሉ ዝተጓዩዮ። ዕላማ ምምዛዝ አንቶኒ ለክ እንታይ ምንባሩ ንምርግጋጽ ዝስዕብ ጥብቆ ቅዳሕ ተመልከት፡- https://en.wikipedia.org/wiki/Anthony_Lake

ብዲፕሎማሲያ መንገዲ ንናይ ውድብ ሓድነት አፍሪቃ ናይ ሰላም ውጥን ብምትግባር፡ በይናዊ ስጉምቲ ከም ዝወሰድና ክንእውጅ ኣለና ኢለዮ። ምክንያቱ ድሮ ተቐቢልናዮ ስለ ዝነበርና። ስለ ዝኾነ ካብ ዛላምምበሳን ኣብ ከባቢኡ ካብ ዘሎ ከባብን፡ በቲ ተቐቢልናዮ ዝነበርና ውዕል መሰረት ወጺእና።

ተቀዳ አለሙ

አይፋል ወያነ ኩናት ደው ክብለላ ምስ አመልከተት፡ ካብ ዘቕረቡ ቀዳማይ ጠለብ ኣብ ደቡባዊ ግምባር ኤርትራ ዘሎ ግስጋሴ ሰራዊት ኤርትራ ደው ክብልን፡ ሰራዊት ኤርትራ ካብ ኩሉ ከባቢታት ናይቲ ግምባር፡ እንተላይ ካብ ዛላምበሳ ክትስሕበላን፡ ወያነ ኸአ ካብ ኣትያቶ ዝነበረት መሓንቕ ናይ ከበባ ህልቂት ክትድሕን፡ ካብ ባረንቱ ንክትወጽእ መንገዲ ክኸፈተላ ሓቲታ። ኣብ ዓሰብ ዝነበረ ሰራዊታ ምሉእ ብምሉእ ብምድምሳሱ ካልእ አማራጺ ኣይነበረን። ፈኸራ ምክትል ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ኢትዮጵያ ተቀዳ አለሙ ኣብ አሜሪካ፡ "ወደብ ዓሰብ ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓት ኣብ ትሕቲ ቁጽጽርና ከነእትዎ ኢና። ከነሓገስኩም ኢና።" ዝበሎ ህዝባዊ ኣኼባ ኣብ አመሪካ መኸኑ ምስ ተረፈ ኢዮ፡ ኢትዮጵያ ብሓያል ቅልጽም ሓይልታት ምክልኻልና ምስ ተዳህከት፡ ናብ ስምምዕ ኣትያ ቅድሒ ጥብቆ ተመልከት፡-

<http://www.tigraionline.com/articles/article110404.html>

ነዚ መስርሕ ሰላም ቃል ኣቲና ክብል እኸእል፡ ወያነ ግን ብዙሕ ጸገም ይፈጥር ነይሩ። ንምትግባር በይናዊ ስጉምቲ ብምውሳድ ካብ ዛላምበሳን ካልእን ወጺኦ፡ ብዲፕሎማሲያዊ መንገዲ ክንጸወታ ንኸእል ተራ እዚአ ጥራይ ኢዮ ነይራ።

ንዲፕሎማሲያዊ ሃልኪ ኢልና አይኮናን ካብ ዛግምበሳን ከባቢኡን ወጸእና። እቲ ዘድሊ ቀጻሊ በትሪ ኣብ ልዕሊ ዝባን ወያነ ስለ ዘውደቐና። ካብ መሰረቱ 'ውን ኣብ ሰላም ንዘለና ቀዋሚ ስትራቴጂ ንምክታል ክንብል ኢና። ንሰምምዕ ሰላም ብዘለና መርገጽ ዝተቐብልናዮ። ካብቲ ዝተባህለ ከባቢ ዝወጸእናን።

ዳን-ኮኔል:- ድሕሪኡ ኽ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ኢትዮጵያ ቶክሲ ደው ከተብል ጸቕጢ ክግበረላ ጸዊዒት ጌርኩም ዶ?

ድሩዕ:- እወ ንትግባረ ውጥን ሰላም፡ (በይናዊ ውሳኔ ኢልና ንጸውዓዮ) ኣቕራብና። ምክንያቱ ንሱ (ኢሲያስ) ነዚ ኣይፈተዎን። እቲ ነጥቢ ኩሉ ግዜ ኢሲያስ ንመስርሕ ሰላም ዝቐበሎ ብተመሳሳሊ፡ ወያነ ንባድመ ምስ ዝሕዝዎ ኢዮ። እቲ ምክንያት ኩሉ ግዜ ጉዳይ ባድመ ውሽጣዊ ዘይምርግጋእ ይፈጥረሉ ዘለኒ ኣፍልጦን መረዳእታን እዚ ኢዮ።

ውሽጣዊ ዘይምርግጋእ ስለ ዝፈጥረሉ ዘይኮነ፡ መሰረታዊ ናይ'ቲ ኩናት መበገሲ ባድመን ከባቢኡን ኢዮ። ወያነ ንህዝቢ ኢትዮጵያ ናብ ኩናት ከሰልፎ እንከሎ፡ ንኹነተ ኩነት ባድመ ምርኩስ ብምግባር ኢዮ ፕሮፖጋንዳ ኣካይዶ። ዓለም 'ውን ንባድመ በቲ ወያነ ዘጋውሖ ቱቱላ፡ ባድመ ኣብ ሓጺር እዋን ማዕረ ፓሪሲን ቶክዮን ኢያ ተሰምያ። ስለ'ዚ ብስትራቴጂካዊ መርገጽን ታክቲካዊ ዕላማን ፖለቲካዊ ነጻርታን ባድመ ንኤርትራ ይኹን ኢትዮጵያ ፍሉይ ፖለቲካዊ ዲሞታ ኣለዋ። ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ንኹነታት ባድመ በዚ መንጽር ምርኣዮ፡ ባድመ ናብ ኢድ ኤርትራውያን ወዲቐ። ወይ 'ውን ባድመ ብሕጋዊ ብይን ናብ ኤርትራ ምውሳን፡ ንኢትዮጵያ ነብሰ ቕትለት ስለ ዝኾነ፡ ኣትኩሮ ናይ'ቲ መስርሕ ናብ'ቲ ማእከል ስሕበት ዝኾነት ባድመ ምዝዛው ብጽእ ድንቂ ብልሒ ውሳኔ ኢዮ ነይሩ። ንፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዝፈጥረሉ ውሽጣዊ ዘይምርግጋእ የለን። እትርፎ ብሩህ ናይ ራኢ ዕግበት። ሪኢናዮ ኸኣ ባድመ ናብ ኤርትራ ምስ ተወሰነት፡ ናይ ወያነ ሻቅሎት ኣበዮናይ ደረጃ ጥርዝነቱ ኣትዮ ሓቓኑዋ ክሳብ ሕጂ እንሪኦ ዘለና ክውንነት ኢዮ።

ንሱ ነቲ ናይ ሰላም ውዕል እተቀበሎ። ወያነ ንባድመ ስለ ዝሓዝዎ ኢዮ። ምክንያቱ ድሕሪ ምትሓዛ ባድመ ከም መዛረቢ ኣርእስቲ ስለ ዘይትለዓልን፡ መን ጀሚርዎን ካልእን ዛዕባታት ኣገዳስነት ኣይህልዎን ብዝብል ኢዮ እዚ ጸወታ ቕልዑ ኢዮ።

በዚ ኣበሃህላ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ንባድመ ናብ ወያነ የሕሊፉ ክህባ ኢዮ ድልየቱ ኢዮ ዝብለና ዘሎ። ብዘይ ብኡ ኣብ'ዚ ኣበሃህላ ናይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) እቲ ኩናት መን ከም ዝጀመሮ ኣይክሕተትን ኢዮ። ከም ነጥቢ 'ውን ኣይክዘረበሉን ኢዮ። እዚ ኢዮ ፍርሖ ኢዮ ዝብለና ዘሎ። ኩናት ወያነ ከም ዝጀመሮ ካብ ናይ 1998 ውጻኢት ጥራይ ዘይኮነ፡ ንሱር መሰረቱ ኣብ'ዚ ቀረባ እዋን፡ "ነባሪ ስትራቴጂካዊ ፖሊሲ ወጻኢ ጉዳያት ኢትዮጵያ፡- ፖለቲካውን፡ ወትሃደራውን፡ ቁጠባውን፡ ትንታኔ" ብሰፊሕ ምስ ናይ ጭብጢ ሰነዳቱ ዘቐረብናዮ ኣብ <http://www.dehai.org/> ዘርጊሕና ስለ ዝኾና፡ ነዚ ኩነተ ኩነት ኩናት ምምላስና ናብ'ዚ ኣርእስቲ እዚ ብምውካስ ዘድልዩ መርትዖታት ክንድህስስ ንክእል ኢና። እንተዘይኮይኑ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂን መንግስቲ ኤርትራን፡ ብዓይኒ ሕሳብ ኩናት መን ጀሚርዎ ካብ ዝብል ናይ ተሓታትነት ጉዳይ ብምፍራሕ፡ ንባድመ ኣሕሊፎም ናይ ምሃብ ስልትን ስትራቴጂን ኣይነበሮምን። ውዕል ኣልጀርሰን ከይዲ ፍጻሜታቱ በጺሕዎ ዘሎ ደረጃን፡ ሕንገዳ ወያነን ብግብሪ እንሪኦዮ ዘለና ጉዳይ ኢዮ ምስክሩ።

እንተኾነ ድሕሪ ባድመ፡ ኢትዮጵያውያን ኤርትራ ካብቶም ካልኣት ግዝኣታት ትውጻእ ኢሎም። ኣብ ባድመ ዝነበሮም መትከል ኣብ ካልእ ቦታታት 'ውን ክትግበር ኣለዎ ኢሎም። ምክንያቱ ዋላ'ኳ ድሕሪ 6 ግምቦት ኤርትራ ግዝኣተይ ኢዮ እንተበለት፡ ነቲ ቦታ ዘመሓድርዎ ግን ወያነ ኢዮም ነይሮም።

ክቡራት ነብብትና፡ ነዚ ዝኾነና ምላሽ ናብ ድሕሪት ምልሰ ኢልና፡ ገለ ካብ'ቲ ኣብ ቀጻሊ ክነቕርቦ መዲብና ዘለና ሰነዳዊ መርትዖና ወስ ኣቢልና መረዳኢታ ክንህብ፡ ብወግዒ ወያነ ዘመሓድርዎ መሬት ኤርትራ ኣይነበረን፡፡ ንዝያዳ ምብርህ ክፋል ናይ'ቲ ኣብ ቀጻሊ እነቕርቦ ሰነድ፡ ምስናይ ይቕሬታኡ ንሎሚ ክንዘርግሎ፡-

ሃለታ ጸጋይ ቦርህ

ናይ ወያነ ናይ ተጸብኦ ሓልክታት ቦብመዓልቱ ሰማይ እንዳዓረገ ኣብ ዝኸደሉ ዝነበረ ህዋት፡ ነቲ ጉዳይ ናብ ንቡር ቦትኡ ንምምላሽ ዝሃቀነ፡ ኣብ ዓመተ 1997 ወግዳዊ ሓባራዊ ናይ ዘተ ርክብ ኣብ ክልል ትግራይ ኣብ ሽረ ተኻይዱ፡፡ ዕላማ ናይቲ ዘተ ሽኢ፡ ክሳብ'ቲ ነባሪ ፍታሕ ዝመጽእ፡ ናብ'ቲ ነባሪ መሰረታዊ ናይ ፍታሕ ቀጥዒ ዘብጽሕ መባእታዊ ናይ ሰላም መፍትሒ ዘተ ንምክያድ ዘኸእል ባይታ ዘጣጥሕ ናይ ርክብ ባይታ ተኻይዱ፡፡ ብወገን ኢትዮጵያ ምክትል ፕረዚደንት ክልል ትግራይ ኣቶ ጸጋይ ቦርህ ክምራሕ እንከሎ፡፡ ብወገን ኤርትራ ምክትል ኣማሓዳሪ ዞባ ጋሽ ባርካ ኣቶ ተስፋሚካኤል ገብረመድህን፡ ንክልተ መዓልቲ ካብ 20-21- ሚያዝያ 1997 ብዛዕባ ኩሎም ናይ ዶብ ጉዳያት ዘጠቓለሉ ናይ ዘተ ምልውዋጥ ተኻይድሎም፡፡

ኣብ'ቲ ዝርርብ ወኪል ኤርትራ ነቲ ብምምሕዳር ክልል ትግራይ ዝውሰድ ዘሎ ግህሰት ሉኡላዊ መሬት ኤርትራ ይካየድ ብምህላው፡ ብቕጽበት ደው ዝብለሉ ኩነታት ክፍጠር፡ ዝምድናታት ነበርቲ ናይ ኪልቲኡ ዶባት ህዝቢ ብሰላም ዝነብሩሉን ምምሕዳራት ክልቲኡኡ ሃገራት ናብ ንቡር ተመለሱም፡ ንናይ ሓባራዊ ጠቕሚ ዝሰርሕሉ ኩነታት ክፍጠር ሓሳባቱ ብትሪ ኣቕሪቡ፡፡ ኩሉ ናይ ተጸብኦ እንክሒራታት ብቕጽበት ደው ክብል ጠለቡ፡፡

ልኡኸ ወያነ ብወገኑ፡ እቲ ናይ ዶብ ሕንጻጽ ካብ'ቲ ኣብ ዓመተ 1986-87፡ ህዝባዊ ግምባር ኣብዚ ሕጂ እዋን ኣብ ክንዲ ብጉዳይ ባድመ እንጨቓጨቕ፡ ብቕንዱ ዝሰፈሐ መሬት ኤርትራ ኣብ ትሕቲ መግዛእታዊ ስርዓት ኣዲስ ኣበባ ስለ ዘሎ፡ ኣብዚ ሕጂ እዋን ነቲ ናይ ሓባር ጸላኢ ንምቅላስን ንምድምሳስን፡ ናብ ናይ ሓባር ጸላኢ ነተኩር፡፡ ጉዳይ ባድመ ብህጽጽ የገድሰና ኢዩ ትብሉ እንተኾንኩም፡ ኣብዚ ሕጂ እዋን ክንዛተየሉ እዋኑ ብዘይ ምጃኑ፡ ቀደምትነት ስለ ዘይንህቦ፡ ድሕሪ መግዛእታዊ ስርዓት ደርግ ካብ ኤርትራ ተሓግሒጉ ምውጽኡ ነርክበሉ፡፡ ብወገን ኣብዚ ሕጂ እዋን ቀደምትነትና ንናይ ሓባር ጸላኢ ምቅላስ ኢዩ ዝብል፡ ብህዝባዊ ግምባር ተዋሂቡ ንዝነበረ ፍታሕ ናይ ዓመተ 1986-87፡ ከም መሰረታዊ ኤርትራ ንባድመ ከም ናይ ኢትዮጵያ ግዝኣት ከም ዝተቐበለት ኣምሲልካ ብምቕራብ፡ መበገሲ ጉዳይ ምስሕሓብ ባድመ እቲ ኣብ ዓመተ 1986-87፡ ህዝባዊ ግምባር ቀደምትነት ዘይሃቦ ምምሕዳር ባድመ፡ ብወያነ ከም ቅቡል ብምውሳድ፡ (ኣብዚ ክንጸር ዘለዎ፡ ኣብ'ቲ እዋን ህዝባዊ ግምባር፡ ንወያነ ባድመ ምሉእ ብምሉእ ከም ኣካል ክልላዊ ግዝኣቶም ከመሓድርዎ ኣይፈቐደን፡፡ ወያነ 'ወን ብቐዋምነት ንባድመ ኣየመሓደርዎን፡፡ ናብ ባድመ ኣተውቲ ወጻእቲ ኢዮም ነይሮም፡፡) ሓደ ነቲ ጉዳይ ዘጽንዕ ንኡስ ኮሚቴ ብምቓም ክረክ ከም ዘለዎ ንዝብል ሓሳብ ኣቕሪቡ፡፡ እዚ ኢዩ እቲ ሓቂ ቅወም ነገር ናይቲ ጉዳይ፡፡

ሕጂ እዚ ንወያነ ኣመልኪቱ ዝመጽእ ዘሎ ክሰ፡ ናባይ ዝቐንዐ ኢዩ፡፡ ምክንያቱ ወያነ ካብ 13 ግምባሮት ኣትሒዞም ናብ ባይቶ ናይታ ሃገር ብምቕራብ፡ "ኤርትራ ንሕና ነመሓድሮ ዝነበርና ከባቢታት፡ ንኣብነት ባድመ ስለ ዝሓዘቶ ኤርትራውያን ብሰላማዊ መንገዲ ካብተን ግዝኣታት እንተዘይወጹአም፡ ግዝኣትና ብሓይሊ ከምልስ ኢና "ዝብል መትከል፡ ወይ መርገጺ ኣለዎም ኢሊ ተዛሪቦ ነይረ፡፡ እዚ ዘይቀያየር ቀዋሚ መርገጽ ናይ ወያነ ኢዩ ነይሩ፡፡

ኣብዚ ኢዩ ዘሎ እቲ መሰረታዊ ነጥቢ፡፡ ናይ ወያነ ቀዋሚ ናይ ወጻኢ ፖሊሲ ስትራተጂ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ፡ ካብ ባድመ ሓሊፉ ኪኖ ኣፍ-ደገ ባሕሪ ዝጥምት ኢዩ፡፡ ኣብ'ቲ ናይ ኣልጀርሳ

ስምምዕ፡ ድሕሪ እቲ ብሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ኤርትራ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ዝተወሰደ ናይ ገለ ነጥብታት በይናዊ ስምምዕ፡ ፕረዚደንት ንዝኾነ ዝግበር ስምምዕ፡ ብፕረዚደንት ተማእኪሉ ንምክልኻል ናይታ ሃገር ምስ ወትሃደራዊ ስትራቴጂካዊ አቀማምጣኡን አተሓሕዛኡን ብዝዛመድን፡ ንሃገራዊ ረብሓ ብዘይትንክፍን ናብ ሓደጋ ብዘዩውድቕን ንምግባሩ እንደ አይኮነን፡ መምርሒ ናይ ኸተያ ደረት ስልጣን ዝተዘርገሐ፡ ስለዚ ድሕሪ ግምቦት 13 ብሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ንጉዳይ ባድመ አመልኪቱ፡ መንግስቲ ዘዩማእኪሎ መብጽግ ተዋሂቡ ስለ ዝነበረ አደ፡ እቲ ፕረዚደንትን ብጻቱን ነቲ ሓስብ ዝነጸግዎ፡ ሳላ ዝነጸግዎ ኸአ፡ ህዝብን መንግስትን ኤርትራ ብኹናት ተዋጊኡ ሰዒሩ፡ አብ ሕጊ ቀሪቡ ሞጊቱ ረቲዑ፡ ዮሃና!!! ነቲ ጸኒዑ ንህዝብን መንግስትን ሓይልታት ምክልኻሉን ዘጽንዐ ህዝቢ!! እንብል ከአ፡ ካብዚ ተበጊስና ኢና።

ብወገና ግን 14 ግምቦት፡ ክልተ መዓልቲ ድሕሪ ናይ ኢትዮጵያ ፓርላማ ኩናት ምእዋጅ፡ ካቢና ሚኒስትራት ተአኪቡ ነይሩ። አብቲ እዋን ሃናጺ ዝኾነ እማመ ሒዝና ቀሪብና። እዚ ናይ ዶብ ጸገም አደ። ስለ ዝኾነ እዚ ሰላማውን ሕጋውን መንገዲ ጥራይ አደ፡ መግዛእታዊ ውዕላት ክፍታሕ አለዎ አልና።

ካቢና ሚኒስትራት ኤርትራ አብ አጼባ

አብቲ እዋን፡ ካቢና ሚኒስትራት ኤርትራ ብ14 ግምቦት 1998 አብ ዋና ከተማ አስመራ፡ አብ ዘካየዱ ህጹጽ አጼባ አብ ሞንጎ ክልቲአን ሃገራት ዝተፈጥረ ኩነታትን፡ አዋጅ ፓርላማ ኢትዮጵያን አንጻር ኤርትራ ኩናት ንምክያድ ዘሕለፎ ውሳኔን፡ ብሰፊሒ ድሕሪ ምምይያጥ መርገጺኡ አብዘን ዝስዕባ ሓሙሽተ ነጥብታት አነጸሩ፡-

1 ብዛዕባ ዶብ ዝፍጠር ፍልልያትን ዘይምርድዳእን፡ ብሰላማውን ሕጋውን አገባብ ምበር ብስነ-መጎት ሓይሊ ስለ ዘይፍታሕ፡ መንግስቲ ኤርትራ ንስነ-መጎት ሓይሊ ብትሪ ይኹንን።

2 ብመሰረት ቀዳማይ ነጥቢ፡ ዝኾነ ወገን እጅታይዩ ዝብሎ መሬት ምስ ዝህሉ፡ ብሕጋዊ ካርታታት አሰንዮ ንህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ዓለምን ብወግዒ ክፍልጠን፡ ከምዚ ዓይነት ጉዳይ ብሰላማውን ሕጋውን አገባብ ምበር፡ ብወትሃደራዊ ሓይሊ ከምዘይፍታሕ ከረጋግጽ አለዎ።

3 ብድሕሪ ሕጂ አብ ሞንጎ ክልቲአም ወገናት ዝካየድ ዘተ ውሑስ ምእንቲ ክኸውን፡ ተዓዘብትን ሳልሳይ አካል አብ ዘለዉሉን ክካየድ።

4 አብዚ ግዜ እቲ አብ መንጎ ክልቲአን ሃገራት ዘከራኸር ዘሎ ከባቢታት፡ ካብ ህላዌ ሰራዊት ክልቲአን ሃገራት ነጻ ይኸውን። እዚ ድማ ብውሕስነት መንጎኛ ይፍጸም።

5 ክልቲአን ሃገራት ብመንገዲ መንጎኛ ወይ ሳልሳይ ወገን ናብ አዕጋቢ ውጺኢት ክብጸሕ እንተዘይተኻኢሉ ድማ፡ እቲ ጉዳይ ናብ ቤት ፍርዲ ይቐርብ። ንዝያዳ ጥብቆ ቅዳሕ ተመልከት፡-

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/107985.stm>

ልዕሊዚ ብምኻድ ሰግኣታት ንምውጋድ ሳልሳይ አካል አብ ምሕንጻጽ ዶብ ክተሓጋገዝን፡ ሰራዊትና ካብቲ ዘከራኸር ቦታታት ጥራይ ዘይኮነ፡ ካብ ግዝኣትና እውን ከነውጽእ ድልዎት ኢና ኢልና። ስለ ዝኾነ እቲ ካልእ ወገን ሰራዊቱ የውጽእ፡ ስለዚ እቲ ከባቢ ካብ ወትሃደራዊ ምንቅስቃሳት ናጻ ይኾኑ ኢልና። እዚ አዘዩ ሃናጺ ዝኾነ አማመ አደ ነይሩ። ይኹን ድኣ ምበር አብዚ መርገጽና ጸኒዕና ክንከይድ አይከአልናን።

ናይ አሜሪካን ርዋንዳን ሪኢቶ ሰላም አይተቀበልናን። እዚ ሪኢቶ ናብ ውድብ ሓድነት አፍሪቃ

በጸሐፊው ጸሐፊው ድረ ርዕይም ነበረ። ብወገንና ነዚ አይተቸበልናዮን። አብ ለካቲት 99 ካልኣይ ወራር ተኻይዱ። ወያነ ንባድም ምስ ሓዘዎ። ሽዑ ንሽዑ ብወድብ ሓድነት አፍሪቃ ንዝቐረበ ናይ ስምምዕ ቅጥዒ ተቐቢልናዮ።

ድሕሪኡ ካብ ዛግምበሳ ክንወጽእ ሓቲቶምና። እቲ መርገጺ ገና ንወያነ ይሰርሓሎም ነይሩ። ንሓድነት አፍሪቃ እቲ ስምምዕ ባድመ ጥራይ ኢዩ ዝብል ክንብል መሊሰና። ግርም እወ ባድመ ጥራይ ይብል እንተኾነ፡ ድሕሪ 12 ግምቦት ንዛግምበሳን ካልእ ከባቢታትን ስለ ዝሓዘና፡ ነዚ 'ውን ዝምልከት ነይሩ። ይኹን ድኣ ምበር ኢሲያስ ክቐበሎ አይደለዮን።

እቲ ናይ ዘይምቕባል ሕቶ ተቆንጪሉ ክረእ ዮብሉን። ምክንያት ዘይምቕባል ፕረዚደንት፡ ነቲ ናብ ኤርትራ ጥራይ ዝቐንዕ ዝነበረ ሕቶ፡ ወያነ ዘቐረበቶ ናይ ምቁጽጻር ዳርባ ርሕቀት ከበደ ብረትን (አርቲሌሪ ረንጅ)፡ ከምኡ 'ውን ኣብ'ቲ ከባቢ ክህሉ ዝኸለል ህዝቢ ናይ ምምሕዳሩን ምእላዩን ናይ ድሕነቱ ሕቶን ከይተነጸረ፡ ኤርትራ ክትቐበሎ አይመረጸትን። ድሕሪ ዝመጸ ምዕባሌታት ግን ኣብ'ቲ ካልእ መዳይ ጽሑፍና ከነብርህ ኢና።

ድሒሩ ማለት፡ ቅድሚ ሳልሳይ ወራር ፍልማዊ (non-paper) ዝብል መጻኢና። ኣነ ከም ወጻኢ ጉዳይ ሚኒስትር መጠን ንምዝታይ ብዝብል ምክንያት፡ ኣብ'ቲ ቴክኒካዊ ቅጥዕታት ጸቐጠ ክዛረብ እኸለል ኢዩ ኢለ። ነገራት ከምቲ እንደልዮም እንተዘይከይዶም ብመሰረት መግዛእታዊ ውዕላት ነቲ ዶብ ምምልካት ዝብል ስትራቴጂካዊ ረብሓና፡ እዚ ፍልማዊ እማመ (non-paper) ዝብል ኣብ ሓደጋ ዘውድቕ ስለ ዘይኮነ ክንቐበሎን ከም መበገሲ ክንወስዶን ኣለና ኢለ።

እቲ (non-paper) ነቲ እቶም አቀራረብቲ፡ ብፍላይ ናይ አሜሪካ ሉኡኻት ንናይ ቀጻሊ መደባት አጀንዳኦም መሰርዒ ይጥቅምሉ ስለ ዝነበሩ፡ ብወገን መንገስቲ ኤርትራ አማቲ ናይ ዝኾነ ዝርርብ ክካየድ ዘይኾነ፡ ኣብ ግብራዊ ዘተ ብምእታው ቀያዲ ኣብ ዝኾነ ነጥብታት ክንዛረብ፡ ኩሉ ናይ ዘተ ዝርርብና ሽኣ ክስነድን ክቐረጽን ከም ዘለዎ አስሚሩሉ። ኣብ'ቲ ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳይና ሃይለ ወልተንሳኤ (ድሩዕ)ን፡ ፕረዚደንትና አቶ ኢሲያስ አፈወርቅን ዝነበረ መሰረታዊ ፍልልይ ከኣ እዚ ኢዩ ነይሩ። ነቲ ናይ ዝርርብ ቅጥዒ ቡቲ ፕረዚደንት ዝወጠናን ዝጸቐጠሉን ነኸሰና እንተዘይንኸይድ ነይርና፡ እቲ ግዘፊ ናይ'ቲ ክወርደና ዝኸለል ሓደጋ ንምጻሩ ምክበደና ነይሩ። ናብ ንቡር ንምምላሱ ሽኣ መዋእል ኣብ ጸልማት ምክበርና ነይርና።

ዳን-ኮኔል:- እዚ ፍልማዊ እማመ አይፈለጥክዎን።

ድሩዕ:- እዚ ነቲ ተክኒካዊ ቅጥዕታት ንምምሕያሽ ብአሜሪካውያን እተአመመ ኢዩ ምስ'ቲ ድሕሪ ሳልሳይ ወራር እተቐበልናዮ ተመሳሳልነት ኣለዎ።

ምስ'ቲ ዝተቐበልናዮ ብፍጹም ተመሳሳልነት ዮብሉን። እኳ ድኣ ኣዘዩ ክሃስዩና ዝኸለል መውደቕና ኢዩ ነይሩ። ከም አድላይነቱ ሽኣ ምስ'ቲ ዝተቐበልናዮ ነጥብታት ብምዝማድ ምቕራቡ ስለ ዘይሃሰ፡ ህዝቢ ኣፍልጦኡ ንክብርኽ ምዝርግሑ ኣይጽላእን። ብወገና ነቲ ምሉእ ሕሉፍ ሰነድ ናብ ህዝቢ ንምዝርጋሕ ቃል ንኣቱ።

ዳን-ኮኔል:- ስለዚ ብመሰረቱ ካብ'ቲ ኣከራኻሪ ቦታታት ማለት ኢትዮጵያውያን ናትና ዝብልዎ ቦታታት ንምውጻእ ዝጠልብ ድዩ?

ድሩዕ:- ኣይፋሉን ኣብ ሓምለ ወይ ነሓስ 99 ኣብ ኣኼባ አፍሪቃዊ ሕብረት ቅጥዕታት ትግባረ ዝብል እማመ ቀረቡ ነይሩ። ኣብዚ ናይ ሰላም እማመ ክልቲኦም ወገናት ናብ'ቲ ቅድሚ 6 ግምቦት ዝነበርዎ ቦታታት ክስሕቡ ዝብል ብግልጺ ሰፊሩ ነይሩ።

ኣይፋል ብጀካ ናብ'ቲ ቅድሚ ናይ 06 ግምቦት ዝነበርዎ ጥራይ ዘይኮነ፡ ኣብ'ቲ ጠለብ ናይ

ወያነ እዚ ብ(non-paper) ዝቐረበ ናይ ዝርርብ ነጥቢ እንተላይ ነቲ ወያነ ባዕላቶም፡ ካብቲ ዘሰሓሕብ ዘሎ ቦታታት ወጻኢ ኤርትራ ክትሰሕብ ጠሊቦምሉ ዝነበሩ ጥራይ ዘይኮነ፡ ከም ዛዕባ ኪኖ እቲ ዘሰሓሕብ ቦታታት ከም እጅታኦም ጌይሮም ብምቕራቦም እንተላይ ናይ ባሕሪ አፍ-ደገ ዘካተተ ብምንባሩ ኢዩ፡ ነዚ ኢያ ኸኣ ኤርትራ ዘይተቐበለቶ።

ፕረዚደንትና ነዚ ንክቐበል ክንገብር ክንደይ ከም እተቐለለና እፈልጥ ኢዩ። ድሕሪ ሳልሳይ ወራር ነዚ እማመ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣብ ውሽጢ መሬትና ግዝያዊ ናይ ጸጥታ ቦታ ተቐቢልና፡ ስለዚ ነዚ መስርሕ ሰላም ክንግምግም ከለና ብንጽህ ሕልና ክኸውን ኣለዎ።

ብመግለጺ ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ኤርትራ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ይጠቅስ፡- "መስርሕ ሰላም ክንግምግም ከለና ብንጽህ ሕልና ክኸውን" ኤርትራ ድያ ብዘይ ንጽህ ሕልና ነቲ ናይ ሰላም መስርሕ ተቐቢላቶ ዝብለና ዘሎ? ካብኖናይ ሕሳባት? ኤርትራ ንሰላም ብስልታዊ ደረጃ ዝጥምት ስትራተጂ የብላን። ናይ ኤርትራ ናይ ሰላም ስትራተጂ ዘይቀያየር ርጉእ ኣብ ምዕባለን ብልጽግናን ዘትከለ ስትራተጂ ኢያ እትኸተል። ስለዚ ሚኒስትርና ንሃገሩ ኢዩ ኣሕሊፉ ዝህብ ዘሎ። ነቲ ናይ ሰላም መስርሕ ብስልቲ ከም ዝተቐበለቶ ኢዩ ዝገልጽ ዘሎ። ካብዚ ዝግቢ ከቢድ ወንጀል ኣሎ ድዩ?

ዳን-ኮኔል፡- በዓልቲ ቤተይ ነበር፡ ናይቲ ኣርባዕተ ጉጅለ ዝነበርዎ ናይ ኣሜሪካውያን ናይ ዕርቂ ኣባል ዝነበረት ገይላ ስሚዝ።¹² "ናይ ኣሜሪካን ናይ ርዋንዳን ናይ ሰላም እማመ ተቐባልነት ረኺቡ ነይሩ፡ ኣሜሪካውያን መንገዳታት ነቲ ጉዳይ ምስ ኣቃልሕዎ ንጽባሒቱ ተነጺጉ" ኢላትኒ።

ገይላ ስሚዝ

ገይላ ስሚዝ ኣባል ማእከላይ ወኪል ስለያ ኣሜሪካ (ማወስ)ን፡ ናይቲ ብ ዩኤስ ኤድ ዝፍለጥ፡ ብጆርጅ ሶሮስ ዝመሓደር መጋበርያ ናይ ሰብ ፍሉይ ረብሓ ዝኾነ ትካል ኣመሓዳሪትን፡ ኣብ ምምሕዳር ባራክ ኦባማ ናይ ፖሊሲ ሓንጻኢትን ኣማኻሪትን፡ ኣብ ጉዳያት ቀርኒ ኣፍሪቃን ኣብ ርእሲ ምዃና፡ ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡ በዓል ቤታ ዳን-ኮኔል ናብ ሰውራ ኤርትራ ህዝባዊ ግምባር ኣትዩ እከይ ስለያዊ ተግባራቱ ከካይድ እንከሎ፡ ገይላ ስሚዝ ኸኣ ናብ ወያነ ብምኻድ፡ ካብ መጀመርታ ንናይ

ጆን ካርሰን

ኣሜሪካ ረብሓታት ንመለስ ዜናውን ነቲ ንሱ ዝመርሖ ዝነበረ ውድብን፡ ናይ ክድምና ስልጠና ተስንቕ ካብ ዝነበረት ሰብ፡ ናብ ሓልዮት ኤርትራ ዝምርኮስ ኣብ ሓቅነት ዝተሞርኮሰ ናይ ሰምምዕ እማመ ከተቐርብ ትክእል ዶ? ነዚ ኩሉ ኣብ ግምት ብምእታው ኢዩ ኸኣ መንግስቲ ኤርትራ ነቲ ተንኮላት ኣቐዲሙ ስለ ዝተረድኦ ብጊሓቱ ነቲ እማመ ዝነጸጎ። ገይላ ስሚዝ ብደረጃ ወያነ ከም ተጋዳሲት ናይ ወያነ ኢያ እትቐጸር። ነዚኣ ድዩ መንግስቲ ኤርትራ ዘይተቐበላ ዝበሃል ዘሎ? ምስ ህልዊ ናይ ሕጂ ዘሎ ኩነታት ንምዝማድ፡ ምስቲ ነቲ ናይ ሽዑ ምስታ ናይ ዝርርብ ሽማግሌ ብኣሜሪካ ተመዚዙ ዝነበረ ኣምባሳደር ጆን ካርሰን፡ ኣብ ዓመተ 2013 ኤርትራ፡ ኣሜሪካ ደጊማ ነቲ ኣብ እዋን ዝርርብ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን መዚዞቶ ዝነበረት ኣምባሳደር ጆን ካርሰን፡ ናይ ኣሜሪካ ኣምባሳደር ንክኸውን ናብ ኣስመራ ክኸይድ ምስ መዘዘቶ፡ መንግስቲ ኤርትራ ብምንጻጋ ኣብ ህልኽ ኣትዩ ዘሎ ቀንዲ ካብ ተጸባእቲ ጉጅለ ዝኾነ ጆን ካርሰን፡ ኣብ እዋኑ ነቲ ብጆን ካርሰንን መሰልቱን ዝቐረበ ናይ ዓሎቕ ሰላም ዝርርብ ዘይምቕባሉ፡ መንግስቲ ኤርትራ ኣብ ልዕሊ ህዝቡን ሃገሩን ሓይልታት ምክልኻሉን ሉኡላዊ ስልጣኑን ዘለዎ ርዝነትን ክብረትን ዝነጽር ኢዩ። ኩነታት ገይላ ስሚዝን ጆን ካርሰንን ንምፍላጥ፡ ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡-

<http://www.countercurrents.org/mountain011210.htm#>
<http://ayyaantuu.com/horn-of-africa-news/ethiopia/u-s-delegation-to-funeral-includes-gayle-smith-person-who-brought-meles-to-power/>

ድሩዕ:- እወ ናይ አሜሪካን ሩዋንዳን መንጎኛታት ሰላም፡ ሰቢላዊ ምምሕዳር ኣብ ባድመ ክምለስ ዝብል እማመ ሒዞም መጸኢም።

እዞ ነዚ ድዩ ክንቅበሎ ነይሩና ዝበሃል ዘሎ። ነዚ እንተተቐቢልና እኮ፡ መሰረት ናይ'ቲ መበገሲ ኩናት ጥራይ ዘይኮነ፡ ብዋጋ ሉኡላውነት ሃገር ምጥላዕ ኢዩ ክኸውን። ነዚ ኸኣ መንግስቲ ኤርትራ ኣይመረጸን፡ መትከላቱ ስለ ዘፍቅደሉ ከኣ ኣይተቀበሎን ነጺግዎ። ኣገናዕ!!! ከኣ ንብሎ።

ዳን-ኮኔል:- ናይ ሚልሻን ፖሊስን ህላወ ድዩ ዕንቅፋት ዘለዓለ?

ድሩዕ:- ኣይፋሉን ሓንሳብ ጽንሓኒ።...

ቀዳማይ ኣብ ባድመ ሰቢላዊ ምምሕዳር ክህልው ኣለዎ ዝብል እማመ ነይሩ። ነቲ ናይ ሰላም መስርሕ ከም ሓደ ጉጅለ ክቐውም ዋላኳ ዝግባእ እንተነበረ፡ ኩሉ ግዜ እቲ ፕረዚደንት ኢዩ ዝገብር። እቲ ኣተዓራቂ ጉጅለ ናባና ምስ መጻ ኣብቲ ቦታ ኣነ የማነ ገበረኣብን እቲ ፕረዚደንትን ነይርና። የማነ ኩሉ ግዜ ኣብ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት ኣሎ። ብሃንደብት ፕረዚደንት "ናይ ኢትዮጵያ ሰቢላዊ ምምሕዳር ናብ ባድመ ክምለስ ንቐበሎ ኢና" ኢሉ። ንዓይ ዘሰንብድ ኢዩ ነይሩ። ምክንያቱ ነዚ ብዝምልከት ፈጺምና ኣይተዘራረብናን። ኣብ ሞንጎ ሓሳባት ዝበሃል 'ውን ኣይተለዋወጥናን።

12 ጋይል ስሚዝ በዓልቲ ቤቴይ ነበር ኣብቲ እዋን በዓልቲ መዚ ላዕለዎይ ጽፍሒ ኣብ ዩኤስ ኤይድ ኣብ ቀርኒ እፍሪቃን ናይቲ ኣርባዕተ ጉጅለ ዝነበርዎ ናይ ኣመሪካውያን ናይ ዕርቂ ጉጅለ ኣባል ዝነበረትን ኢያ

ንዓይ ከም ዝመስለኒ ድሕሪ ፕረዚደንት "ናይ ኢትዮጵያ ሰቢላዊ ምምሕዳር ኣብ ባድመ ንቐበሎ ኢና" ምባሉ፡ ሽዑ ንሽዑ እቲ ናይ ዕርቂ ጉጅለ "ናይ አሜሪካን ሩዋንዳን" ዝብል ናይ ሰላም እማመ ከቕርብ ወሲኑ።

ከም ዝመስለኒ ርግጸኛ ኣይኮንኩን፡ እቲ ናይ ዕርቂ ጉጅለ ባብ ተፈንቂቂ ከም ዝኣተወ፡ ንሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት ኣሜሪካ ዝሓበረ እቲ እዋን ክኸውን ኣለዎ እብል።

ሰቢላዊ ምምሕዳርን ናይ ፖሊስን ሚልሻያን ንክህሉ መንግስቲ ካብ መጀመርታኡ ኣይነጸጎን። ከምቲ ልዒሉ ዝገለጸናዮ ኣብቲ ምምሕዳራዊ ትካላት ምህላው ዕጡቕ ሰራዊት ኢትዮጵያ ኤርትራ ኣይተቐበለቶን። ፕረዚደንት ኸኣ ነቲ ናይ ሩዋንዳን ኣሜሪካን ናይ ሰላም ስምምዕ ዘይኮነ ተቐቢሉ፡ እዚ ኣብ ኣልጀሪስ ዝተኸተመ ስምምዕ ካብቲ ናይ ኣሜሪካን ሩዋንዳን ዘቕረብዎ ናይ ሰላም ስምምዕ ብነዊሕ ማይልስ ዘለዎ ርሕቀት ዝፈላለ ኢዩ። ንክልቲኡ ንምንጽጻር ምቕራቡ ዝከኣል ይመስለና። ህዝቢ ኸኣ ናቱ ፍርዲ ምሃበሉ።

ዳን-ኮኔል:- እቲ ናይ ኣሜሪካ ጉጅለ ድዩ ሓበሬታ ዝሃበ?

ድሩዕ:- እወ። ስለ ዝኾነ ድማ ናይ መወዳእታ እማመ ከውጽኡ ተኸእሎ ነይሩ። ምክንያቱ ኢሲያስ ድሮ ተቐቢልዎ ስለ ዝነበረ።

ከም ግምተይ ኣብቲ እዋን ካብ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳይ ኣሜሪካ ባርኾት ረኺቡ። ካብ ኣኼባ ምስ ወጻእና ሽዑ ንሽዑ ንኢሲያስ "ንምንታይ ክትቅበሎ ተሃዊኸካ?" ክብል ሓቲተዮ። እዚኣቶም መንጎኛታት ኢዮም ኢለዮ። ኣተዓረቕቲ ናይ ሞንጎኛነት ሚላ ኣለዎም ኩሉ ግዜ ካብ ናታቶም፡ ኣረኣኢያ ተበጊሶም መፍትሒ ይደልዩ፡ መፍትሒ ክረኽቡ ድማ ካብ ክልቲኡ ወገን ሕድገታት ይሓቱ፡ ዋላ 'ውን ናይ ኢትዮጵያ ምምሕዳር ኣብ ባድመ ክንቅበል እንተ ኾይና፡ ምስቶም መንጎኛታት ድሕሪ ምርብራብ ከም ሕድገት ክንቅበሎ ነይሩ ኢለዮ።

ዳን-ኮኔል:- ኢሲያስ ነዚ ዓቕሊ የብሉን ይኸውን?

ድሩዕ:- እው። ስለ ዝኾነ እዚ ሚላ ወይ ቴክኒክ ምዃኑ ሓቢረዮ። ትፈልጥ እንታይ ከም ዝበለኒ? "ብዛዕባ ቴክኒክ ናይዞም ሰባት ዝግድሱና ኣይኮነን። ንሕና ብመትከል ኢና እንሰርሕ። ንዓና ናይ መትከል ሕቶ ኢዮ" ኢሉኒ።

ኣብ ናይ ሰላም ሕቶ ቦቲ ቴክኒካዊ መዳያቱ ኣይኮንካን እትቐየድ። ቦቲ ኣብቲ ናይ ሰላም ስምምዕ ሰፊሩ ዘሎ መትከላዊ ናይ ሕጊ ስምምዕ ሕንጻዳትን ሰነዳትን ስለ እትቐየድ። ኤርትራ ረብሓኣ ካብቲ ቴክኒካዊ ፍጻሜ ዘይኮነ። ካብቲ መትከላዊን ቀያድን ዝኾነ ኣማመ ስምምዕ ሰላም ኢዮ። ኣብቲ እዋን ኤርትራ ኣብቲ ቴክኒካዊ መዳያቱ ብምትጻር። ነቲ ናይ ሰላም ስምምዕ ፈሪማቶ ነይራ እንተትኸውን። ኣብዚ ሕጂ ወያነ ዝዋጥዮ ዘሎ መጻወድያ ምኣተና ነይርና። ስለዚ ቴክኒካዊ መስርሕ ኣይኮነን ነይሩ ናብ ኩናት ዘእተወና። መሰረታዊ ነቲ መትከላዊ ሰላምና ዝድርኹን ዝጸልዎን እቲ ሓንሳብ ንሓዋሩን ዝተዋህበ ብይን ዶብ ኢዮ። ቴክኒክ ድሕሪ ምቕባልን ምትግባርን ምልቃቕን ካብቲ ዘሰሓሕብ ዘሎ ዝተወሰነ ቦታታት ዝመጽእ መስርሕ ኢዮ። ስለዚ ሓቁ ኢዮ እቲ ፕረዚደንት እቲ ናይ ሰላም ሕቶ ናይ መትከል ሕቶ ኢዮ ነይሩ ንኤርትራ።

"ክቡር ፕረዚደንት ሕጊ ናይቲ ጸወታ ክትፈልጥዎ ኣለኩም" ኢሎዮ። ነዚ እንተድኣ ተቐቢልካዮ ካልእ ብዙሕ ሕድገት ክንገብር እንተደፍኡና ኹ? ኣዚና ቀልጢፍና ተቀቢልናዮ ኢሎዮ።

ክቡር ሚኒስትርና፡ ሕጊ ምስ ፖለቲካል ሳይንስ ኢዮ ዝዛመድ 'ምበር፡ ምስ ምህንድስና ኣይዛመድን ኢዮ። ስለዚ ነቲ ጸወታ ብዝቐረበ ፈሊጡ ዝጸወቶን ክለማመዶ ዝቐርቦን መን ምዃኑ እኮ፡ ቃልስና ብግብሪ ኣርእዮና ኢዮ።

እንተኾነ ንክልተ ምክንያታት ከም እተቐበሎ ሓቢሩኒ። ቀዳማይ ኣብዚ ናይ ሞንጎኻነት ቴክኒክ ተገዳስነት ከም ዘይብሉን፡ ኣብ መትከል ከም ዝኣምንን ገሊጹለይ። ካልኣይ እዚ ኣብ መንጎ መሪሕነት ወያነ ምድንጋር ክፈጥር ኢዮ ኢሉኒ። ነዚ ንሕና እንተድኣ ተቐቢልናዮ፡ ኣብ መሪሕነት ወያነ ሓደ ጉጅለ ክቐበሎ ከሎ፡ እቲ ካልእ ጉጅለ ስለ ዝነጽጎ፡ ኣብ መንጎኦም ጸገም ክፍጠር ኢዮ ኢሉኒ።

ስዩም መስፍን

መንግስቲ ኤርትራ ነቲ ብመትከላዊ ቀዋሚ ስትራቴጂኡ ዝተቐበሎ፡ ናይ ሰላም ውዕል ኣብ ልዕሊ ወያነ ክሳብ ክንደይ ስነ-ኣእሙረኣዊ ነውጺ ፈጢሩ፡ እቲ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቐዲሙ እቲ ዝርርብ ጌና ኣብ መስርሕ እንከሎ ዝሃዞ ቅምረ ሓሳባትን ራኢን ቅኑዕ ምንባሩ ዘነጽር፡ ወያነ ጌና ጸሓይ ናብ ቀዳማይ ናይ ዕለት ቦታኣ ከይቀየረት እንከላ መልሓሱ ክልተ ግዜ ክጻጽፍ ጊዜ ኣይወሰደሉን። ስለ ዝኾነ ኢዮ ኹኣ ናይ ሽዑ ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ወያነ፡ ስዩም መስፍን ነቲ ናይ ሰላም መኸተምታ ስምምዕ ኣመልኪቱ፡

"ኢትዮጵያ ዝሓተተቶን ዘይሓተተቶን ቦታታት ኤርትራ ተቐቢላ ኣላ። እታ ቕንዲ እተከራኸር ዝነበረት ባድመ ኹኣ፡ ናብ ኢትዮጵያ በጺሓ ኣላ።" ክብል መግለጺ ምስ ሃበ፡ ኣብ ኣዲስ ኣበባብ ዝተገብረ ፈንጠዚያን ዳንኬራን ኩሉ ዝዝክሮ ኢዮ። እቲ ብሂል ቀለሙ ከይነቐጸ እንከሎ ግን፡ ወያነ ነቲ ብኹሉ ሸነኹ ተጻዊተሉ ዝበሎ ስምምዕ ኣይቐበሎን ኢዮ ኢሉ መልሓሱ ክጻጽፍ ግዜ ኣይወሰደሉን። ንዚያ መረዳእታ ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት፡- <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/1927986.stm>

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/1930613.stm>

ኣብ እዋኑ ኩሉ ኣርጊጹ ዝፈልጥ ዝነበረ ፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ፡ ብዝሰኸነ ርጉእ ኣእምሮ ወያነ ዝሓተተቶን ዘይሓተተቶን ቦታታት እንተላይ እታ እተከራኸር ዘላ ባድመ ከም ዝበጸሓቶምን፡ ነቲ ናይ ሰላም ዘተ ከም ዝቐበልዎን ገሊጸም ኣለው። በዚ ኹኣ፡ "ዮሃና! ንህዝቢ ኢትዮጵያ!!! ዮሃና! ንህዝቢ ኤርትራ!!!" ንብል። ውርዘይን ህዱእን መግለጺ ኢዮ ሂቡ። እዚ መግለጺ እዚ ዘነጽሮ ሓቂ እንተሃልዮ፡ መንግስቲ ኤርትራ ነቲ ዓንዳርነት ወያነን ዓንገልቱ ሰብ ፍሉይ ረብሓን፡ ብመሰረት ናይቲ ዝሓንጸጸ ማእከል ስሕበት ወትሃደራዊ ኩነታትን፡ ፖለቲካዊ

ቅማሬን አበዮናይ ሸነኹ ቅርቂሩ ከም ዘድመዓሎም ፈሊጦ ምጽንሑ፡ ንብልሑ ዝሕሉ ሚዛን ልዑል ምንባሩ ኢዩ ዘነጸር።

ስዩ አብርሃ

እቲ ወሓለ መግለጺ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ፡ ብተግባር ከኣ ድሕሪ እቲ ስምምዕ ወያነ ክሳብ ሕጂ መፈወሲ ዘይረኽበሉ ምግምግቦ ኣኸቲሉሉ ኣሎ። ነዚ ኣሉ ዝበሃለሉ ጉዳይ ኣይኮነን። ናይ ትማሊ ፍጻሜ ኢዩ። ድሕሪ 'ቲ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ዝተቐበሎን። ድሕሪ ምቕባሉ 'ውን፡ ንሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልትንጎኤ (ድሩዕ) ዝሃዖ ትንታኔ ኣብ ክውንነታዊ ሓቂ ዝተሞርኮሰ ምንባሩ፡ ብግብሪ ዝተረጋገጸ ሓቂ ንምጻኑ መስክሩልና ዘድልዮ ጉዳይ ኣይኮነን። ብጭቡጥ ንምግላጽ ድሕሪ እቲ ናይ ሰላም ስምምዕ ምኽታሙ፡ ወያነ ከይወዓለ ከይሓደረ ኢዩ ኣብ ክልተ ሰለስተ ጉጅለታት ተገማሚዑ። ብሰንኩ ኸኣ እቲ ምእሳር ናይ በዓል ስዩ አብርሃን፡ ኣኼባ ረገጽካ ምውጻእ ናይ በዓል ገብሩ ኣስራት ዘኸተለ ምድኻምን፡ ምርማስን ስርዓት ወያነ ዘኸተለ፡ ናይ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ውሕሉል ኣተሓሕዛን ኣተሓላልያን ኣብ ርእሲ እቲ ርእሰ ነገር ኩነታት ባድመን ኣተሓሕዛ ኣፈታትሓኡን ኣመልኪቱ ዝተኸተሎ ከይዲ ኢዩ። ኤርትራ ኹናት ገጢማ ተዓዊታ፡ ሞገታ ረቲዓ ዓወት ዓትዒታ። ስለዚ እቲ ፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ዝገለጸ ራእይ ኢዩ ክውን ኮይኑ። ስለዚ ነዚ ዝተረደኦ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ነቲ ስምምዕ ብምቕባልና፡ እቲ ዝገለጸ ክውን ክሳብ ዝኾነ ኣባይ ኢዩ እቲ ጸገም ዝበሃል ዘሎ።

ገብሩ ኣስራት

ብወገነይ ብዛዕባ ውሽጣዊ ጸገማት ወያነ ዝፈልጦ ኣይነበረንን። ንሱ ግን ሓበሬታ ነይርዎ፡ ቀልጢፍና ምቕባልና ኣብ'ቲ ናይ ሰላም ዘተ ክሃስዩና ኢዩ ክብል ሪኢቶይ ገለጸሉ።

ስለዚ ገይላ ስሚዝ ተቐቢልዎ ነይሩ ዝበለትካ ሓቃ ኢያ። ደሓር ግን እቲ ጉጅለ ሰላም ነቲ እማመ ወዲእዎ ምስ መጻ ምእንቲ ከይቅበሎ፡ ጉዳይ ሚሊሻ ኣምጺኡ። ምኽንያቱ ኢሰያስ ካብ መጀመርታ መዓልቲ ነቲ እማመ ብቕንዕና ኣይተቐበሎን። ኣብ'ቲ እዋንቲ ናይ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ ኣኼባ ኣብ ኡጋዱጉ ስለ ዝነበረ፡ ብኤውሮጳ ኣቢላ ናቡኡ ክኸይድ ነይሩኒ።

ነቲ ብቕንዕና ዘይተበገሰ እማመ ንዘይምቕባል፡ ከም መራሕ ናይ ሓንቲ ሉኡላዊት ሃገር ክወስዶ ዝነበረ መርገጽ ኢዩ። ኣመሪካ ሒዘሞ ስለ ዝመጽ ኢሉ ርእሱ ዘድንኡ ምኽንያት የለን። ወይከ ፈልክት ካብ ህዝባዊ ዕላማ!!! ምኽንያቱ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልደትንጎኤ (ድሩዕ)፡ ባዕሉ ልዒሉ ኣብ ዝሃዖ መልሱ፡- **"ብዛዕባ ውሽጣዊ ጸገማት ወያነ ዝፈልጦ ኣይነበረንን፡ ንሱ ግን ሓበሬታ ነይርዎ።"** ካብ በለና፡ እቲ ምሉእ ሓበሬታ ዝነበሮ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ዘዋጽኦ መርገጽ ወሲዱ። ንረብሓ ሉኡላዊት ሃገረ ኤርትራ ምስርሑ ዝኾነ ምኽኒት የቕርብ። ንረብሓ ሉኡላዊት ሃገረ ኤርትራ ክሳብ ዝኾነ፡ እንታይ ነንዝበልዎ ሱቕ ኢሉ ክቕበል ነይሩዎ ደዩ ዝበሃልና ዘሎ?

መጀመርያ ነቲ እማመ ክቕበሎ ከሎ ኣብ ኣስመራ ነይረ። ድሕሪ ንኡጋድጉ ምኻደይ፡ እቲ ጉጅለ ሰላም ተመሊሱ ብምምጻእ፡ ናይ'ቲ ዘዳለዎ እማመ ሰላም ዝርዝር ኣቕሪቡ። ኢሰያስ "ሚሊሽያ ክህልዉ እንተደኣ ኮይኖም ሰቢላዊ ምምሕዳር ክምለስ ኣይንቕበሎን ኢና" ኢልዎም። ናይ ኣሚሪካ መንገሻታት ውድዓዊ ክውንነት ክፈጥሩ ስለ ዝደለዩ፡ እቲ እማመ ንኢትዮጵያ ሂሶማ። መለስ ስለ ዝተቐበሎ ንክልቲኡ ወገን እማመ ኣቕሪብና ክብሉ ኣዊጅም።

ንውልቃዊ ጥሙሓቶም ንምርዋይ፡ ኤርትራ ከይተቐበለቶ እንከላ ከም ዝተቐበለቶ ምስ ገለጹ፡ ናይ ግድን ኢያ ኤርትራ ክትነጽጎ፡ ስለ ዝኾነ ከኣ ነጺጋቶ። ንቕንዲ በዓልቲ መሰል ኤርትራ

ዘንዮ ናይ ሰላም ዘተ፡ ኪኖ ምንጻግ ካልእ ግብራዊ ምላሽ ኣይነበሮን። ምክንያቱ ኤርትራ ነቲ ቐንዲ ጉዳይ ለሚና እትኣትዎ ዘይኮነ፡ ተቐጻጺራ ረድያ እትኸዶ ናይ ዝርርብ ባይታ ክኸውን ነይሩዎ።

ዳን-ኮኔል:- በዚ ጌጋ ፈጸሞም።

ድሩዕ:- እንተኾነ ንዓና ጸቕጢ ንምግባር ብመደብ ዝገበርዎ ኣይዩ።

እሞ ነዚ ዝተኣመንካሉ ናይ ጸቕጢ ስምምዕ ዘተ ድዩ፡ ፕረዚደንት ክቕበሎ ነይሩዎ እትብሎ ዘለኻ ክቡር ሚኒስትር?

ዳን-ኮኔል:- ከምኡ ከም ዝገበሩ እፈልጥ ኣይዩ። ነዚ ግን ኢሲያስ ግብረ-መልሲ ኣይሃበሉን።

ኢሲያስ እኮ ብዘይ ምቕባሉ ግብራዊ ግብረ መልሲ ሂቡሉ ኣይዩ። ካብ ግብራውነት ንላዕሊ ዝገልጽ መልሲ ኸኣ የለን። እቲ ዘይምቕባሉ እኮ ውዳእ ዝነኣድ ግብራዊ መልሲ ኣይዩ።

ድሩዕ:- በዚ ምክንያት ንክልቲኡ ወገን እማመ ኣቕሪብና ኢሎም። ኢትዮጵያ ተቐቢላቶ ኤርትራ ግን ነጺጋቶ። ኣብቲ እዋን ንምንታይ ከም እተሃወኹ ትፈልጥ ዶ? እቲ ምክንያት ናይ ሓድነት ኣፍሪቃ ኣኼባ ስለ ዝነበረ ኣቡኡ ከቕርብዎ ስለ ዝደለዩዮ።

ነዚ ብምስትውዓል ኣይ ኸኣ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣቐዲሙ ሓሊፉ ስለ ዝጸንሐም፡ ነቲ ብውሳይ ክሕልፍዎ ዝመደቡ እማመ ዝነጸጎ። እዚ ተግባር ነቲ ናይ 2009 ናይ እገዳ ዝተመሓላለፈሉ እኮይ ውዲት ሱዛን ራይት ዶ ይመሳሰል። መልሲ ንህዝቢ ንገድፎ። ስለዚ እቲ ውዲታዊ ዓንኬል ካብይ ናብይ ይኸይድ ከም ዝነበረን፡ ተራ ጉጅለ 15 እንታይ ከም ዝጸንሐን ምሉእ ስእሊ ዝህብ ኣይ 'ኳ እንተዘይበልና፡ ኣንፈት ዘትሕዝ ምኳኑስ ኣይንሰሕቶን።

ተቐቢልዎ እንተዝነበር መደምደምታ ተገይርዎ፡ ናብ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ ከም ጸብጸብ ምቕረብ፡ እንተዝኣግዎ ብውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ ኣቢሎም ጸቕጢ ክገብርሉ ድሌት ነይርዎም።

ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ መሳርሒ ናይ ኣሜሪካውያን ምኳኑ ቃልስና ዝመሃረና ሓቂ ኣይዩ። ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ ጸቕጢ ከይገብር ኢሉ መንግስቲ ኤርትራ ዝቕበሎ ናይ ሰላም እማመ ስለ ዘይነበረ ኸኣ፡ መንግስቲ ኤርትራ ነቲ እማም ሰላም ናይ ርዋንዳን ኣሜሪካን ምንጻግ ዝኸሰቦ 'ምበር ዝኸሰሮ ኣይነበረን። ስለ ዝኾነ ኸኣ፡ መንግስቲ ኤርትራ ነቲ እማመ ስለ ዝነጸጎ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ ናብ ኤርትራ ጸቕጢ ኣየካየደን። መንግስቲ ኤርትራ ተቐቢልዎ ነይሩ እንተዝኸውን ግን፡ ገዚፍ ድፊኢት ምፈጠረ። ኪኖ እቲ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ መሳርሒ ኣሜሪካ ምኳኑ 'ውን፡ ኢትዮጵያ ናይ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ (ሕብረት-ኣፍሪቃ) ቤት ጽሕፈት ኣብ ኣዲስ ኣበባ ምኳኑን፡ ብዘይ ቡኡኡ 'ውን ኢትዮጵያ ከም ቀንዲ መሰራቲት ናይ ማሕበር ንነብሳ ብምቕጻር፡ ካብቲ ማሕበር ሓለፋ ስለ እትጸበ፡ ነዚ ኣብ ግምት ብምእታው ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ተዓጻጻፊ ስጉምቲ ምምራጽ፡ ከም መራሕ ናይዛ ሃገር እንታይ ክበሃል ነይሩዎ ምላሽ ናብ ተኸታተልቲ ጽሑፍና ንገድፎ።

ዳን-ኮኔል:- ነዚ ጸገም ንምፍታሕ መንገዲ ዝነበረ ኣይመስልን።

ድሩዕ:- እንተኾነ እዚ ኣይ እቲ ሓቂ ነቲ እማመ ንዘይምቕባል፡ ሕቶ ሚልሽያ ጥራይ ከም ሕቶ ተላዒሉ። ስለዚ እቲ መስርሕ ሰላም ክግምገም ከሎ ብቐዳምነት ቀዋሚ መርገጺ ኣይነበረናን። እዚ ናተይ ጥራይ ዘይኮነ ናይ ብዙሓት ሪኢቶ ኣይዩ።

መንግስቲ ኤርትራ ቀዋሚ መርገጽ ነይሩዎ ኣይዩ። ውጹኢት ናይቲ መርገጽ እኮ እዚ ሕጂ

ንወያነ ሓኒቹ ሒዝዎ ዘሎ ስትራቴጂ ሰላም መንግስቲ ኤርትራ ኢዩ። ስለዚ ፲፮ ፲፭ ኢልና ንነብስና ካብ ጉዕዞ ሓዲድ መንግስቲ ኤርትራ ዘግለልና ሰባት ቀዋሚ መርገጽ ኣይነበረናን እንተዘበሃል ነይሩ። እቲ ሓቂ ኣዝዩ ምደመቕ። ስለዚ ገመል ብዓይኒ መርፍእ ዘየሕልፍ ስነ ሞኅት ምቕራብ፣ ምስ ወደቕኻ ምልሕሓጽ ጥራይ ኢዩ ክኸውን።

ኣብቲ ንጉብሮ ዝነበርና ናይ ሰላም ዘተ፡ እቲ ሕቶ እቲ ካልእ ወገን ከም ዝኣምን ምግባር ዘይኮነስ፡ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ስጋብ ክንደይ ንሕጋውን ሰላማውን ፍታሕ ወፋይ ምጻንካ ከተእምን ምህቃንዩ ነይሩ። ንወያነ ዘይሕሰብ ኢዩ፡ ንወያነ የእሚና ምሳና ከም ዝሰማምዑ ክንገብሮም ክንሓሰብ የብልናን። ብርግጽ ክንዛተ እንተድኣ ኾይና፡ ስጋብ ክንደይ ንሕጋውን ሰላማውን ፍታሕ መስዋእቲ ክንከፍል ድልዎት ምጻና ከነእምን ምስ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ኢና ንዛተ።

ስለ ዝኾነ ኢዩ እኮ መንግስቲ ኤርትራ፡ ነቲ ናይ ወያነን መሻርኹቱን ናይ ቴክኒክ መርገጽ ናብ ጎሓፍ ደርብዩ፡ ንማሕበረ-ሰብ ዓለም ኣብ ሰላም ዘለዎ መትከላዊ ስትራቴጂካዊ እምነት ብምንጻር የእሚኑ፡ ብናይ ኣልጀርስ ዕውት ስምምዕ ክወጽእ ዝኸኣለ። ነዚ ኢና እኮ ህዝብን መንግስትን ኤርትራ ኣብ ባይታ ሞጊቱ ረቲዑ እንብል።

ማሕበረ-ሰብ ዓለም ዋላ 'ውን ንመርገጽና እንተደገፈ፡ ንኢትዮጵያ ካብ ኩናት ደው ከብላ ኢዩ ዝብል እምነት የብልናን ንብል ነይርና። ይኹን ድኣ 'ምበር ማሕበረ-ሰብ ዓለም እንተ ድኣ ኣሚኑ፡ ንሕና ነብስና እንዳተኸላኸልና ኢትዮጵያውያን ነቲ ኩናት ክቕጽሉ ጸገም ክፈጥረሎም ይኸእል። ከምዚኣም ዓይነት ሓሳባት ወይ ዛዕባታት ምስ እተምጽእ፡ ኢሲያስ "ገለ ሰባት ማሕበረ-ሰብ ዓለም መጺኡ ክዋጋኣሎም ዝደልዩ ኣለዉ" ይብል ነይሩ።

ብፍጹም እቲ ሓሳባት ተገላቢጡ ኢዩ ዝቐርብ ዘሎ። ነዚ ናይ ሰላም ስምምዕ መሰረት ኮይኑ ምኽሪ ዝህብ ዝነበረ፡ ነቲ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት፡ ፕረዚደንትን ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍን ኢዮም ብዝበዝሐ መልክዑ ዝግምግም ነይሮም። ኣብዚ ዝተላዕለ ነጥቢ ቃል ንቃሉ፡ "ማሕበረ-ሰብ ዓለም እንተ ድኣ ኣሚኑ፡ ንሕና ነብስና እንዳተኸላኸልና ኢትዮጵያውያን ነቲ ኩናት ክቕጽሉ ጸገም ክፈጥረሎም ይኸእል" ዝብል መርገጽ ናይዞም ሰባት ኢዩ ነይሩ። ብኣንጻሩ እዚ ስለ ዘየዋጸኣና፡ ንሕና ሓላፍነትና ነውርድ። ጉዳይና ክሳብ መዓልቦ ዝግበሮ ናብ ውድብ ሕብራት ሃገራት ንጸጋዕ ዝብል ኣካል ከኣ፡ ሸነኽ ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ዝነበሮ ኢዩ። ስለዚ ሎሚ ምልስ ኢልካ ነዚ ጉዳይ ክትጥምቶ እንከለኻ፡ ፕረዚደንት እምነቱ ካብ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ነይሩ እንተዘኸውን፡ ኣብ ታሪኽ ህዝብታት ዓለም እታ እንኮ ንዓቃብ ሰላም ሰራዊት ካብ መሬታ ዘባረረት፡ እሞ ኸኣ ሓዳስን ድኻን ሃገር ኤርትራ ኣይምኾነትን ነይራ። እዚ እንታይ የርእየና ብቐዓትን ክእለትን ናይ ኣመራርሓ ዓለማዊ ዲፕሎማሲያዊ ጸወታ መራሕቲ ኤርትራ ኣነጺሩ የረድኣና።

ዳን-ኮኔል፡- ኣብ መንጎኹም ምርድዳእ ኣይነበረን። ዋላ'ኳ እቲ ወሳኒ ረጃሒ ኣብ ውሽጥኹም እንተሃለወ፡ ነቲ ናይ ደገ ረጃሒ ናብ ረብሓኹም ክትቅይርዎ ምኸኣልኩም።

ብልክዕ ኣብ ሞንጎ እቲ ብስም ጉጅለ 15 ኢሉ ንነብሱ ዘግለለ ጉጅለን፡ ኣብቲ ናይ መንግስቲ ቀዋሚ መትከላዊ መርገጽ ሒዞ ዝነበረ ኣካል፡ ኣብ ሕቶ መርገጽ መጻኢት ኤርትራ ከብድን ሕቕን ዝኾነ ዝዚፍ ፍልልይ ስለ ዝነበረ፡ ልክዕ ኢዩ ዝሰኸነ ምርድዳእ ኣይነበረን። ግን ኣብ መወዳእታ እቲ ኣብ ድሕነት ኤርትራ ዘትከለ ወገን መንግስቲ ኤርትራ ተግዋቱ።

ድሩዕ ዝኾነ ነቲ ነካይዶ ዝነበርና መስርሕ ሰላም ዝግምግም ሰብ፡ "ነቲ ስትራቴጂካዊ ረብሓ ኣብ ሓደጋ ከየውደቕካ ተግጻጻፍነት ክትገብር ኣድላይነት እናሃለወስ" ክብል ንኤርትራ ይኸስስ። እቲ ጉዳይ ግን ናይ ኤርትራ ኣይኮነን፡ እቲ ነጥቢ ኢሲያስ ኢዩ ንሱ ባዕሉ ሕሉፍ መናውራታት እናገበረ፡ ነቲ መስርሕ ሰላም ኣብ ላዕሊ ክግምግሙ ዝደልዩ ሰባት ክጥቅን መሪጹ፡ ኣብ ክንዲ

አኼባ ምክያድ "ምስ ጸላኢ ተሐባቢርኩም" ኢሉ ክኸሰስ ይደሊ። ኣብ ጉዳይ ኩናትን ሰላምን ዝነበረ መርገጽና እዚ ኢዩ።

መርገጽ መንግስቲ ኤርትራ ኣብ ጉዳይ ኩናትን ሰላምን ንጽር ኢዩ ነይሩ። ንጉዳይ ኩናት ብዝምልከት ፊትና እንገጥሞ ዘለና ጉዳይ ክሳብ ዘይኮነ። ብሸነኽና ነቲ ብድልየት ወያነ ዝኸፈተልና ዘሎ ናይ ተጸብኦ ኹናት ሰማይ ንምዕራጉ ካብ ድፋዓትና ወጺእና ክንታኾስ ኣይኮነን። ኣብ ትሕቲ ፍጹም ምሉእ ስኽነት፡ ብሸነኽ መንግስቲ ኤርትራ፡- **"ብፍጹም ኢታ ናይ መጀመርያ ጥይት ኣይክንትኩስን ኢና"** ዝብል፡ ቐዋሚ ርጉእ ነባሪ ሰላም ዘትከለ መርገጽ ኢዩ ዘለዎ። መንግስቲ ኤርትራ ንሕቶ ነባሪ ሰላም ስምምዕ ከኣ፡ ስትራቴጂካዊ ነባሪ ሰላም ምርግጋጽ ድኣ ምበር፡ ስልታዊ ኣብ ግዝያውነት ዘትከለ ናይ ሰላም መርገጽ ዝኸተል ኣይነበረን መርገጽ መንግስቲ ኤርትራ። ኮይኑ ከም መርገጽ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያትና ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ፡ ናይ ጸላኢ መርገጽ ቁሒምካ ምትግባር እኮ፡ ፍርቂ ምትሕብባር ኢዩ። ኪኖ እዚ ዘሕትት ገበን ከኣ የልቦን።

ኣብቲ ዝሃብናዮ መልሲ ኣብ ውሽጢ ብዛዕባ ዝነበረ ምንቃስቃስ ክትፈልጥ እደሊ ኢዩ፡ ኣብቲ ዝሃብናዮ መልሲ፡- " ኣብ መንጎናን ጸላእን ዘሎ ሓይልን ድኹምን ጎድንታት ኣብ ምግምጋም እተፈላለዩ ኣረኣኢያ፡ ፍልልይ ምስ ጸላኢ ከም ምትሕብባር፡ ወይ ንጸላኢ ካብ ኩሉ ገበናት ናጻ ምግባር ተባሂሉ ክውሰድ የብሉን። ስለዚ እዚ ኣተሓሳስባ ናቱ ናይ ውልቁ ኣረኣኢያ ኢዩ።

እዚ ኣተሓሳስባ እዚ ናይ ውልቁ ናይቲ ፕረዚደንት ኣረኣኢያ እንተዝነበር፡ እቲ 75 ዝኣባላቱ ማእከላይ ሽማግሌ እንታይ ይዋጢ ነይሩ? ንግኹም ዘይድግፍ። ካብ ቀዳማዮ ዳሕራዩ ገደደ ዝብልኹም እዚ በዚ ኣበሃህላ ሚንስተርና እኮ፡ ሓደ ሰብኣይ ንበይኑ ንኹላትና ሰጥ-ለበጥ ኣቢሉ ሓኒቐ ሓዙና ኢዩ ዝብልና ዘሎ። ኣንቱም ሰባት ዝመስል ዘረባ ምዝራብ እኮ ልቦና ኢዩ።

ቡቲ ኣብ ሳልሳይ ዙርያ ዝሃብዎ ሪኢቶ ሰለስተ ሰባት ክኸሰስ ይደሊ። ጴጥሮስ፡ ዑቕብ፡ ብርሃነ ክኹኑ ልዑል ግምት ኣሎ። ምክንያቱ እዞም ሰለስተ ኹሉ ኣማራጺታት ንምርኣይ ኮፍ ኢልና ንዘራረብ ኢሎም ነይሮም ኢዮም።

ሚጀር ጀነራል ብርሃነ ገረዝሂር **ኣምባሳደር ኣድሓኖም ገብረማርያም**

ግደ ሓቂ ንምዝራብ፡ ኩሉ መሳኹቲ እንተተገጽዮና፡ ቀንጻሊ ስጉምቲ ክንወስድ ኢና ዝብል መርገጽ ሚጀር ጀነራል ብርሃነ ገረዝሂር ብቐዳምነት ካብ ዝሰራዕ ዝነበረ ሓደገኛ ዘረባ ኢዩ ነይሩ። ነዚ ሓሳብ እዚ ኣብ ደገ ኮይኑ ዝደገፎን ዘጋውሑን ከኣ፡ ኣምባሳደር ኣድሓኖም ገብረማርያም ኢዩ። ንሱ ብቅሉዕ ንኢሰያስ ክንቅንጽሎ ኢዩ መደብና ነይሩ ክብል ኣብሪህዎ ኢዩ።

ድሕሪዚ፡ ሽዑ ንሽዑ ከምቲ ኣቐዲመ ዝነገርኩኻ ነቲ ምዝርራብ ነጹግዎ። "ሓንጎላይ ብሓደስቲ ሓሳባት ከጨንቐ ኣይደልን" ኢልዎም ንቤት ጽሕፈቱ ከይዱ። ንግይን ንየማነን ክረኽቡናን እቲ ንሱ ዝሓሰቡ..... ብዛዕባዚ ነገረካ ኢዩ።

ኢሰያስ ሓዲግዎም ድሕሪ ምኻዱ፡ ጴጥሮስ ብርሃነን ዑቕብን ምስኦም ክዘራረብ ዘይምድላዩ ኣዝዩ ሓደገኛ ኢዩ ዝብል መረዳእታ ገይሮም። ስለዚ ጴጥሮስ ናብ ሸሪፎ ብምድዋል ብዛዕባ ምዝላቕ ካብ ባረንቱን ድሕሪዚ እንታይ ክግበር ከም ዘለዎን ምዝርራብ ኣድላይነት ከም ዘለዎ ገሊጽሎ። ጴጥሮስ ኣብ መጻኢ እንታይ ክግበር ከም ዘለዎ ኢሰያስ ክዘራረብን፡ ሸሪፎ ኣብቲ ጉዳይ ተርኡ ክጻወት ሓቲትዎ። ኣነን የማነን ኣብ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት ከለና፡ ሸሪፎ ተሓዊሱና ስለዚ ኣርባዕቲና ነይርና።

ካብቲ ኣኸራኸርቲ ቦታታት በይናዊ ናይ ምውጻእ ስጉምቲ ብምውሳድ፡ ናይ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ ናይ ሰላም ውጥን ክንቅበል ሓቲተ። ኢሰያስን የማነን ግን ነዚ ሓሳባት

አይተሰማማዓሉን።

እማመ ሰላም ውድብ ሓድነት አፍሪቃ ዘቅብል ምክንያት 'ውን አይነበረን። ካብ'ቲ ናይ አሜሪካን ርዋንዳን ዝፍለ ነገራት ስለ ዘይነበሮን፡ ንኤርትራ ኸኣ ዘርብሕ ስለ ዘይነበረን። ኪኖ እዚ ግን እቲ ብሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞን ተደፋፊኡን ተላኢኹን፡ ናብ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ብኣካል ኣብ ዘይተጸውዖ ኣኼባ ዝተሳተፈ ሚኒስተር ማሕሙድ ሸሪፎ ኸ ድኣ እንታይ ባለ? እቲ ዕላማ ኣብ ልዕሊ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ጸቕጢ ንምፍጣር ጥራይ ዘይኮነ፡ ጉጅለ 15 ንባዕልኹም ምትእምማን ስለ ዘይነበረኩም፡ ነቲ ምስ ፕረዚደንት ዝግበር ዝነበረ ዝርርብ ንምክትታልን ንምሰላልን፡ ናብ'ቲ ኣኼባ ከም ዝሕወስ ከም ዝተገብረ መን ይስሕቶ። "እኪት! እኪት ዋልደት!!" ይብሉ ኣቦታት ክምስሉ እንክለዉ።

ድሕሪ'ዚ ንኹሎም ሚኒስተራት ብምጽዋዕ ብዛዕባ ካብ ባረንቱ ምዝላቕናን፡ ነቲ ኩነታት ንምህዳእ ዘሎ ኣገዳስነትን ሓቢረዮም። ኣኼባ ኣይነበረን መብርሂ ተባሂሉ ክግለጽ ይከኣል። እቲ መወዳእታ ናይ ማእከላይ ሸማግሌ ኣኼባ ኣብ ወርሒ ጥሪ 2000 ኢዩ ተኻይዶ። ድሕሪ'ዚ ኣኼባ ተኻይዶ ኣይፈልጥን።

ነዚ መብርሂ ድሕሪ ምስምያም፡ ብዙሓት ተስፋ ቆሪጸም። ገለ ካብዚኦም ሓገዞም ንምብርካት ናብ'ቲ መካዘዚ መዓስከር ከይዶም። ኣብ መወዳእታ እቲ ወራር ጠጠው ኢሉ ብዙሓት ስጉምቲ ብምውሳድ ዝከኣሎም ገይሮም። ከም ግምታይ ካብ'ዚ እዋን ንድሕሪት ኢዩ ኣብ ልዕሌና ጠቕነ ክእለም ዝጀመረ።

ተራኹም ናይ ብሓቂ ነታ ሃገርን ህዝብን ዘርብሕ እንተ ነይሩ፡ ንምንታይ ኢዩ ጠቕነ ኣብ ልዕሌኹም ክካየድ? ብተወሳኺ ከምቲ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልደትንጎሌ (ድሩዕ) ዝገልጸ ዘሎ፡ ብመንገዱ ንኹሎም ሚኒስተራት ኣኪቡ እንተገለጸሎም እሞ ቅቡል ነይሩ ኾይኑ፡ ንምንታይ ኣንጻሮም ኣብ ዝካየድ ጠቕነ ክሳተፉ ኪኣሎም ኢሉ ዝሓሰብ ሰብ ዘየለ ድዩ መሰልዎ ዘሎ? ክርደኣና ኣይከኣለን።

ንናይ ወያነ ጠለብ ንምሕጻስ ፕረዚደንት ካብ ስልጣኑ ይውረድ ዝበለ የለን። ብውልቂ ዝኾነ ሰብ ፕረዚደንት ጌጋ ስለ ዝፈጸመ ክወርድ ኣለዎ ኢሉ ክኸውን ይኸእል። ይኹን ድኣ ምበር ነዚ ጉዳይ ንምድፋእ ጸዕሪ ዘካየደ፡ ወይ ዕልዋ መንግስቲ ክገብር እተወደብ ኣካል ኣይነበረን።

ኣብ መራኽቢ ብዙሃን ወያነ ይኹኑ አሜሪካ ጽልእም ምስ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ክሳብ ዝኾነ፡ ወያነ ኸኣ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ካብ ስልጣኑ ክሳብ ዘይለቕቕ፡ እቲ ኩናት ክቕጽልዎ ተኸእሎ ስለ ዘሎ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ልክዕ ከም ናይ ፕረዚደንት ጀማል ዓደልናስር፡ ኣብ ኩናት ናይ 1967 ዘጋጠመ ብተመሳሳሊ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ካብ ስልጣኑ ክወርድ ምሕታት ግቡእ ይመስለኒ ክበሃል ኣብ ጋዜታ ሰቲት ዝሰፈረ ከም ተራ ዘረባ ድዩ ክውሰድ? ወይስ ከም ኅስጻስ? መበገሲ ምቕያርን ምዕላውን መንግስትን ሕንፍሽፍሽን ዕግርግር ምፍጣርን ኢዩ ክውሰድ። እቲ ናዕታ ናይ'ቲ ዘረባ ዝህቦ ትርጉም ይሕቆን ዶ ኣሎ? ንዓና ከምኡ ኢዩ ዝረኣየና ዘሎ።

ፕረዚደንት ፍራንክሊን ሩዝቨልት

ፕረዚደንት ጀማል ዓብደልናስር

ብልክዕ ገምጋም ንምክያድን ኣብነት ንምሃብን እንተዝድለ፡ ንምንታይ ናይ ፕረዚደንት ጀማል ዓብደልናስር ጥራይ ቀሪቡ። ቅዋም ናይ አሜሪካ ሓደ ሰብ ካብ ክልተ ዙርያ ንላዕሊ ክምረጽ ኣየፍቅድን ኢዩ። እንተኾነ እታ ሃገር ኣብ ኣዝዩ ውጡር ኩነታት ዝነበረትሉ እዋን፡ ግዜ ምምሕዳር ፕረዚደንት ፍራንክሊን ደላኖ ሩዝቨልት፡ ንሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ንሰለስተ እብረ ብምምራሕ ኣብ ታሪኽ አሜሪካ ፍሉይ ታሪኽ ሓዙ ዝርከብ ሰብ ኢዩ። ንሱ ኣብ'ቲ ወጣሪ እዋን ናይ 2ይ ኩናት ዓለም፡ እቲ

ኸነታት የፍቅር ስለ ዘይነበረ ኢዩ ንአሜሪካ ነቲ ዘለዎ ቅዋም ብምውጻዩ፡ ንድሕነት ናይታ ሃገር ክብል ንኸመርሓ ዝተገድፈ፡፡ ኣብ ኩነታትና ምስ እንምለስ ኪኖ እቲ ጉጅለ 15 ከም ምክኒት ዘልዕልዎ ዘለዉ ናይ ኣኼባ ኣይተግብረልናን ዝብል ስምዒት፡ ኤርትራ ኣብ ዘይቅሱን ኩነት ኩነት ውግእን ዕንደራ ተጸብኦን፡ ድሕሪ እቲ ናይ ሰላም ውዕል 'ውን እንተኾነ፡ ኣብ ኩነት ኩነት ኣይሰላም፡ ኣይከናት ዘላትሉ እዋን፡ ፕረዚደንት ንኹሉ ኪኢሉ ነታ ሃገር እንተመርሓ እንታይ ኢዩ፡ እቲ ጽቡቕ ናይቲ ሕግ ኣብነት ምጻኑ ድዩ እቲ ስክፍታ? ዋላ እቲ ንባዕላ ኣሜሪካ ዝተጠቐመትሉ ኣገባብ፡ ናይ ግዜ ፕረዚደንት ፍብሽልት ኤርትራ እንተደገመቶ ኣበይ ኢዩ እቲ ሓጥያት? በዚ መንጽር 'ውን ክረኣ ምስ ዝድለ ንግለት ኢና ከም ኣብነት እንቐርቦ ዘለና፡፡ ስለዚ ኪኖ እዚ ዘሎ ሓዲድ ወጺኢኻ፡ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ካብ ስልጣኑ ክወርድ ነይሮዎ፡ ወይ ኣለዎ ኢልካ ካብ ሕጊ ወጻኢ መደረን ጎስጓስን ምክያድ፡ ኣንጻር ቅዋምን ቅዋማዊ ሕግን ኣብ ልዕሊ እታ ሃገር ከኣ፡ ሕንፍሽፍሽን ዕግርግርን ካብ ምፍግር ሓሊፉ ካልእ ዕላማ ንስለ ዘይህልዎ፡ ሕጋዊ ተሓታትነት ክህልዎ ናይ ግድን ኢዩ ነይሩ፡፡ እዚ ኸኣ ነቲ ወያኔን ኣሜሪካን ዝደልይዎ ዝነበሩ ዕላማ ንምትግባር ዝሰራሕ ዝነበረ፡ ናይ ውሽጢ ኹናት ኢዩ፡፡ ነዚ ኢዩም ከኣ ወያኔ ብፍላይ ከኣ መለሰ፡ "ንሕና ገንዘብና ጫሕ ኣቢልና ኣብ ውሽጢ ሻዕብያ መሳርዕና ኣቐሚጥና ኣለና" ዝበለ፡፡

ዳን-ኮኔል:- ስለዚ ድኣ ከመይ ኢልካ በዚ ከም እትክሰስ ፈሊጥካ?

ድሩዕ:- ዝሓለፈ ሰሙን ማለት 6 ነሓስ ናይ ሚኒስተራት ናይ ማሕበራት ህግደፍ ናይ ጨናፍር ሓለፍትን ኣኼባ ኣካይዶም ነይሮም፡፡ ኣል-አሚንን የማነን እቲ ህዝቢ ንኹናት ምድላዎት ክገብር ሓቢሮም፡፡ ክስታት ከም ዘዳለዉ ብምሕባር ኣንጻር ጉጅለ 15 ጎስጓስ ጀሚሮም፡፡

ብመጀመርያ ደረጃ ህዝቢ ሕጂ ካብቲ ናይ መወዳእታ ዙርያ ኩናት ወጺኡ፡ ናብ ናብርኡ እናተመልሰ ነዚ ሓበሬታ ክንግሮ ኣይንክእልን ኢና ክብሉ እቶም ኣኼቤኛታት ተከራኽሮም፡፡ እዚ ስንባይ ክፈጥር ስለ ዝክእል ነዚ ኣመልኪትና ጎስጓስ ከነካይድ ኣይንክእልን ኢና ኢሎምም፡፡

ኣብ ነሓስ ንኹናት ዝዕድም ወጥሪ ኣይነበረን፡፡ ምክንያቱ ድሮ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ኣብ ሞንጎ ክልቲኡ ቦታትት ሰፊሩ ሓደ ነጻ ናይ ሰላም ዞባ መስሪቱ ስለ ዝነበረ፡፡ ነቲ ናይ ኩናት ሰግኣት ፈጠራ ኤርትራ ጎስጓስ እንተካይደሉ ምክንያት ኣይነበራን፡፡ ብመሰረቱ 'ውን ንኹናት ዘንቀደ ስትራቴጂካዊ መርሓ ሕንጻጽ ኣይነበራን፡፡ ብቐንዱ ሕቶ ሰላም ንኤርትራ ናይ መትከል ሕቶ ምበር ናይ ስልቲ ምርጫ ኣይነበረን፡፡

ካልኣይ ጉ.15 እተፈላለዩ ዛዕባታት ኣልዒሎም ኣለው፡፡ ነዘም ኩሎም ዛዕባታት ክንምልሶም ኣለና ኢሎምም፡፡ ነዘም እተላዕሉ ኩሎም ዛዕባታት ዘዕግብ መልሲ ስለይብልና፡ ነዚ ኣመልኪትና ጎስጓስ ኣይንገብርን ኢና ኢሎም፡፡ ናይ ሃገራዊ ባይቶ ወይ ናይ ማእከላይ ሽማግሌ ኣኼባ ክግበር ይሓቱ ስለ ዘለው፡ ንምንታይ ኣብ ኣኼባ ከም ዝመጹ ገይርና ብኸምኡ መንገዲ ዘይንፈትሖ ኢሎም፡፡

መን ኢዩ ኣብ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ኣትዩ ክሓትት፡ ኤርትራ እኮ ከም ኩለን ሃገራት ዓለም ናታ ዝኾነ መንግስታዊ ቅዋማዊ ስርዓተ ሕጊ ዝኸተል ናይ ስራሕ ወረቐት ዘለዎ ሉኡላዊት ሃገር ኢያ፡፡ ኣብ ናይ ሃገራዊ ባይቶን ማእከላይ ሽማግሌ ግምባርን ኣኼባስ! በቲ ሓላፍነት ዘይተወከሉ ተራ ሰባት ብምእታው እንታይ ኢዩ ክግበር ሕንፍሽፍሽን ስርዓተ ኣልቦ ምንጋስን ንምዕዳም ምንባሩ እኮ፡ ኣቐዲሙ ኩሉ ቅድሚ ምትግባሩ ክሕሰብ እንከሎ ኢዩ ተፈሊጡ፡፡

ድሕሪኡ ኣብርሃ ካሳ ከፈራርሖም ፈቲኑ፡፡ እንተኾነ ብዙሓት ሰባት ነዚ ተቐዊሞም፡፡ ኣብ መወዳእታ ኣል-አሚን ጌጋኦም ብምሕባር ቀጺሉ ኣብ መወዳእታ ነቲ ናይ ኹናት ጎስጓስ ዝብል ብምውጻዩ፡ ንጉዳይ ጉ.15 ክርእዩ ሓቲቶም ኣወዳድኣኡ ላንጋ-ላንጋ ኢዩ ነይሩ፡ ስጉምቲ ምውሳድ ንኸልእ ግዜ ተመሓላፊ፡፡

እቲ ኣኼባ ናይ ምፍርራሕ ይኹን ናይ ምግብዕባዕ ስምዒታት ኣይነበሮን። እዛ ደጋጊምካ ስም ኣላፊ ሃገራዊ ድሕነት ብራጋደር ጀነራል ኣብርሃ ካሳ ምጽዋዕ፡ ነቲ ዝተሓልፈ ናይ ዘተን ልዝብን መስርሕ ኣኼባ ኣባላት ግምባርን መንግስትን ኮነ ኢልካ፡ ኣብ ትሕቲ ኩነተ ኩነት ፍርሕን ራዕድን ኩነታት ተቐርቂሩ ይስገር ከም ዝነበረ ንምምልካትን ንምዕላቕን ተባሂሉ ዝቐርብ ዘሎ ምዃን፡ ምስቲ ልዒሉ ዘሎ መረዳኢታ ክንጸር ዝነበሮ ሓቂ ስለ ዝኾነ ኢና፡ ዝያዳ ናዕታ ሂብና ነብርህ ዘለና።

ድሕሪዚ ሽዑ ንሽዑ ሓደ ሰብ ናብ ኢሲያስ ክኸይድ ንሸሪፎ ለሚንዎ፡ እንተኾነ ከም ዝመስለኒ ኣዝዩ ደንጉዩ፡ ድሕሪ ጉ.15 ኣብ ስለስተ ብምምቃል ዑቕብ፡ ብርሃን፡ ጳጥሮስ፡ ኣብ ሳልሳይ ወራር ብተመርካኹት፡ ኣነ ድማ ኣብ መስርሕ ሰላም ብዝነበረኒ መርገጽ ብሃገራዊ ክሕደት ንምክሳስ መደብ ነይርዎም።

እቲ ሰብ፡ ንሸሪፎ ሓቢሩ ኣይሓቢሩ፡ ሸሪፎ ንባዕሉ ናብ ፕረዚደንት ቀሪቡ፡ ኣይቀሪቡ ዘምጽኦ ለውጢ ኣይነበረን። ምክንያቱ ድሮ ህዝቢ ነቲ ጉዳይ ብሕጊ ክተሓዝን፡ መንግስቲ ኣድላዩ ዘበለ ሕጋዊ መሳልል ክጥቀም ናይ ሓባር ውሳኔ ስለ ዘሕለፈ፡ ካብ ኢድ ፕረዚደንት ኢሲያስ 'ውን ውጽኢ ኢዩ ነይሩ እቲ ጉዳይ ካብ መፈለምታኡ፡ ምክንያቱ ሕቶ ልዕልና ሕጊ ስለ ዝነበረ።

ኣብቲ እዋን ንሃይለ ምስ ረኽብክም ኣብ ሕሉፍ ዝተፈጸመ ጌጋታት ተረዲእዎን፡ ኣብ ልዕሊኡ ቡቲ ፕረዚደንት ስጉምቲ ከም ዝውሰድን ፈሊጡ ነበረ።

እቲ ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድኑዕ) ፈጹመዮ ዝብሎ ዘሎ ሕሉፍ ጌጋታት እንታይ ኢዩ? ምንሳሕ እንተኾይኑ ብዝርዝር ኣቐሚጡ ኢዩ ክናሳሕ ነይርዎ 'ምበር፡ ብምስትንታን ሕጂ ጌጋይ ብጭቡጥ ሰነዳዊ መርትዖ ስለ ዝተጸብጸበ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኣብ ልዕሊይ ስጉምቲ ክወስድ ነብሰይ ይነግረኒ ኣሎ ዝዓይነቱ ነዛዜ ውልቀ ሰብነት፡ ካብ ዝኣተኻዮ ሓጥያት ዘናግፍ ኣይኮነን። እቲ ነዛዜ ናብ ህዝቢ ዝወረደን፡ እቲ ልክዕ ምግላጽን ንሱኣን ሱባኤን ኣብ ቅድሚ እቲ እምነት ዘንበረልካ ህዝቢ ምእታው ኢዩ፡ ምሕረትን ሕድገትን ዘስዕብ።

ንቐንዲ ፖሊስታት ብዝምልከት ንኢሲያስ ዝነቅፍን፡ ኣብ ብድህ ዘእቱ ክትዓትን ኣብ ማእከላይ ሽማግሌ ህግደፍን ሃገራዊ ባይቶን ብምብርህ፡ ከም ሳዕቤን ክልቲኡ ኣካላት ተዓጽወ። ነቲ ፕረዚደንት ብቐጥታ ንምርካብ ዝተገብረ ፈተነ 'ውን ውዱቕ ኮነ። ብዛዕባዝን ካልእ ብውልቂ ዝቐረበ ጸዊዒት 'ውን፡ ብንዕቀት ተነጺጉ። ነቶም ኣብ ልዕሊ ውልቀ መላኽነት ኢሲያስ ሕቶ ዘቐርቡ ንኸይህልዎም ህግደፍ ብሕቡእ ሰሚናራት ኣካይዱ።

የማነ ገብረኣብ

ፕሮፌሰር ተኪኤ ፍስሓጾን

ቅንዕነት ናይቲ ዝቐርብ ነቐፌታ ብዘየገድስ፡ ንፕረዚደንት ኢሲያስ ንምንቃፍ ተባሂሉ ዝተዓጽወ ናይ ማእከላይ ሽማግሌን ህ.ግ.ደ.ፍ.ን ሃገራዊ ባይቶን ኣይነበረን። ይትረፍ ዶ ኣብ ሓደ ዕጹው ናይ ኣኼባ መድርኽ፡ ኣብቲ ኣብ ዓመተ 2001፡ ኣብ ኢንተርኮንቲነንታል ሆቴል ብፕሮፌሰር ተኪኤ ፍስሓጾን ዝተወደበ፡ ኤርትራ ኣብ ናይ ዓሰርተ ዓመት ጉዕዞ ነጸነትን፡ ሉኡላውነትን ናበይ ገጸ ብዝብል ዛዕባ ተኸፊቱ ዝነበረ ዓውደ መጽናዕቲ፡ ፕረዚደንት ፍትሒ ሃገረ ኤርትራ ዝነበረ ጠዓመ በዩን፡ ብዝተወደበ መልክዕ ንፖለቲካዊ ዕላማ ዘንቀደ ነቐፌታ።

ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ መላኽነቱ ንምርግጋጽ፡ ኣብ ዘይምልከቶ ናይ ኣብያተ ፍርዲ ጉዳያት ኢዱ ብምእታው፡ ኣብያተ ፍርዲ ብነጻ ንኸይሰርሑ ሓሊኹ ሒዞም ኣሎ። ነዚ ኸኣ ንስልጣን ኣብያተ ፍርዲ ብምስትንግቕ፡ ንፉሉይ ቤት ፍርዲ ኣቐሙ ኣንጻር ፍትሕን ትካላቱን ይሰርሕ ኣሎ። ነዚ ኸኣ እቶም ዝርካብና ሰብ ሞያ ሕጊ ክንቋወምን ክነጽጎን ዝነበረና ጉዳይ ኢዩ። ብማለት፡ ኣብ ቅድሚ ተጋባእቲ ነቐፌታ ኣየቐረበን ድዩ? ነቲ ብፕረዚደንት ፍትሒ ጠዓመ በዩን ኣብቲ ዓውደ ዘተ ነቐፌታ ተባሂሉ ዝቐረበ ፖለቲካዊ ቅንጽላ፡

ካብ ፈነወ ማዕከናት ዜና ኤርትራ ተሰዊሩ ድዩ? ከም ዘለዎ እንደ ኣይኮነን ኣብ ድምጺ ሓፋሽ ኤርትራን፡ ፈነወ ቲቪ-ኤሪ ዝተቐልሐ፡ ኣብተን ናይ ብሕቲ ጋዜጣታት እሞ ኸኣ፡ ተቐሚሙ ክወጽእ እንክሎ፡ እንታይ ሕቶ ዶ ቐሪቡዎን ኢዩ? ነቲ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት የማነ ገብረኣብ ዝሃዕ ምላሽ ይኹን፡ ፕረዚደንት ፍትሒ ጠዓመ በየነ ነቐፌታ ብማለት ዘቐረቦ ፖለቲካዊ ቅንጽላ፡ ማዕረ ዕድል ኢዩ ተሞሃቡዎ ኣብ ማዕከናት ዜና ኤርትራ፡ ስለዚ መንግስቲ ኤርትራ እንታይ ዘፍርሕ ስለ ዘለዎ ኢዩ ካብ ክቐርቦ ዝኸእል ነቐፌታ ክሕባእ ኢሉ ዝፍትን፡ ዝኾነ ናይ ማእከላይ ሽማግሌን ሃገራዊ ባይቶን ስልጣናት ከኣ ኣይተዓጸወን ኣይተረገጠን፡ ነዚ ተባሂሉ 'ውን ብሕቡእ ዝተኻየደ ናይ ህ.ግ.ደ.ፍ. ሰሚናራትን ኣኼባታትን ኣይነበረን፡ ነቶም ኣባላት ግምባር ከከም ደረጃኦምን ጽፍሖምን ከኣ ኣኼባታት ይካየዱሎም ነይሩ፡ ኣብዚ እንታይ ኢዩ እቲ ጌጋ?

ናይ'ቲ ሽቡ ዝገበርክዎ ዕላል ናስትሮ ስለ ዘይብለይ፡ ካብ'ቲ ሽቡ ብኢድ ዝጸሓፍኩዎ መዘክር ጸሚቐ ኣዳልዮ ኣለኹ፡ ብሰንኪ ዝገብሮ ዝነበረ ተቐውሞ ሃይለ ኣብ ቀረባ እዋን ካብ ናይ ወጻኢ ጉዳይ ሚኒስተር ስልጣን፡ ናብ ሚኒስተር ንግድን ኢንዱስትርን ለጠቐ ከም ዝበል ተገይሩ ስለ ዝነበረ፡ ኣብ'ቲ ሓድሽ ቤት ጽሕፈቱ ኢና ተራኺብና፡

ከንቲባ ከተማ ኣስመራ ስብሃት ኤፍሬም

ጀነራል ስብሃት ኤፍሬም

እንታይ ማለት ኢዩ? "ካብ ናይ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ስልጣን ናብ ሚኒስትሪ ንግድን ኢንዱስትርን ምስ ተዛወረ ለጠቐ ከም ዝበል ተገይሩ"፡ ስልጣን ርስቲ ኣይኮነን፡ ኣብ ባህሊ ህዝባዊ ግምባርን መንግስቲ ኤርትራ እቲ ግምባርን መንግስትን ኣብ ዝመደቡኻ ትሰርሓሉ ዓውዲ 'ምበር፡ ውልቀ ሰብ ከም ርስቲ ሓዙ ኣይትተንክፉኒ ዝበለሉ ናይ ግሉ ዋነነ ሕዝእቲ ኣይኮነን፡ እንታይ ማለት ኢዩ ኸ ካብ ዝነበሮ ስልጣን ለጠቐ ኢሉ ማለት? ኩሉ ብደረጃ ሚኒስተር ዝሰርሕ ሰብ ኣብ ኤርትራ ማዕረ ሓላፍነትን፡ ማዕረ ደሞዝን፡

ማዕረ ክብረትን ኢዩ ዘለዎ፡ ንጠቐሚ ህዝብን ሃገርን መንግስትን ኤርትራ ክሳብ ዝኾነ እኮ፡ ክሳብ ድሮ ነጻነት ሓለቓ ስታፍ ስርሒታት ኮይኖም ዝኣተዉ ዓበይቲ ወትሃደራውያን ኣዘዘትን፡ ናይ ምምሕዳር ኪኢላታትን ኣመሓደርቲ ከተማ ኣስመራ ኮይኖም ሰራሖም ኢዮም፡ መን ድዩ ኣብ ጽባሕ ነጻነት ከንቲባ ከተማ ኣስመራ ኮይኑ ዘገልገል? ናይ ሎሚ ጀነራል ስብሃት ኤፍሬም እንደ ኣይኮነን፡ ናይ ቦታ ምብዋዝ መስርሕ ከኣ ቡብእዋኑ ዝግበር፡ ኣብ ረብሓ ናይ'ታ ሃገር ኣትኪሉ ዝፍጸም መስርሕ 'ምበር፡ ንሓደ ክብ ንምባል፡ ነቲ ሓደ ለጠቐ ንምባል ተባሂሉ ዝሰርሓሉ ናይ ስራሕ ምደባ የለን፡ ኣብ ኤርትራን መንግስታዊ ትካላቱን ናይ ግምባር መዋቕራቱን፡ ንግብራዊ ምዕባልና ስራሕ ንምግልጋል እትምደበሉ መደብ ስራሕ 'ምበር፡ መምዘኒ ክብሪ ውልቃውነት ዘገልግል ምደባ የለን፡ እዚ ከመይ ገይርካ ነቲ ስጥመት ኣመራርሓ ንምዝራግ ዝግበር ዘሎ ረቂቕ ስልቲ ምዃኑ መን ይስሕቶ፡፡

ቐድሚ ኮፍ ምባለይ ሃይለ ነቲ ማዕጸ ድሕሪ ምዕጸዉ፡ ናባይ ምልስ ኢሉ "ሰውራ ተጨውዮ" በለኒ፡ "ካብ ክፍላ 80 ታት ኣትሒዞም ከምዚኦም ዓይነት ምልክታት ነይሮም ኢዮም፡ እንተኾነ ዕሽሽ ኢሉ እሓልፎም ነይረ፡ ሕጂ ክርእዮ ከለኹ እቲ ነጥብ መቐይሮ ዝመጸ ምስ ምምስራት መንግስትን፡ ምፍራስ ሰልፍን ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ኢሲያስ ምስግጋር ህ.ግ.ሓ.ኤ. ናብ ህ.ግ.ደ.ፍ. ካብ መጀመርያ 90 ታት ኣትሒዙ ንድሕሪት ተመሊሶ ክርእዮ ከለኹ፡ ገለ ነገር ክገብር ይግበኣኒ ነይሩ ኢሉኒ፡፡

ህዝባዊ ግምባር ኣብ ቃልሲ ካብ ዘተኣታተዎ ብጽእ ድንቂ ባህሊ ነቐፌታን ርእሰ ነቐፌታን ኢዩ፡ እሞ እዚ ኹሉ ካብ ተራ ክሳብ ዝለዓለ ሓላፊ ነዚ ከም መግብን መኣዛ ቫይታሚን ሰውራ ገይሩ ዝወስዶ ዝነበረ ነቐፌታን ርእሰ ነቐፌታን፡ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ስለምንታይ ብግቡእ ዘይተጠቐምካሉ፡ ሕጂ ነገራት ተገማዲሑ ኪኖ እቲ ብነቐፌታ ጥራይ ዝሓልፍ ዝነበረ ጌጋታትካ ብኸቢድ ገበናዊ ሕጊ ክትሕተትን፡ ጨቢጥካዮ ዝነበርካ ናይ ህዝቢ

ስልጣን ናብ ምሕዳግ ገጹ ምስ ተበጽሖ፡ ናብ ሕሉፍ ናይ ቃልሲ ግዜ ተመሊሲኻ ገለ ክገብር ነይሩኒ ምባል እንታይ ማለት ኢዩ? ንዓይ ትትንክፉኒ እንተሃሊኹም አንጻርኩም፡ ዋላ እዛ ሃገር ዓነው ትበል አንጻራ ክሰርሕ ኢዩ ድዩ ዝብለና ዘሎ? እዚ ድኣ እሞ አቐዲሙ ቅድሚ ብሕጊ ምሕታቱ ከተግብሮ ዝጸንሖ ናይ ዕንወት መንገዲ እንድዩ።

ብፍላይ ኢሲያስ ኣብቲ ናይ 1993 መሪሕነት ህ.ግ.ደ.ፍ. ንምምራጽ እተገብረ ዋዕላ፡ ስም ሮሞዳን መሓመድ ኑር ካብቲ ዝርዝር ክሰረዝ ምስ ኣዘዘ ዘይምቅዋመይ ዝገበርክዎ ጌጋ ናይ ብሓቂ የጣዕሲ ይብል። መሪሕነት ሰልፊ ኣብ 1994 ጉባኤ ንክግበርን፡ ህ.ግ.ሓ.ኤ. ህ.ግ.ደ.ፍ. ተባሂሉ ንክጽዋዕ ዝገብርዎ ኣብ ዝነበሩ ምድላዎት፡ ሃይለ ምስ ካልኣት ብምዃን ሮሞዳን ነቲ ጠለብ ክድግፎን፡ ብፍቓዱ ካብ ሰልጣኑ ከም ዝወረደ ብምግባር ነቲ ግጭት ኣተሃዳዲእዎ። ይኹን ምበር ሃይለ "እዚ ሓሶት ኢዩ መሪር ይብል። ኢሲያስ ነቲ ነባር (ብጀካ ንሱ) ነዚ ሓድሽ ወለዶ ቦታ ክህብ ክእለ ኣለዎ ዝብል ሓሳብ ምስ አቕረበ፡ ውልቃዊ ሰልጣኑ ንመደልደሊ ዝገብሮ ምዃኑ ሃይለ ይፈልጥ ነይሩዩ። እንተኾነ ግን ንሱን ካልኣትን "እዛ ሃገር ነጻ ኾይና ኢያ፡ እቲ ክንገብሮ ዝግበአና ገይርና ኢና። ሕጂ ንምንታይ ባእሲ ነልዕል ክብሉ" ይሓስቡ ነይሮም።

ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ብመጀመርያ ፕረዚደንት ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)

ኢሲያስ ኣፈወርቂ ብውልቁ ንኹሉ ባዕሉ ኢዩ ዝውስኖ ነይሩ ከም ዘይተባህለ፡ ሕጂ ንሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ካብ ዝርዝር ስም ተመረጽቲ ክሰረዝ እንክሎ ሱቕ ኢሊ ምሕላፊይ የጣዕሲ ኣሎ። ክበሃል እንክሎ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ንሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ብፍቓዱ ካብ ናይ ምርጫ መዝገብ ከም ዝገድፎ ገይረ ኣተሃዳዲአዩ ኢዩ ዝብለና ዘሎ። እቲ ሓቂ ግን ንሱ ኣይኮነን። ኣብ ውድብ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ እቶም ዝለዓለ ናይ ብጻይነትን ሕውነትን ፍቕርን ምሕዝነትን ኣሎ ክበሃል እንተ ድኣ ኮይኑ፡ ልዕሊ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂን ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑርን ዝሰራዕ የለን።

ሓርበኛ ሮሞዳን ኣነ ብዕድመ ይዓቢ ኣለኹ፡ ኣብነት ንምዃን ከኣ ብድልየተይ ካብዚ ምርጫ ስሕብ ኣለኹ ኢሉ ናይ ጥርግን ጠለቡ ኣብ ዘቕረበሉ እዋን፡ ብአንጻሩ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኢዩ ንሕቶ ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ምቕባል ኣብዩ። ናብ ምርጫ ንክኣቱ ዝለመኖ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኢዩ። ቦቲ ዝቕረበሉ ጥርግን ስለ ዘይተቐበሎ ኸኣ፡ ንሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ንሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ንክእምኖ ዝሓበሮ። ኣብ እዋኑ ሓርበኛ ሮሞዳን ነቲ ጉዳይ ምቕባል ምስ ኣበዩ ኸኣ፡ ሓርበኛ ሮሞዳን ብድልየቱ ካብ ሰልጣኑ ንመጻኢ ሓደስቲ ወለዶታት ክብል፡ ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ንስሙ ካብ መዝገብ ዝርዝር ኣስማት ከም ዝሰረዘ፡ ንጉባኤተኛ ብወግዒ ተገሊጽሉ። ብመደብ ከኣ ናይ ክብሪ ሃገራዊ ንሻን ከም ዝሸለም ተገይሩ። ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዘይደለዩ ነይሩ እንተኾነውን፡ በዚ ኣበሃህላ ናይ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ንሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ሃገራዊ ናይ ክብሪ ኒሻን ምተሸለመ ዶ? ኣስተውዒልና ንመልሶ።

"እዚ ካልእ ጌጋ ኢዩ። ሕጂ እዚ ጉጅለ ነቲ ግምባርን መንግስትን ይቆጸጸር ኣሎ። ከምኡ 'ውን ንካቢነ ሚኒስተራትን ነቲ ሰልፍን ብምቁጽጻር፡ ንተቋወሞ ይጭፍልኹን፡ ናይቲ ሰልፊ መሰረትቲ ንዓይ ወሲኸኻ ክኣስር የፈራርሕ ኣሎ። እቲ ጉዳይ ናይ ግዜ ሕቶ ጥራይ ኢዩ። ክብል ሃይለ ይገልጽ።

ብመጀመርያ ኣብ ኤርትራ፡ ብደረጃ ሰልፊ ዝቐመ ፖለቲካዊ ማሕበራዊ ጉጅለ የልቦን። ኣብ ኤርትራዊ ፖለቲካዊ ኩነታት፡ ፍሉይ ጉጅለ ዝበሃል የለን። ብጉጅለ ዝመሓደርን ዝካየድን ፖለቲካዊ ክወንነት ከኣ የለን። እቲ ግምባር ከም ግምባር መጠን ንኹሉ ኣተሓሳስባታት ናይ ምቕባል ክፍትነቱ፡ ኣብ ትሕቲ ቀደምትነት ሉኡላዊ ክብሪ ሃገርን፡ ሓድነት ህዝብን ምንጋስ ማሕበራዊ ፍትሕን፡ ብማዕረ ዘተኣናግድ ፖለቲካዊ ትሕዝቶ ኢዩ ዘለዎ። ንካቢነ ሚኒስተራትን ግምባርን ሃገራዊ ባይቶን ተቐጻጸሩ ብምግባት፡ ዝጭፍልኹን ዝረግጹን ፖለቲካዊ ሓይሊ ኣብ

ኤርትራ የለን። ንቐጻሊ 'ውን ኣይክህሉን ኣ.ዩ.።

**ኣብ ዝቐጸሉ ጽሑፍና ዕላል ዳን-ኮኔል፡
ምስ ጴጥሮስ ሰሎሞን የራኽበና።**

ግዱሳት ተጻናጸንቲ እከይ ውዲታት!!!

gdusattsenatsenti@gmail.com